

Міністерство освіти і науки України
Університет митної справи та фінансів

Фінансовий факультет
Кафедра обліку, аудиту, аналізу і оподаткування

Кваліфікаційна робота магістра

на тему:

Організація обліку, аналізу дебіторської і кредиторської заборгованостей та
їх вплив на платоспроможність підприємства
(за матеріалами ТОВ «Імперія дитячих розваг»)

Виконала: студентка групи ЕО22-1зм
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
Демиденко В.І.

Керівник: к.е.н., доцент кафедри обліку, аудиту, аналізу і оподаткування
Бабенко Л.В.

Рецензент: **написати прізвище, посаду і назву підприємства, де буде взято
рецензію**

Дніпро
2024

АНОТАЦІЯ

Демиденко В.І. Організація обліку, аналізу дебіторської і кредиторської заборгованостей та їх вплив на платоспроможність підприємства (за матеріалами ТОВ «Імперія дитячих розваг»). – Кваліфікаційна робота магістра. Спеціальність «Облік і оподаткування». Університет митної справи та фінансів. Дніпро, 2024.

Ключові слова: дебіторська заборгованість, кредиторська заборгованість, платоспроможність, ліквідність, розрахункові операції.

Метою кваліфікаційної роботи магістра є дослідження методологічних особливостей та організації обліку дебіторської та кредиторської заборгованості та їх впливу на платоспроможність підприємства, виконання комплексного економічного аналізу за даною темою та виявлення і мобілізація внутрішніх джерел покращення організації обліку заборгованості та підвищення платоспроможності підприємства.

Завданням роботи є огляд нормативно – правових документів, що регламентують облік дебіторської і кредиторської заборгованості; узагальнення теоретико – методологічних аспектів обліку дебіторської та кредиторської заборгованості і його впливу на платоспроможність підприємства; дослідження практики організації обліку на прикладі ТОВ «Імперія дитячих розваг»; дослідження шляхів удосконалення обліку і підвищення платоспроможності підприємства.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є процес організації обліку, контроль та аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості, їх впливу на платоспроможність підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів організації обліку дебіторської і кредиторської заборгованості, їх впливу на платоспроможність підприємства.

Кваліфікаційна робота магістра містить 91 сторінку друкованого тексту, 28 таблиць, 8 рисунків, список використаних джерел складається з 45 найменувань і 9 додатків.

ANNOTATION

Demydenko V.I. Organization of accounting, analysis of receivables and payables and their impact on the company's solvency (according to the materials of LLC "Empire of Children's Entertainment"). – Master's qualification work. Specialization "Accounting and taxation". University of Customs and Finance. Dnipro, 2024.

Keywords: accounts receivable, accounts payable, solvency, liquidity, settlement transactions.

The purpose of the master's qualification work is to study the methodological features and organization of accounting for receivables and payables and their impact on the company's solvency, to perform a comprehensive economic analysis on this topic and to identify and mobilize internal sources for improving the organization of debt accounting and increasing the company's solvency.

The task of the work is to review the regulatory and legal documents that regulate the accounting of receivables and payables; generalization of the theoretical and methodological aspects of accounting for receivables and payables and its impact on the company's solvency; study of the practice of accounting organization on the example of LLC "Empire of Children's Entertainment"; research on ways to improve accounting and increase the company's solvency.

The object of the qualification research is the process of organizing accounting, control and analysis of receivables and payables, their impact on the company's solvency.

The subject of the study is a set of theoretical, methodical and practical aspects of the organization of accounting for receivables and payables, their impact on the company's solvency.

The master's qualification work contains 91 pages of printed text, 28 tables, 8 figures, the list of used sources consists of 45 titles and 9 appendices.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ТА КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТЕЙ ПІДПРИЄМСТВА.....	8
1.1. Економічна сутність розрахункових операцій підприємства та заборгованостей, що виникають при їх проведенні.....	8
1.2. Нормативно – правове регулювання обліку дебіторської та кредиторської заборгованості.....	15
1.3. Теоретичні основи аналізу платоспроможності підприємства... ..	20
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ЗАБОРГОВАНОСТЕЙ ПІДПРИЄМСТВА І АНАЛІЗ ЙОГО ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ.....	27
2.1. Організаційно – економічна характеристика ТОВ «Імперія дитячих розваг».....	27
2.2. Організація синтетичного і аналітичного обліку заборгованостей на підприємстві та їх документальне оформлення.....	34
2.3. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства.....	50
2.4. Аналіз платоспроможності підприємства.....	57
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ЗАБОРГОВАНОСТІ ТА ПІДВИЩЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	63
3.1. Застосування МСФЗ як напрям удосконалення обліку розрахункових операцій.....	63
3.2. Удосконалення методики аналізу розрахункових операцій.....	67
3.3. Шляхи підвищення платоспроможності підприємства.....	74
ВИСНОВКИ.....	83
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	87
ДОДАТКИ.....	92

ВСТУП

Господарська діяльність будь-якого підприємства неможлива без здійснення розрахункових операцій з дебіторами та кредиторами. На сьогодні в Україні в умовах кризи неплатежів, зростання дебіторської та кредиторської заборгованості вважається достатньо розповсюдженим явищем. Стан розрахунків з кредиторами та дебіторами напружений, що може виражатись у значних сумах заборгованості і тривалих термінах її погашення.

У таких обставинах досконало налагоджений облік виникнення і погашення кредиторської та дебіторської заборгованості дозволить не допустити протермінування платежів та доведення заборгованості до такої ситуації, коли вона стане безнадійною.

Повертаючись до витоків бухгалтерського обліку, необхідно сказати, що одним із перших завдань бухгалтерського обліку виступала фіксація інформації щодо розрахунків між підприємствами, заборгованість, яка виникала у процесі господарської діяльності. Від того часу багато змінилось: розміри, форми та види розрахунків, автоматизація здійснення розрахунків і їх обліку, вдосконалення обліку в цілому, проте й досі питання обліку розрахунків і заборгованості між підприємствами актуальні. До сьогодні лишається не повністю розв'язаним питання обліку безнадійної дебіторської й кредиторської заборгованості, визначення окремих її категорій, урахування ризиків, вдосконалюється методика відображення розрахунків із покупцями та замовниками, постачальниками й підрядниками, класифікація заборгованості тощо. Економічна ситуація в Україні завжди має напружену атмосферу діяльності, що спричинена нестабільними для розвитку економіки чинниками, а саме некерованими інфляційними процесами, прийнятими законодавчими нормативними актами, що деколи суперечать один одному, та іншими чинниками, які негативно впливають на життя населення та на економічний розвиток країни в цілому. Результатом цього впливу є низька

платоспроможність та низька ділова активність суб'єктів господарювання, які, як правило, призводять до нестабільного, а частіше, кризового стану фінансової діяльності.

Надання можливостей підприємствам бути самостійними у господарському питанні під час вибору ринків збуту, постачальників і підрядників, видів розрахунків, джерел забезпечення фінансами робить потребу ефективно управляти розрахунками з контрагентами дуже актуальною.

Платоспроможність підприємства характеризує його можливість та здатність повністю та своєчасно виконувати власні фінансові зобов'язання перед зовнішніми та внутрішніми партнерами, а також державою. Безпосередньо платоспроможність впливає і на умови й форми здійснення комерційних угод, у тому числі на можливості отримання кредитів та позичок. До базових ознак платоспроможності можливо віднести наступні параметри: наявність в достатньому обсязі вільних грошових засобів, відсутність довгострокової простроченої кредиторської заборгованості, наявність власного оборотного та чистого оборотного капіталу. Покращення платоспроможності підприємства нерозривно пов'язано з політикою управління оборотними засобами та поточними зобов'язаннями та передбачає їх оптимізацію.

Про неплатоспроможність підприємства говорить відсутність коштів на поточному та інших рахунках в банку, прострочені кредити, позики, борги перед бюджетом, заборгованість із заробітної плати тощо. До причин неплатоспроможності можна віднести: недотримання договірних зобов'язань підприємства стосовно постачання замовникам продукції; збільшення обсягів виробничих витрат, що може привести до зменшення обсягів прибутку; неплатоспроможність замовників підприємства; відволікання грошей в дебіторську заборгованість і понаднормові виробничі запаси тощо.

Тому у сучасних умовах господарювання підприємствам слід постійно здійснювати аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості, їх

співвідношення, докладати зусиль для зниження їх рівня, оскільки розміри та структура заборгованості мають безпосередній вплив на фінансовий стан підприємства.

Облік дебіторської і кредиторської заборгованості, а також її вплив на платоспроможність підприємства є досить поширеною тематикою серед науковців. Проблемні аспекти цього питання розглядалися Бутинцем Ф.Ф., Біолик М.Д., Смачило В.В., Дубровською Є.В., Олійник О.В., Савицькою Г.В. та багатьма іншими.

Мета кваліфікаційної роботи магістра полягає у дослідженні методологічних особливостей та організації обліку дебіторської та кредиторської заборгованості та їх впливу на платоспроможність підприємства, виконання комплексного економічного аналізу за даною темою та виявлення і мобілізація внутрішніх джерел покращення організації обліку заборгованості та підвищення платоспроможності підприємства.

Основні завдання кваліфікаційної роботи полягають у наступному:

- дослідження економічної сутності розрахункових операцій підприємства та заборгованостей, що виникають при їх проведенні;
- аналіз нормативно – правового регулювання обліку дебіторської та кредиторської заборгованості;
- розгляд та узагальнення теоретичних основ аналізу платоспроможності підприємства;
- оцінка фінансово – економічного стану ТОВ «Імперія дитячих розваг» та особливостей його діяльності;
- визначення особливостей організації синтетичного і аналітичного обліку заборгованостей на підприємстві і їх документального оформлення;
- проведення аналізу дебіторської і кредиторської заборгованості та платоспроможності підприємства;
- обґрунтування можливостей застосування МСФЗ як напрямку удосконалення обліку розрахункових операцій;

- дослідження напрямків удосконалення методики аналізу розрахункових операцій і шляхів підвищення платоспроможності підприємства.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є процес організації обліку, контроль та аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості, їх впливу на платоспроможність підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів організації обліку дебіторської і кредиторської заборгованості, їх впливу на платоспроможність підприємства.

При дослідженні теоретичних та практичних аспектів обліку та аналізу дебіторської заборгованості використано методи індукції та дедукції, монографічний метод, метод спостереження та узагальнення. Також використані такі прийоми, як: порівняння, деталізація показників, абсолютних та відносних величин. Табличний та графічний прийоми використано для відповідної ілюстрації одержаних результатів досліджень. При розкритті організації обліку заборгованостей підприємства використовувалися такі елементи методу бухгалтерського обліку як документування, інвентаризація, бухгалтерські рахунки, подвійний запис, оцінка, бухгалтерський баланс та бухгалтерська звітність.

Інформаційною базою дослідження є бухгалтерська і статистична звітність ТОВ «Імперія дитячих розваг», первинні і установчі документи, дані поточного обліку дебіторської та кредиторської заборгованості за 2020-2022 роки та інша документація.

Результати виконання роботи викладені в вигляді тез на тему «Дебіторська та кредиторська заборгованості підприємства: особливості обліку, інвентаризації та документування» у Збірнику матеріалів міжнародної науково – практичної конференції «Економіко – правові та управлінсько – технологічні виміри сьогодення: молодіжний погляд», УМСФ, 2023 р.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ТА КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТЕЙ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність розрахункових операцій підприємства та заборгованостей, що виникають при їх проведенні

При розгляді економічної сутності розрахунків підприємства необхідно звернути увагу, що науковці в основному зосереджують увагу на дослідженні сутності розрахунків в цілому, не акцентуючи увагу на те, з ким ці розрахунки проводяться.

Наприклад Чацкіс Ю.Д. [43] визначає розрахунки як «систему взаємин між юридичними і фізичними особами, що виникають у момент практичного виконання юридично оформлених фінансових зобов'язань при здійсненні товарних і нетоварних операцій».

Бондар М.І. [3] відзначає, що розрахунки – це грошові взаємовідносини, які формуються між підприємствами за операціями товарного та нетоварного характеру. Відрізняють розрахунки готівкові і безготівкові.

Киян А.В. [17] розглядає розрахунки як взаємні розрахунки підприємств за певні цінності, виконані роботи або надані послуги. Вони є визначальними, а саме від безперебійності і планомірності організацій цих розрахунків залежить вирішальною мірою стан всіх розрахунків підприємства, його фінансовий стан і платоспроможність.

Дані визначення в цілому широко розкривають зміст сутності розрахунків, але в визначенні Бондар С.І та Киян А.В. не відзначено можливість здійснення розрахунків із фізичними особами, а Чацкіс Ю.Д. не відзначив грошову природу розрахункових операцій.

На підприємстві розрахунки виникають з проводу формування кредиторської та дебіторської заборгованості. Класифікація розрахунків суб'єктів господарської діяльності наведена в Додатку А.

Існує чимало поглядів науковців на проблему визначення поняття «дебіторська заборгованість».

Відповідно до НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [7], дебітори – це юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми коштів, їх еквівалентів або інших активів.

Відповідно дебіторську заборгованість даний стандарт визначає як суму заборгованості дебіторів підприємству на певну дату.

Дебіторська заборгованість – це частина оборотного капіталу, а також вимоги на його отримання у вигляді готівки, матеріальних та інших ресурсів від господарюючих суб'єктів. Тому найбільш точна її дефініція наступна: «Дебіторська заборгованість – це сума боргів фізичних і юридичних осіб підприємству, які є наслідком господарських операцій, які мали місце в минулому та підлягають поверненню у майбутньому».

Наведене визначення дає уявлення про економічну природу дебіторської заборгованості і визначає її місце в бухгалтерському обліку.

Групування дебіторської заборгованості за економічною сутністю характеризує її відношення до створення сприятливого фінансового стану підприємства та дає змогу виділити невикористані резерви грошових коштів, що є наслідком недостатньої вдосконаленої системи управління [1].

З метою формування фінансової звітності дебіторська заборгованість класифікується за наступними ознаками: зв'язком із нормальним операційним циклом (нормальним операційним циклом є проміжок часу між купівлею запасів для здійснення господарської діяльності і одержанням коштів від продажу виготовленої з них продукції чи товарів та послуг); строком погашення; об'єктами, стосовно яких виникли зобов'язання дебіторів; своєчасністю сплати боржником дебіторської заборгованості.

За першими двома ознаками дебіторська заборгованість ділиться на: довгострокову та поточну. Довгостроковою дебіторською заборгованістю є та, що не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після 12 місяців із дати балансу. Дебіторську заборгованість визнають активом, якщо є імовірність одержання підприємством майбутніх економічних вигод і може бути достовірно розрахована її сума. Отже, довгострокова заборгованість – це в основному заборгованість тривалістю більше дванадцяти місяців. Поточною дебіторською заборгованістю вважають ту, що або виникає в ході нормального циклу, чи буде погашена на протязі дванадцяти місяців із дати балансу.

Особливістю довгострокової дебіторської заборгованості є те, що вона підлягає дисконтуванню (вимоги визначені НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» (п.12) та НП(С)БО 11 «Зобов'язання»). Для оцінки довгострокової заборгованості застосовується теперішня вартість, яку одержують шляхом дисконтування майбутніх платежів, які очікуються для погашення зобов'язання, тому дисконтується лише грошова довгострокова заборгованість (борг за відвантаженими товарами, за позиками, векселями, облігаціями тощо). Не застосовується процедура дисконтування для негрошової заборгованості; для заборгованості, за якою нараховуються відсотки (якщо відсотки відповідають ринковій ставці), для довгострокової заборгованості з фінансового лізингу, прострочену заборгованість, заборгованість «на вимогу»,

Дисконтування є процедурою переведення майбутньої вартості грошей в теперішню. Причиною дисконтування може бути: інфляція, альтернативні варіанти використання грошей та ризик неотримання платежу.

Дебіторська заборгованість за об'єктами, стосовно яких виникають зобов'язання дебіторів, класифікується наступним чином: дебіторська заборгованість, пов'язана із нормальною діяльністю підприємства з продажу продукції, товарів, послуг, робіт; дебіторська заборгованість, яка не пов'язана із продажем продукції, робіт, товарів, послуг, а виникає унаслідок

здійснення інших операцій (заборгованість за авансами, з підзвітними особами, за відшкодуванням збитків, що завдані підприємству тощо).

Дебіторську заборгованість, пов'язану із продажем продукції, послуг, товарів, робіт можна поділити на: дебіторську заборгованість за продукцію, роботи, товари, послуги; векселі, отримані у забезпечення дебіторської заборгованості за продукцію, послуги, товари, роботи. Поточна дебіторська заборгованість, пов'язана із продажем продукції, робіт, товарів, послуг, представлена у балансі в складі оборотних активів окремими статтями.

Дебіторську заборгованість можна поділити на дві групи: товарну та нетоварну. Операції називаються товарними, якщо йдеться про оплату продукції (яка має натурально-речову форму), робіт та послуг. Тобто, товарна дебіторська заборгованість виникає внаслідок звичайної операційної діяльності підприємства, яка може передбачати продаж товарів, виконання робіт та надання послуг [33, с.202]. У процесі діяльності підприємства виникає поточна дебіторська заборгованість, яка не пов'язана з реалізацією товарів, робіт та послуг. Така дебіторська заборгованість називається нетоварною (розрахунки за виданими авансами, з підзвітними особами, за нарахованими доходами, за претензіями, за відшкодуванням завданих збитків тощо). Нетоварна дебіторська заборгованість виникає від іншої діяльності підприємства (тобто операцій інших, ніж продаж товарів, виконання робіт або надання послуг). Нетоварна дебіторська заборгованість відображається у обліку під відповідними назвами та не входить до складу товарної дебіторської заборгованості.

Поточна дебіторська заборгованість за можливістю погашення класифікується за трьома напрямками (табл. 1.1).

Дебіторська заборгованість, не пов'язану із реалізацією продукції, робіт, послуг, складається із: розрахунків за виданими авансами; розрахунків з бюджетом; розрахунків за нарахованими доходами; розрахунків за претензіями; розрахунків за відшкодуванням завданих збитків; розрахунків із іншими дебіторами; розрахунків за операціями із деривативами.

Таблиця 1.1

Класифікація поточної дебіторської заборгованості

Вид дебіторської заборгованості	Товарна	Нетоварна
1	2	3
Нормальна	Дебіторська заборгованість, щодо якої існує впевненість у погашенні її боржником.	
	Рахунок 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками».	Рахунок 37 «Розрахунки з різними дебіторами».
Сумнівна	Дебіторська заборгованість, щодо якої існує невпевненість у погашенні її боржником.	
	Пов'язана зі створенням на балансі резерву сумнівних боргів.	Резерв сумнівних боргів не нараховується.
Безнадійна	Дебіторська заборгованість, стосовно якої є невпевненість в її непогашенні боржником (через недостатність майна боржника в випадку визнання його банкрутом, дії форс-мажорних обставин, смерті чи позбавлення волі фізичних осіб - боржників) чи за якою пройшов термін позовної давності. Перехід, пов'язаний із списанням з балансу дебіторської заборгованості, оскільки вона перестає відповідати визначенню активу. Визначається у тому звітному періоді, у якому підприємство отримало інформацію про те, що така заборгованість не буде повернута.	
	Списується за рахунок резерву сумнівних боргів.	Списується безпосередньо на витрати періоду.

Джерело: сформовано автором на основі [25, 37]

Дані види поточної дебіторської заборгованості (в тому числі поточної частини довгострокової заборгованості), які не пов'язані із реалізацією продукції, робіт, товарів, послуг, відображаються в балансі як окремі статті.

В залежності від своєчасності оплати, дебіторська заборгованість поділяється на: дебіторську заборгованість, строк оплати якої не настав (нормальна); дебіторська заборгованість, не сплачена в строк (прострочена); дебіторська заборгованість, за якою пройшов термін позовної давності (безнадійна).

При віднесенні (класифікації) слід правильно розподілити дебіторську заборгованість на довгострокову й поточну для того, щоб не виникало помилок у подальшому обліку.

Визначення факторів, які визначають розмір дебіторської заборгованості наведено в Додатку Б.

Результат аналізу існуючих підходів до сутності кредиторської заборгованості в науковому середовищі представлено в табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Визначення кредиторської заборгованості в різних джерелах

№	Джерело	Тлумачення поняття «кредиторська заборгованість»
1	Бланк І.А. [2]	Поточні зобов'язання підприємства, які відображають його заборгованість перед господарськими партнерами із комерційних операцій; із розрахунків, нарахованих до сплати тощо
2	Голов С.Ф. та Костюченко В.М. [4]	Суми, що нараховуються постачальникам за придбання в них товарів чи послуг у кредит
3	Партин Г.О. та Загородній А.Г. [11]	Заборгованість підприємства іншим юридичним і фізичним особам, яка виникла у результаті здійснених раніше дій (подій), що оцінена у гривнях та стосовно якої у підприємства існують зобов'язання що її погашення у певний строк
4	Ткаченко Н.М. [37]	Тимчасово залучені суб'єктом у своє користування грошові кошти, що підлягають поверненню юридичній чи фізичній особі
5	Цал-Цалко Ю.С. [40]	Тимчасове залучення активів в господарську діяльність підприємства за рахунок тимчасово безкоштовного отримання майна інших суб'єктів господарювання
6	Чебанова Н.В. та Василенко Ю.А.[44]	Особлива частина активів підприємства, що являється предметом обов'язкових правовідносин між підприємством та його кредиторами. Підприємство володіє та користується кредиторською заборгованістю, але воно зобов'язане повернути або виплатити дану частину активів кредиторам, які мають права вимоги на неї. Дана частина активів – це борги підприємства, чуже майно, чужі кошти, які знаходяться в володінні організації-боржника

Джерело: сформовано автором на основі [2, 4, 11, 37, 40, 44]

Отже, наведені трактування поняття «кредиторська заборгованість» підтверджують те, що мають місце певні розбіжності в визначенні даного поняття. Як правило, науковці розглядають кредиторську заборгованість, як грошові кошти, деякі вчені - як частину активів чи форму розрахунків за товари і послуги, але ніхто не наголошує на тому, що кредиторська заборгованість є елементом кругообігу капіталу, адже складові кругообігу капіталу являються частиною безперервного потоку господарських операцій. Закупівлі призводять до зростання виробничих запасів та кредиторської заборгованості, виробництво – до зростання готової продукції, продаж – до

збільшення дебіторської заборгованості та грошових коштів. Даний цикл операцій повторюється багаторазово та у результаті зводиться до грошових надходжень й платежів [46, с.19].

Кредиторську заборгованість класифікують за різними категоріями:

- комерційна кредиторська заборгованість, що виникає на основі договорів купівлі-продажу товарів, послуг чи робіт. У цьому випадку одна із сторін договору ще не виконала свої зобов'язання стосовно оплати перед іншою стороною. Це може відбутись, наприклад, якщо товари чи послуги відвантажені до сплати чи коли попередню оплати не було одержано, але вже проведено постачання. У випадку безготівкових розрахунків між суб'єктами господарювання, постійно є ризик появи кредиторської заборгованості, оскільки момент оплати і момент відвантаження можуть не збігатися у часі. Важливим виключенням являються готівкові розрахунки, особливо у роздрібній торгівлі із використанням реєстраторів розрахункових операцій (РРО), коли моменти постачання і оплати співпадають, та кредиторська заборгованість не виникає;

- позики чи кредити, що надаються згідно із відповідними договорами. Ці види заборгованості можуть бути як із процентами, так й без них. Зазвичай, кредити банків являються прикладом кредиторської заборгованості із ставкою процента, тоді як поворотна фінансова допомога, яку надають підприємства, може бути і безпроцентною;

- заборгованість на базі забезпечення цінними паперами. Даний вид кредиторської заборгованості може виникнути в випадку, якщо сторони угоди застосовують цінні папери для покриття боргу. Наприклад, вексель може слугувати борговим цінним папером, що підтверджує зобов'язання особи, яка його видала;

- заборгованість, яка виникає на базі трудових відносин. Даний вид кредиторської заборгованості включає у себе зобов'язання підприємства перед його працівниками стосовно виплати заробітної плати;

- заборгованість перед державою на базі фіскальних відносин. Платники податків зобов'язані сплачувати податки і збори до бюджету держави, та перед оплатою цих податків формуються фінансові зобов'язання перед державою.

Організація обліку кредиторської заборгованості має забезпечити своєчасний контроль розрахунків, додержання строків розрахунків, віднесення доходів на відповідний звітний період.

Можна сказати, що кредиторська заборгованість – це складовий елемент кругообігу капіталу, що виступає предметом обов'язкових правовідносин між боржником та кредитором, які виникли на стадії постачання й мають гривневий еквівалент.

1.2. Нормативно – правове регулювання обліку дебіторської та кредиторської заборгованості

Основні нормативно – правові акти, які регламентують відображення дебіторської та кредиторської заборгованості в бухгалтерському обліку наведені в табл.1.3.

Перш за все, діяльність підприємства в цілому та окремі питання обліку дебіторської та кредиторської заборгованості розкриті у Господарському, Цивільному і Податковому кодексі України.

Господарським кодексом України [5] встановлені особливості правового регулювання діяльності підприємства в окремих галузях господарства. Зокрема розділ IV містить загальну характеристику господарських зобов'язань, сутність і особливість складання господарських договорів, ціни та ціноутворення в сфері господарювання, виконання господарських зобов'язань, а розділ V визначає правопорушення і відповідальність за невиконання договірних зобов'язань, до складу яких входять і зобов'язання перед постачальниками і підрядниками.

Таблиця 1.3

Основні нормативно – правові акти, які регламентують відображення дебіторської і кредиторської заборгованості в бухгалтерському обліку

Нормативно – правовий акт	Ким і коли затверджений	Коротко зміст
Господарський кодекс України [5]	Затв. ВРУ 16.01.2003 р., № 436-IV	Регулює договірні відносини між суб'єктами господарювання, в т.ч. грошові, відповідальність за невиконання договірних зобов'язань, а також регламентує поведінку суб'єктів господарювання під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності.
Цивільний кодекс України [41]	Затв. ВРУ 16.01.2003 р., № 435-IV	Регулює питання щодо утворення дебіторської заборгованості і правові основи розрахунків
Податковий кодекс України [29]	Затв. ВРУ 16.01.2003 р., № 435-IV	Розкрито особливості оподаткування операцій з виникнення дебіторської заборгованості
Закон України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [30]	Від 16.07.1999 р. №996-XIV (зі змінами та доповненнями)	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні
План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [28]	Від 30.11.1999р. №291 затверджений Наказом Міністерства фінансів України	Встановлює порядок відображення в бухгалтерському обліку господарських операцій установ та організацій, порядок його застосування
Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [16]	Від 30.11.99р. № 291, Наказом Міністерства Фінансів України	Перелік рахунків і схем реєстрації та групування на них фактів фінансово-господарської діяльності у бухгалтерському обліку
Національне положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» [7]	Затверджений наказом Міністерства Фінансів України від 08.10.1999р. № 237	Визначає загальні особливості визначення, оцінки та організації обліку дебіторської заборгованості

Продовження табл.1.3

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» [39]	Затверджений наказом Міністерства Фінансів України від 30.11.2001р. № 559	Зазначає, що дебіторська заборгованість, не призначена для перепродажу – дебіторська заборгованість, що виникає внаслідок надання коштів, продажу інших активів, робіт, послуг безпосередньо боржникові та не є фінансовим активом, призначеним для перепродажу.
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [10]	Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013р. № 73, із змінами	Визначає мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів
Національне положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» [13]	Затверджений наказом Міністерства Фінансів України від 31.01.2000р. № 20	Визначає загальні особливості визначення, оцінки та організації обліку зобов'язань підприємства
Постанова Управління НБУ «Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні» [31]	№ 148 від 29 грудня 2017 року	Визначає особливості здійснення готівкових розрахунків, в т.ч. з приводу погашення кредиторської і дебіторської заборгованості
Інструкція про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг [15]	№163 від 29.07.2022 року	Інструкцією визначено порядки ініціювання і виконання платіжних операцій за рахунками користувачів платіжних послуг, що відкриті у надавачів платіжних послуг із обслуговування рахунків; обов'язкові реквізити платіжної інструкції та вимоги щодо їх замовлення; порядок виконання надавачами платіжних послуг заходів стосовно арешту коштів на рахунках користувачів

Джерело: сформовано автором на основі [5, 7, 10, 13, 15, 16, 28, 29, 30, 31, 39, 41]

Цивільним кодексом України [41] регулюються питання цивільного права і цілому та питання щодо утворення заборгованості і її погашення. Кодексом визначені, зокрема, об'єкти цивільних прав, якими є майно, цінні папери і нематеріальні блага, питання здійснення правочинів, строків та термінів позовної давності при здійсненні розрахунків, розглянуті питання

виникнення і переходу права власності, які виникають при розрахунках із дебіторська та кредиторами.

Податковий кодекс України [29] розглядає питання ведення податкового обліку в цілому, та окремих питань оподаткування процесу придбання та реалізації товарів, робіт і послуг, зокрема – обліку податку на додану вартість (формування податкового кредиту і зобов'язання) та акцизного податку.

Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [30] визначені особливості ведення всіх ділянок обліку та складання звітності, зокрема і обліку розрахунків з дебіторами і кредиторами, визначені мета і принципи, організаційні засади та особливості формування звітності.

Наступні два нормативних акти - План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу і зобов'язань [28] та Інструкція щодо його застосування [16] регламентують організацію документування операцій в обліку, в т.ч. в при розрахунках з дебіторами і кредиторами та особливості його фіксування за допомогою бухгалтерських рахунків.

Національне положення бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [10] визначає основні позиції відображення статей фінансової звітності, зокрема визначає порядок формування Балансу (Звіту про фінансовий стан), Звіту про рух грошових коштів та Приміток до фінансових звітів, в яких відображають рух і залишки дебіторської і кредиторської заборгованості.

НП(С)БО 11 «Зобов'язання» [13] розглядає особливості обліку зобов'язань підприємства, їх визначення, оцінки та організації обліку. Даний стандарт визначає, зокрема, що зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення. Якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума включається до складу доходу звітного періоду. Поточні зобов'язання відображаються в балансі за сумою погашення.

НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [7] використовується при обліку розрахунків з дебіторами; зокрема, Положенням визначені питання визнання і оцінки дебіторської заборгованості, особливості розрахунку резерву сумнівних боргів за методами застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості і при використанні коефіцієнту сумнівності; надано способи розрахунку коефіцієнту сумнівності; розкрито особливості обліку довгострокової дебіторської заборгованості і розкриття інформації про дебіторську заборгованість у примітках до фінансової звітності.

Даний стандарт доповнюється ПНСБО 13 «Фінансові інструменти» [39], який дає визначення дебіторської заборгованості, що не призначена для перепродажу.

Оскільки грошові розрахунки з постачальниками і підрядниками можуть здійснюватись готівкою або безготівковим шляхом, то особливості даних розрахунків визначаються Інструкцією про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг № 163 [15], Положенням про ведення касових операцій у національній валюті України [31].

Зокрема, Інструкцією про безготівкові розрахунки визначені: порядок виконання надавачами платіжних послуг кредитового переказу коштів; порядок виконання надавачами платіжних послуг дебетового переказу коштів за згодою платника; порядок виконання надавачами платіжних послуг дебетового переказу коштів без згоди платника; порядок виконання надавачами платіжних послуг заходів щодо арешту коштів на рахунках платників тощо; в Положенні про ведення касових операцій розглянуті вимоги до організації готівкових розрахунків, порядок оформлення касових операцій; порядок ведення касової книги та обов'язків касира тощо.

Таким чином, нормативно-правове забезпечення обліку дебіторської та кредиторської заборгованості складається із низки законодавчих та нормативних актів, основними із яких є: Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність», НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» і НП(С)БО 11 «Зобов'язання».

1.3. Теоретичні основи аналізу платоспроможності підприємства

Вагоме місце серед показників, що характеризують фінансове становище, належить показникам, які визначають платоспроможність підприємства.

До сутності платоспроможності існує декілька підходів науковців, які можливо звести до наступного [21, с.258]:

- 1) платоспроможність характеризується наявністю власних обігових коштів і спроможністю покрити збитки;
- 2) платоспроможність характеризується як змога підприємства вчасно розраховуватись за власними зобов'язаннями;
- 3) платоспроможність є важливим показником фінансової стійкості підприємства.

Відокремлюються поточну (короткострокову) і перспективну платоспроможність. Перспективна платоспроможність виникає у середньостроковій і довгостроковій перспективах та вказує на спроможність підприємства вчасно розрахуватися за власними зобов'язаннями у плановому періоді. Поточна платоспроможність – це здатність підприємства сплатити борги за поточними зобов'язаннями негайно або в найближчий час. Це поняття тотожне поняттю ліквідності – спроможності продати активи за короткий термін та без великих затрат [34, с.180].

Оцінювання платоспроможності підприємства проводиться як зовнішніми, так і внутрішніми користувачами інформації. Користувачі внутрішні визначають показники платоспроможності з метою аналізу та планування фінансової діяльності суб'єкта господарювання в майбутньому. Зовнішні користувачі оцінюють кредитоспроможність підприємства, фінансові можливості підприємства за умов отримання ним комерційного кредиту, позики чи відстрочки платежів.

В економічній літературі існують різні підходи до визначення видів платоспроможності в залежності від різних класифікаційних ознак (рис.1.1).

Оцінювання платоспроможності підприємства відбувається на базі характеристики ліквідності його поточних активів. До платіжних засобів підприємства відносяться: грошові кошти і їх еквіваленти; цінні папери (короткострокові), які можливо швидко продати; частка дебіторської заборгованості, стосовно якої існує впевненість в надходженні коштів у визначений термін. До термінових зобов'язань підприємства відносяться ті зобов'язання, термін повернення яких настав: кредити банків (короткострокові), кредиторська заборгованість поточна (за товари, роботи і послуги, за розрахунками з бюджетом, з оплати праці тощо). Переважання платіжних засобів над терміновими зобов'язаннями говорить про платоспроможність підприємства.

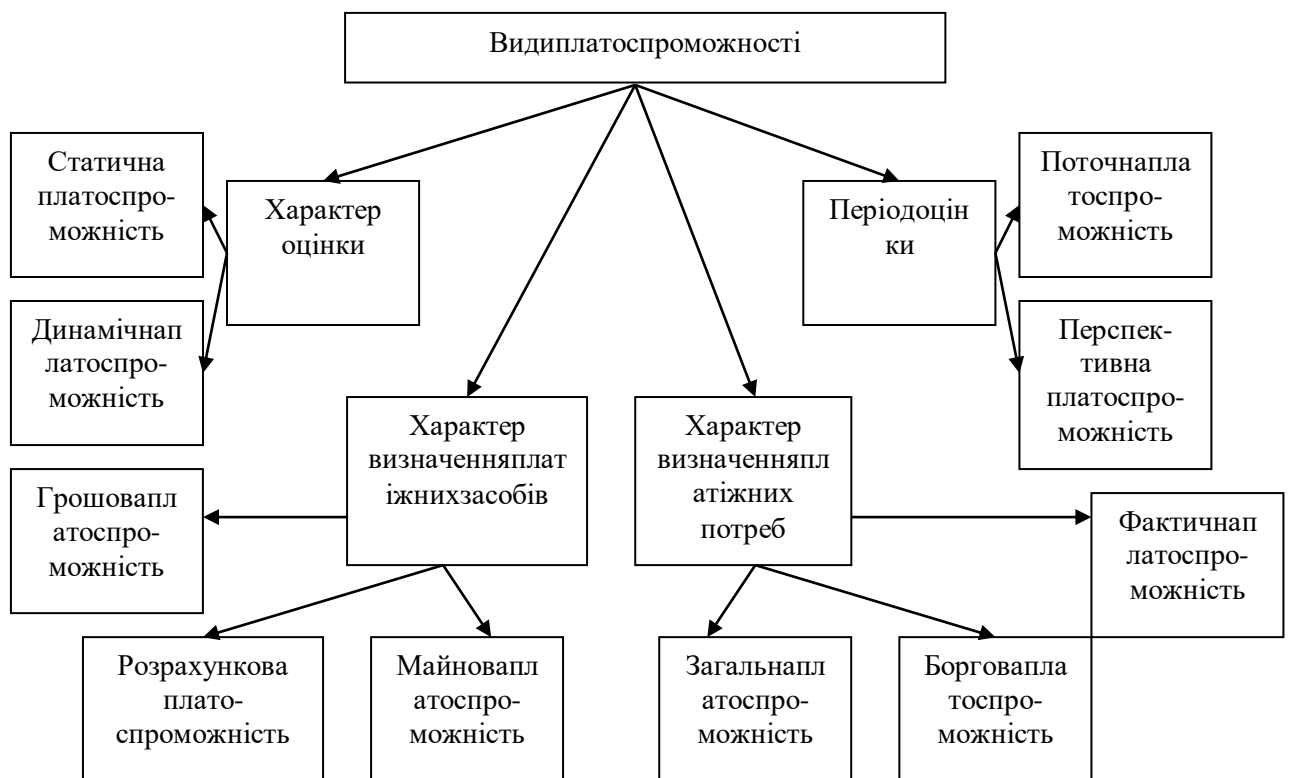

Рис.1.1. Види платоспроможності підприємства [35, с.332]

Для оцінки платоспроможності підприємств використовують такі базові методи:

- аналіз ліквідності балансу, що відображає відповідність структури балансу базовим вимогам платоспроможності;

- розрахунок й оцінка фінансових коефіцієнтів платоспроможності, які дозволяють встановити ступінь забезпечення поточних зобов'язань ліквідними активами;

- оцінка грошових потоків, що дозволяє оцінити здатність підприємства генерувати грошові засоби в необхідному обсязі та у терміни, що потрібні для понесення майбутніх витрат та платежів [42, с.84].

Оцінка ліквідності балансу полягає в порівнянні елементів майна (активу балансу), що групуються по ступеню ліквідності й розміщені в порядку зниження їх ліквідності, з зобов'язаннями та капіталом (пасивом балансу), що групуються відповідно до термінів їх погашення й розміщуються в порядку збільшення строків.

В залежності від рівня ліквідності активи підприємства прийнято поділяти на наступні групи:

- найбільш ліквідні активи (A1) – грошові активи і їх еквіваленти, поточні (короткострокові) фінансові вкладення, що можуть бути прирівняні до грошових коштів;

- середньоліквідні активи (A2) – дебіторська заборгованість й інші активи (витрати майбутніх періодів), для перетворення яких на грошові кошти необхідний певний проміжок часу;

- низьколіквідні активи (A3) – запаси підприємства, тобто активи, на перетворення яких на грошові кошти необхідний певний термін, що пов'язаний із їх продажем і встановленням ділових стосунків із покупцями;

- важколіквідні активи (A4) – активи, які підприємство використовує у своїй діяльності тривалий період (необоротні активи).

Джерела формування майна групуються в залежності від терміновості оплати зобов'язань таким чином:

- поточні зобов'язання за розрахунками (П1) – включають кредиторську заборгованість нетоварного й товарного характеру, доходи майбутніх періодів, поточні забезпечення;

- поточні кредити банків й позики (П2) – поточні борги підприємства за довгостроковими зобов'язаннями і короткострокові кредити банків;
- довгострокові зобов'язання (П3) – зобов'язання, строк погашення яких є більшим за один рік;
- постійні пасиви (П4) – власний капітал підприємства [35, с.337].

Баланс підприємства вважають ліквідним, якщо виконуються такі умови (1.1):

$$A1 > П1, A2 > П2, A3 > П3, A4 < П4 \quad (1.1)$$

Виконання перших трьох умов свідчить про те, що оборотні активи підприємства (A1, A2, A3) більші за його зобов'язання (П1, П2, П3), а отже – підприємство володіє власним оборотним капіталом, що при ефективному використанні забезпечить йому відповідну фінансову сталість.

Баланс ліквідності підприємства за кілька періодів дає можливість визначити тенденції змін у фінансовому стані підприємства. Наприклад, якщо у суб'єкта господарювання достатньо високий рівень ліквідності, то це говорить про те, що після погашення найбільш термінових зобов'язань у нього є можливість більш швидко розрахуватись з установами банку, постачальниками, бюджетом та іншими кредиторами.

Доповнюється аналіз ліквідності балансу розрахунком загального показника платоспроможності, що визначається за такою формулою (1.2):

$$K_{л} = \frac{A1 + 0,5 * A2 + 0,3 * A3}{П1 + 0,5 * П2 + 0,3 * П3} \quad (1.2)$$

Зростання значення цього показника говорить про посилення платоспроможності підприємства та зміни в бік покращення структури активів і пасивів підприємства.

Для об'єктивного оцінювання фінансового стану дуже важливого значення набуває розрахунок і використання показників ліквідності. Ці показники дають можливість оцінки рівня платоспроможності підприємства у певний момент [36, с.38].

До основних показників ліквідності відносять:

1) коефіцієнт загальної ліквідності. Це є універсальний коефіцієнт, що використовується не лише при оцінці платоспроможності, а й при діагностиці банкрутства підприємства.

2) коефіцієнт термінової ліквідності. Цей коефіцієнт необхідний для оцінки можливості погашення підприємством своїх поточних зобов'язань у разі виникнення критичних обставин.

3) коефіцієнт абсолютної ліквідності свідчить про достатність грошових коштів для негайного покриття зобов'язань. Запорукою платоспроможності при цьому є можливість погашення не менш, ніж 20% поточних боргів. Ці та інші основні показники, які визначаються при оцінці платоспроможності підприємства наведені в табл.1.4.

Таблиця 1.4

Методика розрахунку основних показників платоспроможності
підприємства

Назва показника	Характеристика показника	Нормативне значення	Методика розрахунку
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Показує, яка частка поточних боргів підприємства може бути оплачена негайно	0,2-0,3	Грошові і прирівняні до них кошти/ поточні зобов'язання
Коефіцієнт термінової ліквідності	Показує, яка частка поточних боргів підприємства може бути оплачена за рахунок наявних коштів і очікуваних надходжень дебіторської заборгованості	0,7-0,8	(Грошові і прирівняні до них кошти + поточна дебіторська заборгованість)/ поточні зобов'язання
Коефіцієнт загальної ліквідності	Дозволяє встановити, у якій мірі оборотні активи покрили поточні зобов'язання	2-2,5	Оборотні активи / поточні зобов'язання
Коефіцієнт ліквідності запасів	Показує, у якій мірі матеріальні активи можуть покрити поточні зобов'язання	-	Запаси / поточні зобов'язання
Коефіцієнт ліквідності коштів у розрахунках	Показує, в якій мірі надходження від дебіторів можуть бути використані для оплати поточних зобов'язань підприємства	-	Дебіторська заборгованість / поточні зобов'язання

Продовження табл.1.4

Коефіцієнт співвідношення кредиторської і дебіторської заборгованості	Показує, який розмір кредиторської заборгованості припадає на гривню дебіторської	-	Кредиторська заборгованість / дебіторська заборгованість
Коефіцієнт мобільності активів	Показує, яку частину у активах підприємства мають оборотні активи	Більше 0,5	Оборотні активи / вартість майна
Коефіцієнт співвідношення активів	Показує співвідношення між оборотними й необоротними активами	Більше 1	Оборотні активи / необоротні активи
Власні оборотні кошти	Показує, скільки оборотних коштів у підприємства лишається після погашення усіх поточних зобов'язань	Більше 0	Оборотні активи – поточні зобов'язання
Коефіцієнт захищеного періоду	Показує скільки днів підприємство може існувати при форс- мажорних обставинах, коли знижуються грошові потоки	Зростання	Оборотні активи / середньоденні операційні витрати
Коефіцієнт власних оборотних коштів	Показує частку власних оборотних коштів у загальній сумі активів	Більше 0	Власні оборотні кошти / активи
Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів	Показує частку найбільш ліквідних активів у власних оборотних коштах	Більше 0	Грошові і прирівняні до них кошти / власні оборотні кошти
Коефіцієнт забезпеченості реалізації власним оборотним капіталом	Характеризує співвідношення між власними оборотними коштами та чистим доходом	Більше 0	Власні оборотні кошти / чистий дохід
Частка запасів в поточних активах	Показує, яку частку в поточних активах займають найменш ліквідні активи – запаси	-	Запаси / оборотні активи
Коефіцієнт відновлення платоспроможності	Показує наявність реальної можливості підприємства відновити платоспроможність протягом півроку	Більше 1	$(К_{пл1} + 6/12 * (К_{пл1} - К_{пл0})) / 2$ Кпл – коефіцієнт поточної ліквідності
Коефіцієнт Бівера	Діагностує незадовільну структуру балансу, що може призвести до неплатоспроможності	Більше 0,2	(Чистий прибуток + амортизація) / позиковий капітал

Продовження табл.1.4

Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення першого ступеня	Перевіряють «золоте правило фінансування»	0,5-0,7	Власний капітал / необоротні активи
Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення другого ступеня		1,2-1,6	(Власний капітал+ довгострокові зобов'язання) / необоротні активи
Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення третього ступеня		Зростання	(Власний капітал+ довгострокові зобов'язання) / (необоротні активи+ постійні оборотні активи)

Джерело: сформовано автором на основі [38, 42, 45]

Далі доцільно провести факторний аналіз показників платоспроможності підприємства.

Факторний аналіз допоможе визначити вплив окремих факторів на показники платоспроможності, оцінити їх кількісно, знайти резерви для підвищення платоспроможності в цілому по підприємству.

Також при визначенні платоспроможності складають платіжні календарі на базі даних аналітичного обліку, планів, виписок банку тощо. Вони складаються на день, тиждень, місяць тощо.

Важливим при аналізі платоспроможності є складання платіжного балансу – документу, який показує співвідношення надходжень і витрачань грошових коштів в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства.

Таким чином, аналіз платоспроможності є важливою частиною аналізу фінансового стану підприємства.

РОЗДІЛ 2.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ЗАБОРГОВАНОСТЕЙ ПІДПРИЄМСТВА І АНАЛІЗ ЙОГО ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ

2.1. Організаційно – економічна характеристика ТОВ «Імперія дитячих розваг»

Товариство з обмеженою відповідальністю «Імперія дитячих розваг» зареєстровано у встановленому законодавством порядку, діє у відповідності до Цивільного та Господарського кодексів України, Закону України «Про господарські товариства», інших чинних законодавчих та нормативних актів України та його статуту (Додаток В).

Товариство є самостійним господарюючим суб'єктом, має права юридичної особи, володіє відокремленим майном, від свого імені набуває майнові та особисті немайнові права і несе визначені обов'язки, здійснює комерційну діяльність.

Товариство діє у сфері розваг та організує: безлімітні атракціони, шоу – програми, дні народження, майстер – класи, аква-грим тощо. Для споживачів ТОВ пропонує мультимедійну кімнату, карусель, тубінг, лазертаг, аерохокей, баскетбол, ролердром, батут, послуги харчування тощо.

Основними принципами роботи ТОВ є: працьовитість, якість, майстерність, чесність, ввічливість.

Підприємство відноситься до суб'єктів малого підприємства 3 групи (ставка податку – 3% від доходу до 12.04.2022 року і 2% - з 12.04.2022 року), є платником ПДВ.

Оскільки чисельність працівників підприємства невелика, необхідності в значній кількості бухгалтерів немає, всі обов'язки виконує керівник підприємства, який при організації обліку підприємства забезпечує:

- дотримання встановлених єдиних методологічних засад ведення бухгалтерського обліку;

- контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій;
- перевірку стану бухгалтерського обліку по всім видам господарських операцій;
- ведення податкового обліку, складання та подання звітності.

Основні засади облікової політики підприємства визначені Наказом про облікову політику підприємства. На підприємстві використовується робочий план рахунків, який є додатком до Наказу про облікову політику. Його особливістю є використання 9 класу рахунків для обліку витрат (без використання 8 класу рахунків).

ТОВ «Імперія дитячих розваг» організацію бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності здійснює відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-ХІV, діючих Національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкцією про застосування плану рахунків.

Наказом про облікову політику визначено, що з урахуванням особливості своєї діяльності для реєстрації фактів господарського життя та відображення їх у обліку застосовується автоматизована система обробки облікових документів. Ця форма обліку заснована на використанні принципу систематизації та накопичуванні даних первинних документів безпосередньо в регістрах аналітичного і синтетичного обліку. Основними регістрами цієї форми обліку є журнали, що ведуться по кредиту синтетичних рахунків (синтетичного обліку) і дебету кореспондуючих рахунків. Використовують також регістри аналітичного обліку – відомості, таблиці, книги і картки. Для подання інформації в ДПІ, органи статистики, соціального страхування тощо використовується програма М.Е.doc. Для оплати рахунків і належної організації безготівкових розрахунків використовується програма «Клієнт-банк». Графік документообігу у ТОВ «Імперія дитячих розваг»

затверджується керівником при прийнятті положення про облікову політику на підприємстві до кінця поточного звітного року.

Основні фінансово – економічні показники діяльності ТОВ «Імперія дитячих розваг» розглянуті в таблиці 2.1. Дані для аналізу взяті з фінансової звітності (Додатки Г, Д, Е) за 2020-2022 р. у складі Балансу і Звіту про фінансові результати.

Таблиця 2.1

Основні фінансово – економічні показники діяльності ТОВ «Імперія дитячих розваг» за 2020- 2022 рр.

Показник	Роки			Відхилення, +/-		Темп приросту,%	
	2020	2021	2022	2021 від 2020	2022 від 2021	2021 до 2020	2022 до 2021
1. Сума майна і джерел його утворення, тис.грн., в т.ч.	340,6	407,2	455,6	66,6	48,4	19,55	11,89
- необоротні активи, з них	74,2	112,3	94,7	38,1	-17,6	51,35	-15,67
основні засоби	74,2	112,3	94,7	38,1	-17,6	51,35	-15,67
-оборотні активи, з них:	266,4	294,9	360,9	28,5	66	10,7	22,38
- запаси	19,5	47,5	6,4	28	-41,1	143,59	-86,53
- дебіторська заборгованість	222,9	55,7	114,6	-167,2	58,9	-75,01	105,75
- грошові кошти	8,3	184,3	239,9	176	55,6	2120,48	30,17
- власний капітал	330,5	350,6	368,6	20,1	18	6,08	5,13
- зобов'язання, з них	10,1	56,6	87	46,5	30,4	460,4	53,71
довгострокові зобов'язання та забезпечення	-	-	-	-	-	-	-
поточні зобов'язання та забезпечення	10,1	56,6	87	46,5	30,4	460,4	53,71
2. Чистий дохід від реалізації, тис.грн.	1436,5	1496,9	3284,5	60,4	1787,6	4,2	119,42
3. Собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	1374,6	1464,3	3250,5	89,7	1786,2	6,53	121,98
4. Валовий прибуток, тис.грн.	61,9	32,6	34	-29,3	1,4	-47,33	4,29
5. Інші операційні і неопераційні доходи, тис.грн.	-	-	-	-	-	-	-
6. Інші операційні і неопераційні витрати, тис.грн.	11,9	12,5	16	0,6	3,5	5,04	28
7. Операційний прибуток (збиток), тис.грн.	50	20,1	18	-29,9	-2,1	-59,8	-10,45

Продовження табл.2.1

8. Чистий прибуток (збиток), тис.грн.	50	20,1	18	-29,9	-2,1	-59,8	-10,45
9. Собівартість на 1 грн. реалізованої продукції, коп.	95,7	97,8	99	2,1	1,2	2,19	1,23
10. Чисельність персоналу, осіб	4	4	5	-	1	-	25
11. Продуктивність праці, тис.грн.	359,13	374,23	656,9	15,1	282,67	4,2	75,53

Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності підприємства за 2020-2022 рр.

Проведений аналіз дав змогу зробити такі висновки: вартість майна та джерел його утворення збільшується в 2021 році на 66,6 тис.грн. (19,55%) і в 2022 році - на 48,4 тис.грн. (11,89%) за рахунок зростання вартості необоротних активів на 38,1 тис.грн. (51,35%) в 2021 році і зменшення їх вартості на 17,6 тис.грн. (15,67%) у 2022 році (майже на цю ж суму змінюється і залишкова вартість основних засобів, як основної частини необоротних активів), вартість оборотних активів збільшується на 28,5 тис.грн. (10,7%) в 2021 році (на це вплинули збільшення вартості запасів на 28 тис.грн, зниження дебіторської заборгованості на 167,2 тис.грн., зростання грошових коштів на 176 тис.грн.). Разом із тим, оборотні активи зростають на 66 тис.грн. (22,38%) в 2022 році (на це вплинули – зниження вартості запасів на 41,1 тис.грн., зростання дебіторської заборгованості на 58,9 тис. грн. та зростання грошових коштів на 55,6 тис.грн.).

Проаналізувавши динаміку джерел формування майна, можна побачити збільшення власного капіталу на 20,1 тис.грн. в 2021 році і на 18 тис.грн. в 2022 році (це сталось за рахунок зростання нерозподіленого прибутку, сума капіталу не змінилась), зростання зобов'язань в 2021 році на 46,5 тис.грн. (460,4%) (зростання відбулось за рахунок поточних зобов'язань) і в 2022 році - на 30,4 тис.грн. (53,71%).

Здійснивши аналіз фінансових результатів діяльності підприємства можна констатувати підвищення чистого доходу від реалізації (дохід без ПДВ) на 60,4 тис.грн. (4,2%) в 2021 році і на 1787,6 тис.грн. (119,42%) в 2022

році; відповідно і собівартість реалізованої продукції зросла на 89,7 тис. грн.(6,53%) в 2021 році і на 1786,2 тис. грн.(121,98%) в 2022 році. При цьому валовий прибуток (різниця між чистим доходом та собівартістю реалізації) зменшився на 29,3 тис. грн.(47,33%) в 2021 році і показав незначний ріст на 1,4 тис. грн.(4,29%) в 2022 році. Операційні і неопераційні доходи на підприємстві відсутні при зростанні інших операційних і неопераційних витрат на 0,6 тис. грн.(3,5%) в 2021 році і на 3,5 тис. грн.(28%) в 2022 році. Отже, операційний і чистий прибуток показали зниження на 29,9 тис. грн.або 59,8% в 2021 році і 2,1 тис. грн.або 10,45% в 2022 році.

Собівартість на 1 грн. реалізованої продукції для такого типу діяльності є досить високою, і зростає в 2021 році на 2,1 коп. і в 2022 році на 1,2 коп., сягаючи значення 99 коп.

Зростає чисельність персоналу відповідно на 1 особу в 2022 році, таким чином, нові вакансії на підприємстві відсутні. Ефективність використання персоналу підприємства характеризується продуктивністю праці (яка зростає на 15,1 тис. грн.в 2021 році і на 282,67 тис. грн.в 2022 році).

В цілому, підводячи підсумки, можна сказати, що підприємство працює хоча і прибутково, але прибутковість зменшується, активи збільшуються, але значно зростає дебіторська заборгованість та зобов'язання.

Аналіз основних показників фінансового стану проведено в таблиці 2.2.

Аналіз майнового стану показав, що відбувається зростання суми господарських засобів на 66,6 і 48,4 тис.грн., частка основних засобів у активах невисока і зростає спочатку на 0,06, в 2022 році зменшується на 0,07, 0,021, знос основних засобів дуже високий і перевищує нормативне значення 0,5, хоч в 2021 році зменшився на 0,08, отже відбулось оновлення, коефіцієнт придатності, хоч і зріс на 0,08 в 2021 році, але не досяг нормативу – більше 0,5, отже основні засоби потребують оновлення.

Аналіз фінансової стійкості виявив, що коефіцієнт фінансової стабільності, що характеризує співвідношення власних і позичених коштів з

2020 по 2022 рік значно вищий за нормативне значення 1, хоч і зменшується на 26,53 і 1,95.

Таблиця 2.2

Основні показники фінансового стану ТОВ «Імперія дитячих розваг» за 2020- 2022 рр.

Показник	Роки			Відхилення(+/-)	
	2020	2021	2022	2021 - 2020	2022- 2021
Показники майнового стану					
1.Сума господарських засобів, що знаходяться у розпорядженні підприємства	340,6	407,2	455,6	66,6	48,4
2.Частка основних засобів у активах	0,22	0,28	0,21	0,06	-0,07
3.Коефіцієнт зносу основних засобів	0,79	0,71	0,71	-0,08	-
4.Коефіцієнт придатності	0,21	0,29	0,29	0,08	-
Показники фінансової стійкості					
3. Коефіцієнт фінансової стабільності	32,72	6,19	4,24	-26,53	-1,95
4.Коефіцієнт фінансової автономії	0,97	0,86	0,81	-0,11	-0,05
5.Коефіцієнт фінансової залежності	0,03	0,14	0,19	0,11	0,05
6.Коефіцієнт фінансового ризику	0,03	0,16	0,24	0,13	0,08
7.Коефіцієнт фінансової стійкості	0,97	0,86	0,81	-0,11	-0,05
Показники ділової активності					
11.Коефіцієнт оборотності активів	4,22	3,68	7,21	-0,54	3,53
12.Коефіцієнт оборотності власного капіталу	4,35	4,27	8,91	-0,08	4,64
13.Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	6,44	26,87	28,66	20,43	1,79
14.Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	136,1	25,87	37,36	-110,23	11,49
15.Тривалість обороту дебіторської заборгованості	56,64	13,58	12,74	-43,06	-0,84
16.Тривалість обороту кредиторської заборгованості	2,57	13,8	9,67	11,23	-4,13
17.Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	70,49	30,83	507,89	-39,66	477,06
18.Коефіцієнт оборотності основних засобів	19,36	13,33	34,68	-6,03	21,35
Показники рентабельності					
19.Рентабельність продукції (товарів, робіт, послуг)	4,5	2,23	1,05	-2,27	-1,18
20.Рентабельність операційної діяльності	3,61	1,36	0,55	-2,25	-0,81
21.Рентабельність звичайної діяльності	3,61	1,36	0,55	-2,25	-0,81
22.Коефіцієнт покриття виробничих витрат	104,5	102,23	101,05	-2,27	-1,18
23.Коефіцієнт окупності виробничих витрат	95,69	97,82	98,96	2,13	1,14

Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності підприємства за 2020-2022 рр.

Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії), який визначає частку власного капіталу у валюті балансу, на протязі двох років зменшився на 0,11 і 0,05, але відповідає нормативному значенню – не менше 0,5. Коефіцієнт фінансової залежності, що є зворотним до коефіцієнту автономії на протязі 2020- 2022 рр. значно менший за норматив 0,5, що підтверджує те, що підприємство практично повністю фінансувалось за рахунок власних коштів. Коефіцієнт фінансового ризику, який є відношенням позикового капіталу до власного знижується в 2020 - 2021 році на 0,11 і 0,05, тобто ситуація погіршилась, але нормативу – не більше 1 - дотримано. Коефіцієнт фінансової стійкості, який характеризує частку стійких пасивів у валюті балансу відповідає нормативу для показника – більше 0,7.

Аналіз ліквідності показав, що коефіцієнт покриття хоча і зменшується на 21,17 в 2021 році та на 1,06 в 2022 році, але він значно перевищує нормативний показник 1-2, що говорить про те, що поточних активів достатньо для покриття поточних зобов'язань. Коефіцієнт швидкої ліквідності, який зменшується на 18,65 в 2021 році, і на 0,17 в 2022 році значно вищий за норматив 0,7-0,8, отже за рахунок середньоліквідних активів можливо кілька разів погасити середньострокові зобов'язання. Коефіцієнт абсолютної ліквідності хоча зменшується на 0,5 в 2022 році і зростає на 2,44 в 2021 році, але набагато вищий за нормативне значення 0,2-0,35, отже негайні зобов'язання підприємство погасити може.

Підсумовуючи аналіз показників ділової активності бачимо зниження коефіцієнту оборотності активів на 0,54, що є негативним, але в 2022 році ситуація виправилась і показник зріс на 3,53, оборотність власного капіталу – зменшується на 0,08 і зростає на 4,64, що означає прискорення оборотності, аналогічно зростає оборотність дебіторської заборгованості на 20,43 і на 1,79 разів (разом із тим, тривалість її обертання зменшилась на 43,06 і 0,84 дня), оборотність кредиторської заборгованості зменшується на 110,23 в 2021 році і зростає на 11,49 в 2022 році (відповідно тривалість обороту кредиторської заборгованості зростає на 11,23 і зменшується на 4,13 днів в 2021 і 2022

роках), коефіцієнти оборотності матеріальних запасів та основних засобів зменшуються на 39,66 і 6,03 в 2021 році і зростають на 477,06 та 21,35 в 2022 році. Отже, зниження показників оборотності, зростання терміну оборотності свідчать про зниження ділової активності підприємства та необхідності впровадження заходів для подолання кризи, хоча в 2022 році кризи було подолано і ситуація змінилась на краще.

Аналіз показників рентабельності виявив, що рентабельність продукції (товарів, робіт і послуг), яка показує, скільки отримано валового прибутку з 1 грн. понесених витрат, зменшується в 2021 році на 2,27% і в 2022 році на 1,18%. Рентабельність операційної діяльності, яка показує, скільки отримано прибутку від операційної діяльності з 1 грн. операційних витрат, має тенденцію до зменшення в 2021 році на 2,25% і в 2022 році – на 0,18%. Рентабельність звичайної діяльності, яка показує, скільки отримано прибутку від звичайної діяльності з 1 грн. звичайних витрат також зменшилась на 2,25% в 2021 році і в 2022 році на 0,81%. Коефіцієнт покриття виробничих витрат, який показує, на яку величину 1 грн. чистого доходу покриває виробничі витрати має негативну тенденцію до зменшення в 2021 році на 2,27% і в 2022 році на 1,18%. Коефіцієнт окупності виробничих витрат, який показує величину виробничих витрат, яка здійснюється для того, щоб отримати 1 грн. чистого доходу є оберненим до коефіцієнту окупності виробничих витрат і зростає на 2,13% в 2022 році і на 1,14% в 2021 році. В цілому, значна кількість показників рентабельності через зменшення фінансового результату в 2021 і 2022 роках зменшилась.

2.2. Організація синтетичного і аналітичного обліку заборгованостей на підприємстві та їх документальне оформлення

ТОВ «Імперія дитячих розваг» в основному займається реалізацією послуг, при чому розрахунки за послуги здійснюються готівковим або безготівковим шляхом. Основним видом діяльності підприємства є надання в

оренду та експлуатацію рухомого і нерухомого майна, прокат товарів для спорту і відпочинку, функціонування атракціонів тощо. Крім послуг, підприємство реалізовує товари для розваг і відпочинку.

Продаючи послуги і товари підприємство вступає у взаємовідносини з юридичними і фізичними особами – покупцями і замовниками, а отже – здійснює з ними у певному порядку розрахунки.

Організація бухгалтерського обліку розрахунків з виникнення дебіторської заборгованості передбачає виконання ряду завдань:

- визначення елементів облікової політики щодо дебіторської заборгованості за розрахунками і закріплення їх відповідними розпорядчими документами;

- достовірне, своєчасне, повне та безперервне відображення господарських операції пов'язаних з розрахунками з виникнення дебіторської заборгованості;

- обробка даних щодо розрахунків з дебіторами за допомогою відповідних облікових процедур, прийомів та способів;

- складання звітності про стан дебіторської заборгованості за розрахунками на основі отриманої та обробленої інформації.

Основними принципами організації розрахунків по дебіторській заборгованості є:

- термінове здійсненні платежів, момент здійснення платежу має бути максимально наближеним до часу відвантаження товарів, виконання робіт, надання послуг;

- платежі здійснюються в межах залишків коштів на рахунках платника або в межах наданого банківського кредиту;

- розрахунки між суб'єктами підприємницької діяльності можуть здійснюватися в безготівковій формі розрахунків, а також готівкою;

- розрахунки можуть здійснюватися як у національній, так і в іноземній валюті.

Об'єктом організації обліку розрахункових операцій на ТОВ «Імперія

дитячих розваг» є сума грошового боргу, юридична назва, адреса тощо, дані дебітора з боргових вимог, які потрібно одержати, та інші довідкові дані, передбачені законодавством України та умовами контракту (договору).

В Наказі «Про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику» досліджуваного підприємства відображені наступні елементи облікової політики щодо обліку розрахунків з дебіторами (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Елементи облікової політики щодо обліку розрахунків
з дебіторами ТОВ «Імперія дитячих розваг»

Елемент облікової політики	Характеристика елемента облікової політики
1. Визнання та оцінка дебіторської заборгованості	Визнання дебіторської заборгованості як активу здійснюється якщо: існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод; сума дебіторської заборгованості може бути достовірно визначена. У випадку із заборгованістю покупців та замовників додаються ще дві умови: покупцеві передані ризики й вигоди, пов'язані з правом власності на актив; підприємство продавець не здійснює надалі управління та контроль за реалізованим активом. Передбачено в наказі додатково умови застосування оцінки заборгованості за справедливою вартістю, що відповідає вимогам концепції управління вартістю підприємства.
2. Класифікація та аналітика дебіторської заборгованості	Передбачено та затверджено в Наказі перелік класифікаційних ознак та видів на які поділяється дебіторська заборгованість для тих чи інших управлінських потреб: довгострокова і поточна, заборгованість перед покупцями, замовниками, перед бюджетом, за авансами, перед працівниками тощо.
3. Визнання заборгованості сумнівною	Зазначено критерії визнання дебіторської заборгованості сумнівною і джерела отримання інформації, а саме: прострочення боржником терміну погашення (підтвердженням є договори або рахунки); порушення справи про визнання боржника банкрутом (підтвердження – відповідні постанови суду).
4. Проведення інвентаризації та метод нарахування резерву сумнівних боргів	Визначено термін проведення інвентаризації дебіторської заборгованості: перед складанням річної фінансової звітності. Зазначено, що резерв сумнівних боргів не створюється (підприємство належить до суб'єктів мікропідприємництва).
5. Порядок списання безнадійної заборгованості	Зазначено порядок за яким списується безнадійна заборгованість, зокрема закріплено в Наказі, що заборгованість списується з балансу відповідно до розпорядження керівника на підставі проведеної інвентаризації та письмового обґрунтування доцільності списання.

Джерело: сформовано автором на основі Наказу «Про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику»

Обов'язковою умовою чіткої організації бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості є забезпечення відображення кожної господарської операції у відповідних документах.

При розрахунках з фізичними особами основним документом, який отримує споживач після оплати є квитанк, який дає йому можливість отримати оплачені послуги та чек РРО.

Документи, які використовуються при розрахунках з юридичними особами, наведені на рис.2.1.

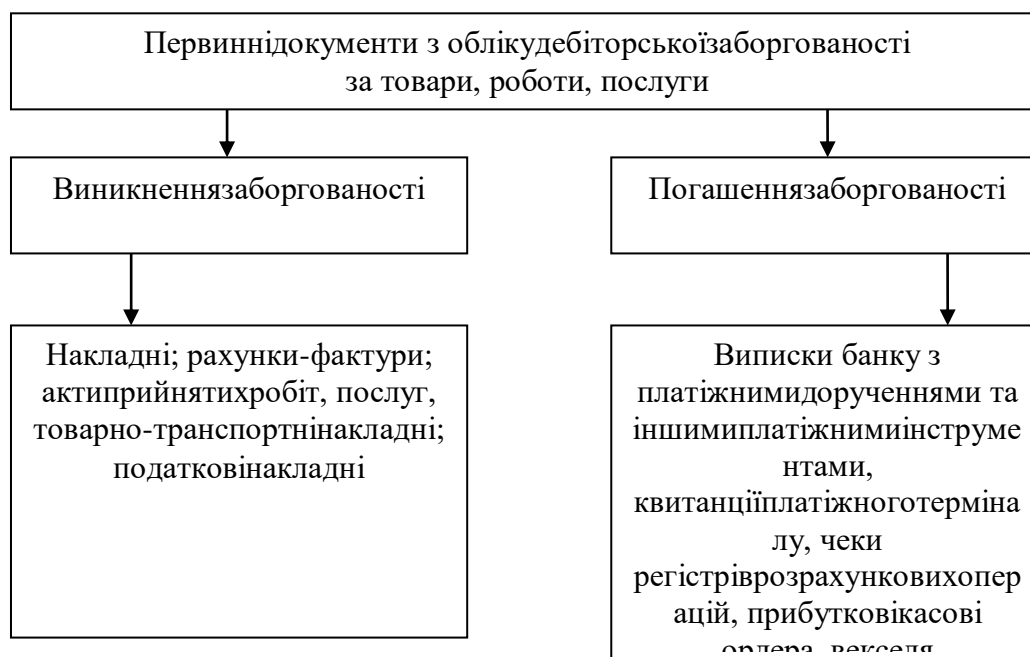

Рис. 2.1. Документування дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги

Для забезпечення оплати підприємством-покупцем бажаних цінностей на його адресу від ТОВ «Імперія дитячих розваг» виставляється «Рахунок-фактура», в якому вказується кількість, ціна і загальна сума (з урахуванням ПДВ) щодо їх оплати. В свою чергу перерахування коштів на поточний рахунок покупець здійснює за допомогою документа «Платіжне доручення», оплата готівкою оформляється за допомогою чека РРО. Підтвердженням здійснення оплати за виставленим рахунком є виписка банку по поточному рахунку ТОВ «Імперія дитячих розваг». Результати наданих послуг підтверджуються Актом виконаних – прийнятих робіт, послуг.

Підставою для відпуску товару покупцю є довіреність, яка пред'являється представником покупця та залишається на підприємстві. Довіреність містить: реквізити покупця, найменування і кількість отриманих товарів термін дії, особистий підпис представника покупця, засвідчений підписами керівника та головного бухгалтера підприємства-покупця і скріплений печаткою. Підпис представника покупця на довіреності повинен бути ідентичним підпису одержувача на відвантажувальних документах про приймання товарів.

Більш докладна характеристика даних документів наведена в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Форми первинних документів для обліку дебіторської заборгованості ТОВ «Імперія дитячих розваг» при розрахунках з фізичними і юридичними особами

Документ	Призначення документа
Видаткова накладна (Додаток Ж)	Списання товару продавцем та оприбуткування покупцем. Визначає вартість та кількість відвантаженої продукції (товарів, робіт, послуг)
Довіреність	Призначена для передання товарів покупцю
Податкова накладна	Засвідчує продаж товарів покупцям та факт виникнення податкового зобов'язання
Рахунки, Рахунки-фактури	Засвідчує факт відпуску товарів або послуг (вказується кількість, ціна і загальна сума), якій підлягає оплаті покупцем
Акт прийнятих робіт, послуг	Оформлення приймання виконаних робіт, наданих послуг, є підставою для оплати
Платіжне доручення	Розпорядження грошовими коштами для перерахування коштів покупцем в погашення заборгованості
Чек РРО	Оформлення операцій з надходження готівки до каси підприємства за відвантажені товари, виконані роботи

Джерело: сформовано автором на основі первинної документації

Виникнення на підприємстві дебіторської заборгованості здійснюється відповідно до принципу нарахування. За цим принципом відвантаження товарів, надання послуг покупцям та замовникам за умовами договору купівлі-продажу вважається подією, згідно з якою у продавця виникає дохід та поточна дебіторська заборгованість у разі відсутності негайної оплати.

Одним з основних недоліків організації документування розрахунків з покупцями та замовниками в товаристві є відсутність затвердженого графіку документообігу.

Інша дебіторська заборгованість на підприємстві виникає з приводу: надання авансів за майбутні поставки товарів і послуг, розрахунків з підзвітними особами, за погашенням збитків, за наданням поворотної фінансової допомоги власникам.

Надання авансів оформлюється договорами з постачальниками і платіжними дорученнями на перерахування коштів, розрахунки з підзвітними особами – Звітом про використання коштів, наданих на відрядження чи підзвіт (Додаток К) та прибутковими і видатковими касовими ордерами, розрахунки за погашення збитків – прибутковими ордерами або виписками банку, надання поворотної фінансової допомоги – договором і касовими ордерами.

Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291, зі змінами від 08.02.2014 р. № 48 (далі – План рахунків бухгалтерського обліку) для узагальнення інформації про розрахунки з покупцями та замовниками за відвантажену продукцію, товари, виконані роботи й послуги, крім заборгованості, яка забезпечена векселем, а також узагальнення інформації про розрахунки з учасниками промислово-фінансової групи, передбачено рахунок 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» – балансовий, розрахунковий, активний.

За дебетом рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» відображається продажна вартість реалізованої продукції, товарів, виконаних робіт, наданих послуг, яка включає податок на додану вартість, акциз та інші податки, що підлягають перерахуванню до бюджетів і включені до вартості реалізації.

За кредитом – сума платежів, які надійшли на рахунки підприємства в

банківських установах, в касу та інші види розрахунків в погашення заборгованості. Сальдо рахунку дебетове і відображає заборгованість покупців та замовників за одержану продукцію, товари, роботи, послуги.

Субрахунків до даного рахунку підприємство не використовує.

Відображення в обліку розрахунків з покупцями наведено в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Відображення в обліку розрахунків з покупцями і замовниками

№ оп.	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
Реалізація товарів покупцям на умовах наступної оплати			
1.	Відвантажено товари покупцю (дохід від реалізації)	361	702
2.	Відображене податкове зобов'язання	702	641
3.	Списано собівартість відвантажених товарів	902	281
4.	Зараховано на поточний рахунок кошти в погашення заборгованості від покупця	311	361
Реалізація товарів покупцям на умовах попередньої оплати			
5.	Зараховано на поточний рахунок кошти (аванс) від покупця	311	681
6.	Відображене виникнення податкового зобов'язання	643	641
7.	Відображено дохід від реалізації товарів	361	702
8.	Закрито розрахунки по ПДВ	702	643
9.	Проведено залік заборгованості (зарахування авансу в оплату)	681	361
10.	Списано собівартість відвантажених товарів	902	281
Реалізація послуг			
11.	Реалізація послуг	301,311, 361	702
12.	Списано собівартість наданих послуг	902	23

Джерело: сформовано автором на основі Шахової відомості

Синтетичний облік розрахунків за виданими авансами здійснюється на рахунку 371 «Розрахунки за авансами виданими», при розрахунках з підзвітними особами – на рахунку 372 «Розрахунки з підзвітними особами», при розрахунках за відшкодуванням нанесених збитків – на рахунку 375 «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків», при розрахунках щодо надання і погашення поворотної фінансової допомоги – на рахунку 377 «Розрахунки з іншими дебіторами». Сальдо субрахунків може бути як дебетове, так і кредитовим. Такі показники відображають у балансі розгорнуто: дебетове сальдо – у складі оборотних активів, кредитове – у складі

поточних зобов'язань. Бухгалтерські проведення щодо обліку розрахунків за іншою дебіторською заборгованістю наведено в таблиці 2.6.

Аналітичний облік розрахунків з покупцями ведеться у розрізі покупців, за авансами – за кожним постачальником, за розрахунками з підзвітними особами – по кожній підзвітній особі, за відшкодуванням завданих збитків – по кожній винній особі, за розрахунками з поворотної фінансової допомоги – по кожному її одержувачу.

Таблиця 2.6

Основні бухгалтерські проведення за рахунком 37 «Розрахунки з іншими дебіторами»

№ п/п	Зміст операцій	Кореспонденція	
		Дебет	Кредит
1.	Надання авансу постачальникам	371	311
2.	Виникнення податкового кредиту з ПДВ	641	644
3.	Закриття розрахунків по авансу	631	371
4.	Видача сум під звіт з каси підприємства	372	301
5.	Придбання підзвітними особами:		
	- будівельних матеріалів;	205	372
	- бензину;	203	372
	- МШП;	22	372
	- товарів	282	372
	- ПДВ з придбаних матеріальних цінностей	641	372
6.	Списання використаних підзвітних сум за службовими відрядженнями	23 92	372 372
7.	Повернення невикористаних підзвітних сум	301, 311	372
8.	Утримання невикористаних підзвітних сум із заробітної плати за згодою працівника	661	372
9.	Відображено частину суми шкоди від псування (нестачі) цінностей, заподіяної підприємству, яку має відшкодувати особа	375	716
10.	Відображено частину суми шкоди, яку має відшкодувати винна особа та яку необхідно перерахувати до бюджету	375	642
11.	Винна особа внесла до каси підприємства кошти для погашення заподіяної шкоди	301	375
12.	Утримано із заробітної плати винної особи, з її згоди, в погашення заподіяної шкоди	661	375
13.	Перераховано частину суми заподіяної шкоди до бюджету	642	311
14.	Надання поворотної фінансової допомоги власникам	377	311,301
15.	Погашення поворотної фінансової допомоги	311,301	377

Джерело: сформовано автором на основі Шахової відомості

Крім цього, на підприємстві окремо друкуються машинограми по рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», 37 «Розрахунки з різними дебіторами» в розрізі відповідних субрахунків, що відповідають особливостям діяльності підприємства.

Інформація щодо поточної дебіторської заборгованості зводиться до шахової і оборотно – сальдової відомості на основі якої формується Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва і відображається у складі оборотних активів.

На підприємстві за останні три роки облік довгострокової кредиторської заборгованості не ведеться через відсутність останньої. Тому в подальшому увагу буде зосереджено на обліку поточної кредиторської заборгованості.

У ТОВ «Імперія дитячих розваг» порядок і форми розрахунків між постачальником (підрядником) і покупцем визначаються в господарських договорах. Це найбільш розповсюджена та важлива основа виникнення зобов'язань, основна форма реалізації товарно-грошових відносин у ринковій економіці.

Підставою для відображення в обліку зобов'язань є первинні документи. При купівлі товарів укладається договір купівлі – продажу (постачання). Розрахунки з постачальниками здійснюються на підставі одержаних від нього накладних (Додаток Ж), товаро – транспортних накладних, рахунків-фактур, рахунків, Актів приймання-передачі виконаних робіт, податкових накладних, специфікацій, так як і при обліку дебіторської заборгованості.

Якщо під час приймання товарів від постачальника існують розбіжності фактичних даних з даними документів складають Акт приймання. Він також оформлюється у випадку одержання невідфактурованої поставки.

Аналітичний облік з постачальниками та підрядниками ведеться по кожному постачальнику та фіксується у Картці розрахунків із

постачальниками, де по принципу журналу – ордеру відображаються сальдо на початок, обороти по кожному постачальнику та кінцеве сальдо.

Всі податки, які платить підприємство до бюджету, а саме податок на додану вартість, податок на доходи фізичних осіб, військовий збір, єдиний податок, тобто сальдо і обороти по рахунку 64 фіксуються у Відомості розрахунків за податками.

Особливу увагу слід звернути на податкову накладну. Податкова накладна видається ТОВ «Імперія дитячих розваг» платником податку, який здійснює операції з постачання товарів/послуг, на вимогу покупця та є підставою для нарахування сум податку, що відносяться до податкового кредиту. Вона складається бухгалтером постачальника в електронному вигляді, перевіряється системою М.Е.doc на наявність арифметичних помилок і наявність усіх реквізитів, фіксується в Єдиному реєстрі податкових накладних. Через певний час з Єдиного реєстру податкових накладних надходить квитанція про реєстрацію податкової накладної або відмова у реєстрації із вказанням конкретних помилок. Якщо податкова накладна була успішно зареєстрована, вона відправляється отримувачу і включається ним в податковий кредит. Аналогічно проходить отримання податкової накладної. Якщо вона не була надіслана постачальником, то її можна отримати з реєстру, надіславши відповідний запит. Якщо постачальник з будь – яких причин відмовляється надіслати податкову накладну, то разом із місячною декларацією з ПДВ до податкового органу надсилається скарга на постачальника, що є приводом для його податкової перевірки.

Нарахування податку на доходи фізичних осіб та військового збору фіксується в Відомості розрахунків за рахунком 641. Розрахунок єдиного податку робиться в бухгалтерській довідці, яка складається в довільній формі, в якій фіксуються дані щодо об'єкта оподаткування, ставки оподаткування, суми податку та частки податку, яка перераховується до бюджету в той чи інший день.

Інформація щодо нарахування єдиного соціального внеску зводиться в Відомості розрахунків за соціальним страхуванням.

За підсумками звітнього місяця на підприємстві формується Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску і додатку до нього.

Перерахування податків та зборів до бюджету відбувається за допомогою платіжного доручення.

За результатами кожного звітнього періоду підприємство складає наступну податкову звітність: Податкова декларація з податку на додану вартість разом із додатками, Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб і сум утриманого з них податку з додатками та Податкову декларацію платника єдиного податку третьої групи.

Найбільшу питому вагу в сумі кредиторської заборгованості займають розрахунки з постачальниками та підрядниками, а також по заробітній платі. Для реєстрації господарських операцій, пов'язаних із прийняттям працівників на роботу, їх звільненням та нарахуванням і виплати їм заробітної плати використовуються такі форми первинної облікової документації: № П-1 «Наказ (розпорядження) про прийняття на роботу», № П-2 «Особова картка працівника», № П-3 «Наказ (розпорядження) про надання відпустки», № П-4 «Наказ (розпорядження) про припинення трудового договору (контракту)», № П-5 «Табель обліку використання робочого часу», особовий рахунок працівника, зведена розрахунково-платіжна відомість (нарахування), зведена розрахунково-платіжна відомість (утримання).

Дані по всім рахункам, що стосуються обліку кредиторської заборгованості фіксуються у шаховій відомості, в якій додатково формуються залишки та сальдо за усіма рахунками (в середовищі Excel), на

основі якої складається Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства, у 3 розділі Балансу якого міститься інформація про поточні зобов'язання.

При обліку кредиторської заборгованості на ТОВ використовуються наступні рахунки бухгалтерського обліку: 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками», 64 «Розрахунки за податками і платежами», 65 «Розрахунки зі страхування», 66 «Розрахунки за виплатами працівникам», 68 «Розрахунки за іншими операціями».

У процесі фінансово-господарської діяльності у ТОВ «Імперія дитячих розваг» виникає потреба в проведенні розрахунків зі своїми контрагентами. Відвантажуючи виготовлену продукцію, підприємство, не завжди одразу одержує оплату, тобто відбувається кредитування покупця. Тому протягом періоду від моменту відвантаження продукції до моменту надходження платежу засоби підприємства знаходяться у вигляді заборгованості.

На ТОВ «Імперія дитячих розваг» облік розрахунків з постачальниками та підрядниками за отримані ТМЦ, виконані роботи, надані послуги ведеться на рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» (пасивний, розрахунковий), до якого відкрито субрахунок 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками». Розрахунки з постачальниками є кредиторською заборгованістю за товари, роботи, послуги за умов наступної оплати або іншого погашення зобов'язань. У разі одержання ТМЦ без супроводжувальних документів вони оприбутковуються за обліковими цінами (якщо їх можливо визначити) і називаються невідфактурованими поставками. Облік розрахунків з постачальниками і підрядниками ТОВ «Імперія дитячих розваг» подано в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з
постачальниками і підрядниками

№ п/п	Зміст операцій	Кореспонденція	
		Дебет	Кредит
1.	Сплачено постачальникам та підрядникам з поточного рахунку	631	311
2.	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	644

Продовження табл.2.7

3.	Отримано від постачальників товари	28	631
4.	Закрито розрахунки по ПДВ	644	631
5.	Отримано послуги	23	631
6.	Повернуто зайве сплачені кошти постачальникам	311	631
7.	Отримано від постачальників малоцінні необоротні активи	153	631

Джерело: сформовано автором на основі Шахової відомості

Облік податків, зборів і платежів ТОВ «Імперія дитячих розваг» здійснюють на рахунку 64 «Розрахунки за податками та платежами». За кредитом цього рахунку відображують нараховані платежі до бюджету, за дебетом – належні до відшкодування з бюджету податки, їх сплату, списання тощо. При обліку використовуються наступні субрахунки: 641 «Розрахунки за податками», 642 «Розрахунки за обов’язковими платежами», 643 «Податкові зобов’язання», 644 «Податковий кредит».

На сьогоднішній день ТОВ «Імперія дитячих розваг» знаходиться на спрощеній системі оподаткування і є платником єдиного податку 3 групи.

Тому податки, які платить підприємство до бюджету наступні: податок на додану вартість, податок на доходи фізичних осіб, військовий збір, єдиний податок.

Податок на додану вартість – непрямий податок, який нараховується та сплачується на ціну. Податкове зобов’язання – загальна сума податку на додану вартість, одержана (нарахована) платником податку в звітному (податковому) періоді. Податковий кредит – сума, на яку платник податку на додану вартість має право зменшити податкове зобов’язання звітного (податкового) періоду.

Базою оподаткування податком на доходи фізичних осіб є чистий річний оподатковуваний дохід, який визначається шляхом зменшення загального оподаткованого доходу на суми податкової знижки такого звітного року. Ставка податку становить 18 відсотків бази оподаткування щодо доходів, одержаних, у тому числі, але не виключно у формі заробітної

плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат або інших виплат і винагород, які виплачуються (надаються) платнику у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами; виграшу у державну та недержавну грошову лотерею, виграш гравця (учасника), отриманий від організатора азартної гри.

Другим суттєвим обов'язковим утримання із заробітної плати є військовий збір. Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI зі змінами та доповненнями доповнено пунктом 16, яким тимчасово, до 1 січня 2015 року, встановлено військовий збір. Ставка збору складає 1,5%.

Єдиний податок до квітня 2022 року складав 3% від загальної суми доходу, а з квітня – уже 2%.

Аналітичний облік розрахунків за податками й платежами виконують за їх видами, а при нарахування податку з доходів фізичних осіб і військового збору – за кожним працівником. Облік платежів ведуть окремо по кожному податку чи платежу.

Кореспонденція рахунків з обліку податків та зборів представлена в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з обліку податків і зборів

№ п/п	Зміст операцій	Кореспонденція	
		Дебет	Кредит
1.	Перераховано податки і збори до бюджету	641,642	311
2.	Відображено податковий кредит з ПДВ	641,644	631
3.	Перераховано податки і збори зі спеціального рахунку	641,642	313
4.	Утримано податок із доходів фізичних осіб та військовий збір із заробітної плати працівників	661	641
5.	Відображене податкове зобов'язання з ПДВ з реалізованих товарів	702	641,643
6.	Відображене податкове зобов'язання з ПДВ з наданих послуг	703	641,643
7.	Відображене нарахування єдиного податку за підсумками звітного періоду	92	641

Джерело: сформовано автором на основі Шахової відомості

ТОВ «Імперія дитячих розваг» сплачує єдиний соціальний внесок – це консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб та членів їхніх сімей на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Облік розрахунків підприємства за страхуванням ведеться на рахунку 65 «Розрахунки за страхуванням». За кредитом рахунку 65 відображаються нараховані зобов'язання за страхуванням, а також одержані від органів страхування кошти, за дебетом - погашення заборгованості та витрачання коштів страхування на підприємстві.

Ставка єдиного соціального внеску для ТОВ «Імперія дитячих розваг»: 22 % єдиного внеску нараховується на фонд оплати праці найманих працівників, 8,41 % єдиного внеску нараховується на фонд оплати праці працюючих інвалідів. У випадку, якщо працівнику нараховується заробітна плата в розмірі, що менше її мінімального рівня, то базою нарахування стає саме мінімальна заробітна плата.

Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків за страхуванням представлена в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

Відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з обліку розрахунків за страхуванням

№ п/п	Зміст операцій	Кореспонденція	
		Дебет	Кредит
1.	Сплачено до бюджету єдиний соціальний внесок	651	311
2.	Нараховано єдиний соціальний внесок на заробітну плату працівників	23	651
3.	Зроблено нарахування єдиного соціального внеску на заробітну плату адміністративного персоналу	92	651

Джерело: сформовано автором на основі Шахової відомості

Аналітичний облік внесків ведеться за кожним працівником.

У ТОВ «Імперія дитячих розваг» застосовують дві системи оплати праці – погодинно-преміальна та система посадових окладів. Для відображення розрахунків із персоналом використовують рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам». За кредитом цього рахунку відображають нарахування заробітної плати, за дебетом – її виплату.

Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків з оплати праці представлена в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

Відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з обліку розрахунків з оплати праці

№ п/п	Зміст операцій	Кореспонденція	
		Дебет	Кредит
1.	Виплачена заробітна плата з поточного рахунку	661	311
2.	Здійснено утримання податку на доходи фізичних осіб та військового збору із заробітної плати працівників	661	641,642
3.	Спрямовано частину заробітної плати на виплату аліментів	661	685
4.	Нарахована заробітна плата працівникам основного виробництва	23	661
5.	Нарахована заробітна плата адміністративному персоналу	92	661

Джерело: сформовано автором на основі Шахової відомості

На рахунку 68 «Розрахунки за іншими операціями» ведеться облік розрахунків за операціями, які не можуть бути відображені на рахунках 63 – 67. Аналітичний облік розрахунків з іншими кредиторами ведеться окремо за підприємствами, організаціями, установами та фізичними особами, з якими здійснюються розрахунки. ТОВ «Імперія дитячих розваг» в своєму обліку використовує субрахунки 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками» і 685 «Розрахунки з іншими кредиторами». Аналітичний облік за субрахунком 685 ведеться за кожним кредитором. Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків за іншими операціями представлена в таблиці 2.11.

Таблиця 2.11

Відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з обліку
розрахунків за іншими операціями

№ п/п	Зміст операцій	Кореспонденція	
		Дебет	Кредит
1.	Сплачені відсотки за користування короткостроковим кредитом	684	311
2.	Сплачена з поточного рахунку заборгованість перед іншими кредиторами	685	311
3.	Отримано зайве сплачені кошти від інших кредиторів готівкою	301	685
4.	Утримано із заробітної плати аліменти	661	685

Джерело: сформовано автором на основі Шахової відомості

Таким чином, в цілому облік організовано на високому рівні і він відповідає вимогам законодавчих і нормативних актів.

2.3. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства

Аналіз динаміки дебіторської та кредиторської заборгованості за її видами розглянуто в таблицях 2.12 та 2.13.

Таблиця 2.12

Оцінка динаміки дебіторської заборгованості за її видами, тис.грн.

Показник	Роки			Відхилення, +/-		Темп приросту, %	
	2020	2021	2022	2021 від 2020	2022 від 2021	2021 до 2020	2022 до 2021
Дебіторська заборгованість, всього, в т.ч.	222,9	55,7	114,6	-167,2	58,9	-75,01	105,75
- за товари, роботи і послуги	99,4	20,1	55,6	-79,3	35,5	-79,78	176,62
- з бюджетом	0,4	0,5	0,8	0,1	0,3	25	60
- за авансами	64,1	12,1	18,7	-52	6,6	-81,12	54,55
- за розрахунками з підзвітними особами	0,1	0,1	-	-	-0,1	-	-100
- за розрахунками за відшкодування збитків	0,5	0,1	-	-0,4	-0,1	-80	-100
- за розрахунками за поворотною фінансовою допомогою	58,4	22,8	39,5	-35,6	16,7	-60,96	73,25

Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності

Таким чином, сума дебіторської заборгованості на протязі трьох років зменшується, при чому в 2021 році таке зменшення становить 167,2 тис. грн.(75,01%), а в 2022 році показник дещо зріс на 58,9 тис. грн.або 105,75%. Зменшення в 2021 році викликане впливом наступних факторів: зниження заборгованості за товари, роботи і послуги на 79,3 тис. грн.або 79,78%, за авансами отриманими на 52 тис.грн., за розрахунками з відшкодування завданих збитків на 0,4 тис. грн.і за поворотною фінансовою допомогою на 35,6 тис.грн., зросла лише заборгованість за розрахунками з бюджетом на 0,1 тис. грн.В 2022 році дебіторська заборгованість зросла на 58,9 тис. грн.або 105,75% за рахунок впливу наступних факторів: зростання заборгованості за товари, роботи і послуги на 35,5 тис.грн., за розрахунками з бюджетом на 0,3 тис.грн., за отриманими авансами на 6,6 тис. грн.і за поворотною фінансовою допомогою на 16,7 тис. грн.і її зниження за розрахунками з підзвітними особами і за відшкодуванням збитків.

Наочно динаміка дебіторської заборгованості за її видами наведена на рис.2.2.

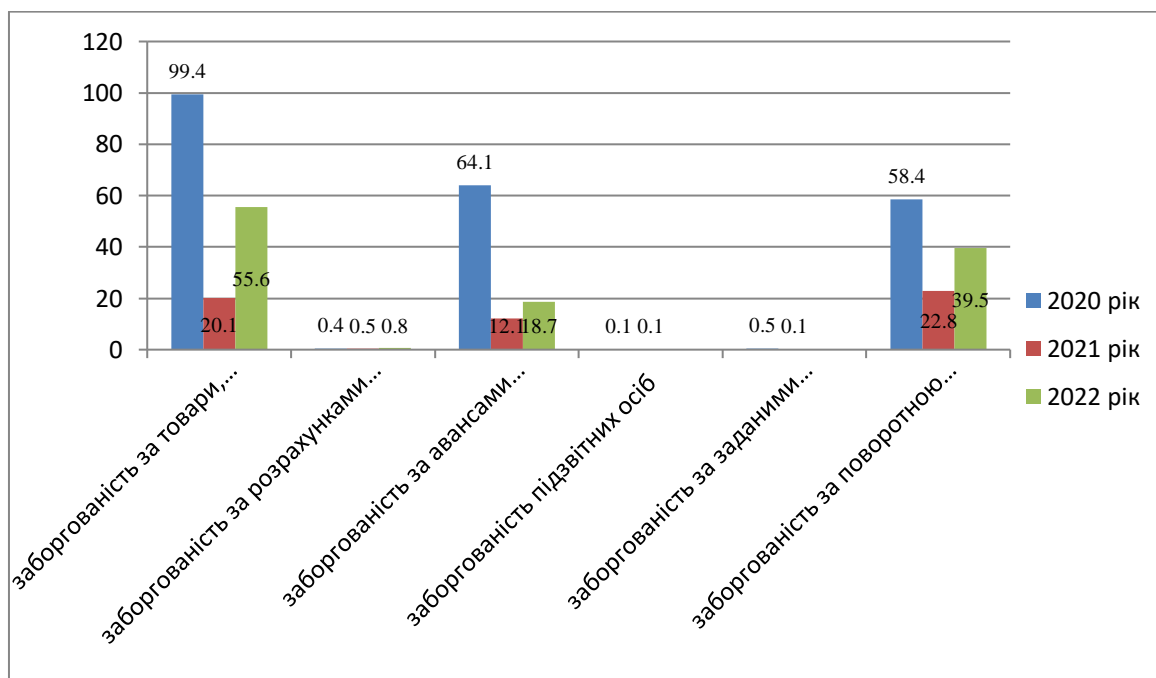

Рис.2.2. Динаміка дебіторської заборгованості за її видами

В таблиці 2.13 розглянуто структуру дебіторської заборгованості за її

видами

Таблиця 2.13

Оцінка структури дебіторської заборгованості за її видами, тис.грн.

Показник	Роки			Питома вага, %		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Дебіторська заборгованість, всього, в т.ч.	222,9	55,7	114,6	100	100	100
- за товари, роботи і послуги	99,4	20,1	55,6	44,59	36,09	48,52
- з бюджетом	0,4	0,5	0,8	0,18	0,9	0,7
- за авансами отриманими	64,1	12,1	18,7	28,76	21,72	16,32
- за розрахунками з підзвітними особами	0,1	0,1	-	0,04	0,18	-
- за розрахунками за відшкодування збитків	0,5	0,1	-	0,22	0,18	-
- за розрахунками за поворотною фінансовою допомогою	58,4	22,8	39,5	26,2	40,93	34,47

Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності

Таким чином, найбільша питома вага в структурі дебіторської заборгованості – дебіторська заборгованість за товари, роботи і послуги, частка якої 44,59%, 36,09% і 48,52%, дебіторська заборгованість за авансами отриманими – 28,76%, 21,72% і 16,32% і заборгованість за поворотною фінансовою допомогою – 26,2%, 40,93% і 34,47%.

Наочно структура дебіторської заборгованості за 2022 рік представлена на рис.2.3.

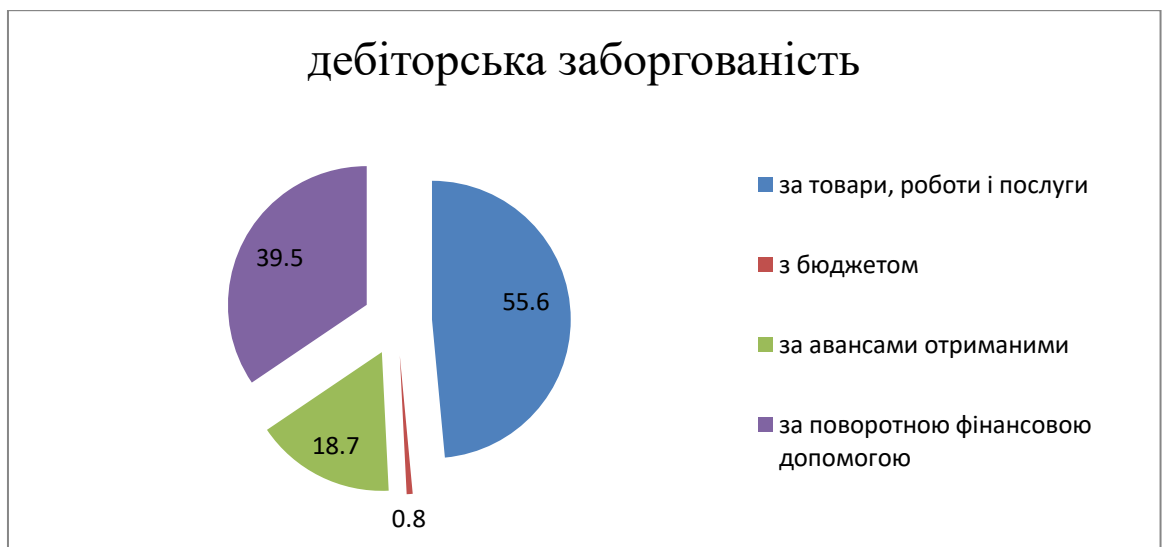

Рис.2.3. Структура дебіторської заборгованості в 2022 році

Аналогічно проводимо аналіз кредиторської заборгованості (табл.2.14).

Таблиця 2.14

Оцінка динаміки кредиторської заборгованості за її видами, тис.грн.

Показник	Роки			Відхилення, +/-		Темп приросту, %	
	2020	2021	2022	2021 від 2020	2022 від 2021	2021 до 2020	2022 до 2021
Кредиторська заборгованість	10,1	56,6	87	46,5	30,4	460,4	53,71
- за товари, роботи і послуги	3,4	30,1	44,3	26,7	14,2	785,29	47,18
- за розрахунками з бюджетом	0,7	0,6	1,7	-0,1	1,1	-14,29	183,33
- за розрахунками зі страхування	0,8	3,9	7	3,1	3,1	387,5	79,49
- за розрахунками з оплати праці	5,2	22	34	16,8	12	323,08	54,55

Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності

Таким чином, загальна сума кредиторської заборгованості підвищується на 46,5 тис. грн. або 460,4% в 2021 році і на 30,4 тис. грн. або 53,71%, в т.ч. кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги зростає на 26,7 і 14,2 тис. грн. або 785,29 і 47,18%, за розрахунками з бюджетом зменшується на 0,1 тис. грн. або 14,29% в 2021 році і зростає на 1,1 тис. грн. або 183,33% в 2022 році, за розрахунками зі страхування збільшується на 3,1 і 3,1 тис. грн. або 387,5 і 79,49%, за розрахунками з оплати праці збільшується на 16,8 і 12 тис. грн. або 323,08 і 54,55%.

Динаміка заборгованості наочно представлена на рис.2.4.

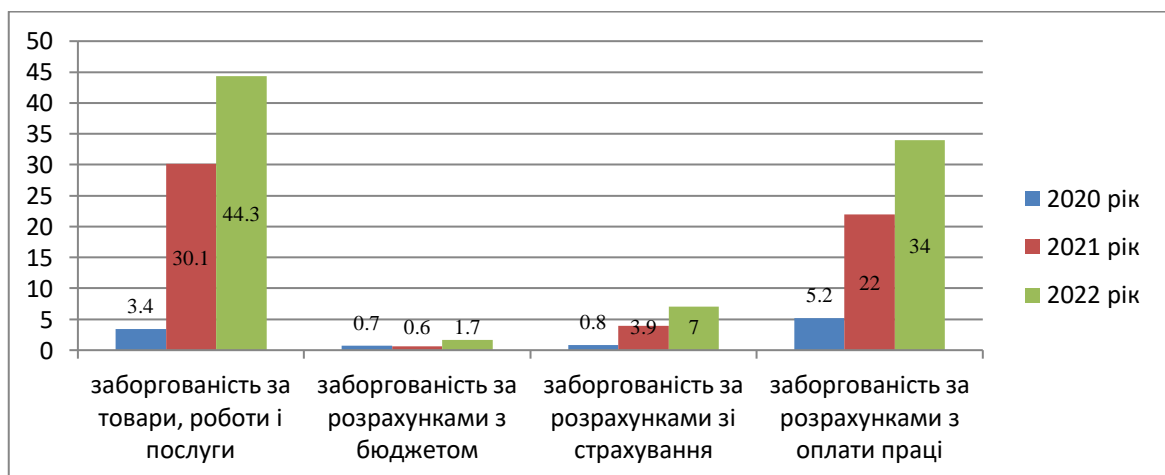

Рис.2.4. Динаміка кредиторської заборгованості за її видами

В таблиці 2.15 розглянуто структуру кредиторської заборгованості за її видами.

Таблиця 2.15

Оцінка структури кредиторської заборгованості за її видами, тис.грн.

Показник	Роки			Питома вага, %		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Кредиторська заборгованість	10,1	56,6	87	100	100	100
- за товари, роботи і послуги	3,4	30,1	44,3	33,66	53,18	50,92
- за розрахунками з бюджетом	0,7	0,6	1,7	6,93	1,06	1,95
- за розрахунками зі страхування	0,8	3,9	7	7,92	6,89	8,05
- за розрахунками з оплати праці	5,2	22	34	51,49	38,87	39,08

Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності

Таким чином, в структурі кредиторської заборгованості 51,49%, 38,87% і 39,08% займає заборгованість за розрахунками з оплати праці, 33,66%, 53,18% і 50,92% - заборгованість за розрахунками за товари, роботи і послуги, 6,93%, 1,06 і 1,95% - заборгованість перед бюджетом і 7,92%, 6,89% і 8,05% - зі страхування.

Наочно структура кредиторської заборгованості за 2022 рік представлена на рис.2.5.

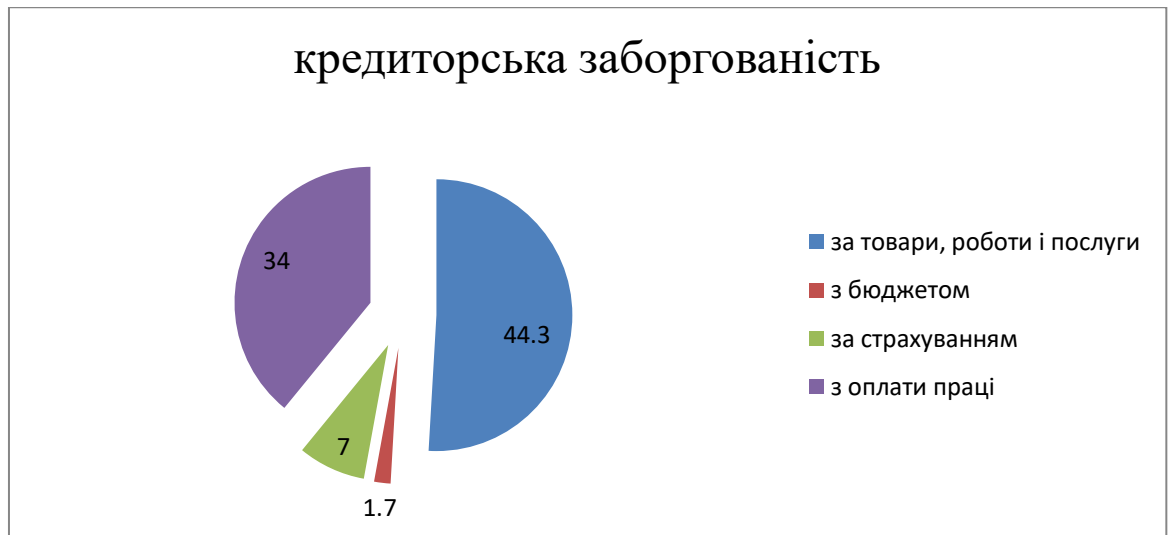

Рис.2.5. Структура кредиторської заборгованості в 2022 році

Наступним кроком є розрахунок показників, які характеризують дебіторську і кредиторську заборгованість у таблиці 2.16.

Таблиця 2.16

Оцінка показників, які характеризують дебіторську і кредиторську
заборгованість

Показник	Роки			Відхилення, +/-	
	2020	2021	2022	2021 від 2020	2022 від 2021
1. Середньорічна дебіторська заборгованість, тис.грн.	199,75	84,3	85,15	-115,45	0,85
2. Чистий дохід від реалізації, тис.грн.	1436,5	1496,9	3284,5	60,4	1787,6
3. Середньорічні активи, тис.грн.	312,45	373,9	431,4	61,45	57,5
4. Середньорічні оборотні активи, тис.грн.	221,5	280,65	327,9	59,15	47,25
5. Середньорічна кредиторська заборгованість, тис.грн.	6,95	33,35	71,8	26,4	38,45
6. Собівартість реалізації, тис.грн.	1374,6	1464,3	3250,5	89,7	1786,2
7. Середньорічні запаси, тис.грн.	9,75	33,5	26,95	23,75	-6,55
8. Оборотність дебіторської заборгованості (р.2/р.1)	7,19	17,76	38,57	10,57	20,81
9. Тривалість обороту дебіторської заборгованості (р.1*365/ р.2)	50,75	20,56	9,46	-30,19	-11,1
10. Частка дебіторської заборгованості в активах (р.1/р.3)	0,64	0,23	0,2	-0,41	-0,03
11. Частка дебіторської заборгованості в оборотних активах (р.1/р.4)	0,9	0,3	0,26	-0,6	-0,04
12. Оборотність кредиторської заборгованості (р.6/р.5)	197,78	43,91	45,27	-153,87	1,36
13. Тривалість обороту кредиторської заборгованості (р.5*365/ р.6)	1,85	8,31	8,06	6,46	-0,25
14. Частка кредиторської заборгованості в пасивах (р.5/р.3)	0,02	0,09	0,17	0,07	0,08
15. Тривалість операційного циклу, днів (р.7*365/р.6 + р.9)	53,34	28,91	12,49	-24,43	-16,42
16. Тривалість фінансового циклу, днів (р.15-р.13)	51,49	20,6	4,43	-30,89	-16,17
17. Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості (р.1/р.5)	28,74	2,53	1,19	-26,21	-1,34

Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності

Підсумовуючи розраховані коефіцієнти можна зробити наступні висновки:

- коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, який показує скільки оборотів дебіторська заборгованість робить на протязі року показує позитивну тенденцію до зростання на 10,57 разів в 2021 році і на 20,81 разів в 2022 році;

- показник тривалості обороту дебіторської заборгованості, як обернений до коефіцієнта оборотності показує зменшення на 30,19 і 11,1 днів відповідно;

- частка дебіторської заборгованості в активах має тенденцію до зниження на 0,41 в 2021 році і зменшення на 0,03 в 2022 році і на кінець 2022 року займає біля 20%, тоді як в 2020 році складала 64%, тобто тенденція є позитивною;

- частка дебіторської заборгованості в оборотних активах визначає, яку частку оборотних активів відволікають на себе суми дебіторської заборгованості. З розрахунків зрозуміло, що на кінець 2020 року 0,9 оборотних активів – це дебіторська заборгованість, що є надзвичайно високим і негативним показником. Цей показник за 3 роки значно зменшився на 0,6 і на 0,04 в 2021 і в 2022 році та складає 0,26 в 2022 році;

- достатньо високою є оборотність кредиторської заборгованості – 197,78 оборотів вона робить в 2020 році, показник зменшується на 153,87 в 2020 році і незначно зростає на 1,36 в 2022 році, це означає більш повільний розрахунок з кредиторами, зростання комерційного кредиту;

- відповідно тривалість обороту кредиторської заборгованості невисока, хоча і зростає на 6,46 в 2021 році та зменшується на 0,25 в 2022 році, але в 2022 році складає усього 8,06 днів;

- незважаючи на зростання частки кредиторської заборгованості у пасивах на 0,07 і 0,08 вона складає усього 17% пасивів в 2022 році;

- тривалість операційного циклу скорочується на 24,43 і 16,42 днів, а фінансового на 30,89 і 16,17 днів в 2021 і 2022 роках, що є позитивним;

- дебіторська заборгованість значно перевищує кредиторську – в 28,74 рази в 2020 році, в 2,53 рази в 2021 році і в 1,19 разів в 2022 році, отже у вигляді кредиторської заборгованості залучається коштів значно менше, ніж заморожується у дебіторській.

Підсумовуючи розраховані показники можна говорити про зниження в динаміці дебіторської заборгованості, в тому числі товарної (в її структурі

найбільшу частку має дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги і за поворотною фінансовою допомогою); підвищення кредиторської заборгованості більш, як в 8 разів (в її структурі більшу частку має заборгованість за товари, роботи і послуги та з оплати праці), спостерігається прискорення оборотності як дебіторської, так і кредиторської заборгованості, скорочення фінансового і операційного циклу, зменшення питомої ваги заборгованості, але негативним є значне перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською.

2.4. Аналіз платоспроможності підприємства

Аналіз платоспроможності починається з оцінки загальної ліквідності балансу (табл.2.17).

Таблиця 2.17

Аналіз ліквідності балансу ТОВ «Імперія дитячих розваг»

Актив	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Пасив	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Платіжний надлишок або нестача (+;-)		
								2020р.	2021р.	2022р.
1. Найбільш ліквідні активи (А ₁)	8,3	184,3	239,9	1. Найбільш строкові зобов'язання (П ₁)	10,1	56,6	87	-1,8	127,7	152,9
2. Швидко реалізовані активи (А ₂)	222,9	55,7	114,6	2. Коротко-строкові пасиви (П ₂)	-	-	-	222,9	55,7	114,6
3. Повільно реалізовані активи (А ₃)	35,2	54,9	6,4	3. Довго-строкові пасиви (П ₃)	-	-	-	35,2	54,9	6,4
4. Важко реалізовані активи (А ₄)	74,2	112,3	94,7	4. Постійні пасиви (П ₄)	330,5	350,6	368,6	-256,3	-238,3	-273,9
БАЛАНС	340,6	407,2	455,6	БАЛАНС	340,6	407,2	455,6	-	-	-

Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності

Таким чином, найбільш ліквідних активів недостатньо для покриття найбільш термінових зобов'язань в 2020 році (нестача становить 1,8 тис.грн.,

надлишок 2021 і 2022 років – 55,7 та 114,6 тис.грн.). Активів, які швидко реалізуються достатньо для покриття короткострокових пасивів (надлишок становить 222,9 тис.грн., 55,7 тис.грн., 114,6 тис.грн.), а активів, що повільно реалізуються достатньо для покриття довгострокових пасивів (надлишок становить 35,2 тис.грн., 54,9 тис.грн., 6,4 тис.грн.), постійні пасиви погашають важко реалізовані активи (надлишок рівний 256,3 тис.грн., 238,3 тис.грн., 273,9 тис.грн.). Можна говорити, що не всі нерівності виконуються, оскільки в 2020 році спостерігалась нестача найбільш ліквідних активів, але ця нестача досить незначна – 1,8 тис.грн., і ситуація виправилась в 2021 і 2022 роках, тому можна говорити про достатню ліквідність балансу.

Аналіз показників платоспроможності проведено в таблиці 2.18.

Таблиця 2.18

Динаміка показників платоспроможності ТОВ «Імперія дитячих розваг» в 2020-2022 роках

Показник	Роки			Відхилення, +/-	
	2020	2021	2022	2021 від 2020	2022 від 2021
1.Грошові кошти, тис.грн.	8,3	184,3	239,9	176	55,6
2.Поточні зобов'язання, тис.грн.	10,1	56,6	87	46,5	30,4
3.Дебіторська заборгованість, тис.грн.	222,9	55,7	114,6	-167,2	58,9
4.Оборотні активи, тис.грн.	266,4	294,9	360,9	28,5	66
5.Запаси, тис.грн.	19,5	47,5	6,4	28	-41,1
6.Кредиторська заборгованість, тис.грн.	10,1	56,6	87	46,5	30,4
7.Необоротні активи, тис.грн.	74,2	112,3	94,7	38,1	-17,6
8.Операційні витрати, тис.грн.	1386,5	1476,8	3266,5	90,3	1789,7
9.Активи, тис.грн.	340,6	407,2	455,6	66,6	48,4
10.Чистий дохід від реалізації, тис.грн.	1436,5	1496,9	3284,5	60,4	1787,6
11.Чистий прибуток, тис.грн.	50	20,1	18	-29,9	-2,1
12.Амортизація, тис.грн.	5,1	6	7	0,9	1
13.Власний капітал, тис.грн.	330,5	350,6	368,6	20,1	18
14.Коефіцієнт абсолютної ліквідності (р.1/р.2)	0,82	3,26	2,76	2,44	-0,5
15.Коефіцієнт термінової ліквідності ((р.1+р.3)/р.2)	22,89	4,24	4,07	-18,65	-0,17
16.Коефіцієнт загальної ліквідності (р.4/р.2)	26,38	5,21	4,15	-21,17	-1,06
17.Коефіцієнт ліквідності запасів (р.5/р.2)	1,93	0,84	0,07	-1,09	-0,77
18.Коефіцієнт ліквідності коштів у розрахунках (р.3/р.2)	22,07	0,98	1,32	-21,09	0,34

Продовження табл.2.18

19.Коефіцієнт співвідношення кредиторської і дебіторської заборгованості (р.6/р.3)	0,05	1,02	0,76	0,97	-0,26
20.Коефіцієнт мобільності активів (р.4/р.7)	3,59	2,63	3,81	-0,96	1,18
21.Власні оборотні кошти (р.4-р.2)	256,3	238,3	273,9	-18	35,6
22.Коефіцієнт захищеності періоду (р.4*365/р.8)	70,13	72,89	40,33	2,76	-32,56
23.Коефіцієнт власних оборотних коштів (р.21/р.9)	0,75	0,59	0,6	-0,16	0,01
24.Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів (р.1/р.21)	0,03	0,77	0,88	0,74	0,11
25.Коефіцієнт забезпеченості реалізації власним оборотним капіталом (р.21/р.10)	0,18	0,16	0,08	-0,02	-0,08
26.Частка запасів в поточних активах (р.5/р.4)	0,07	0,16	0,02	0,09	-0,14
27.Коефіцієнт Бівера ((р.11+р.12)/р.2)	5,46	0,46	0,29	-5	-0,17
28.Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення першого ступеня (р.13/р.7)	4,45	3,12	3,89	-1,33	0,77
29.Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення другого ступеня (р.13/р.7)	4,45	3,12	3,89	-1,33	0,77
30.Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення третього ступеня (р.13/(р.7+р.5))	3,53	2,19	3,65	-1,34	1,46

Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності

Підсумовуючи проведений аналіз можна говорити про наступні зміни показників платоспроможності:

- коефіцієнт абсолютної ліквідності показує, що грошових коштів достатньо, щоб погасити найбільш термінові зобов'язання – коефіцієнт значно вищий за норматив 0,2 – 0,35;

- коефіцієнт термінової ліквідності означає, що найбільш ліквідних активів достатньо для покриття необхідної частки поточних зобов'язань, хоча найнижчий коефіцієнт спостерігається у 2022 році, показник значно вищий мінімально необхідного значення – 0,8;

- коефіцієнт загальної ліквідності показує, що всіх поточних активів більш, ніж достатньо для покриття поточних зобов'язань – але найменший

показник спостерігається в 2022 році і нормативного значення 1-2 підприємство в цьому році досягло;

- коефіцієнт ліквідності запасів показує, що їх в 2020 році 193% від вартості поточних зобов'язань, в 2021 році – 84%, в 2022 році – лише 7%, що свідчить про зменшення неліквідних активів;

- коефіцієнт ліквідності коштів і розрахунках свідчить, що в 2020 і 2022 рр. погасити усі поточні зобов'язання можливо за рахунок дебіторської заборгованості, якщо її перетворити на грошові кошти;

- співвідношення кредиторської і дебіторської заборгованості свідчить, що в 2020 році кредиторська заборгованість рівна 5% дебіторської, в 2021 році - 102%, в 2022 році – 76%, тобто погасити кредиторську заборгованість за рахунок дебіторської можливо лише в 2021 році;

- коефіцієнт мобільності активів свідчить про переважання в структурі активів оборотних коштів, зокрема в 2020 році вони більші за необоротні в 3,59 разів, в 2021 році – в 2,63 рази, в 2022 році – у 3,81 разів, що говорить про «легку» структуру активів;

- сума власних оборотних коштів, яка є сумою оборотних активів за вирахуванням поточних зобов'язань вища за 0 в 2020 - 2022 році, але у 2021 році спостерігається її зниження на 18 тис.грн., зростає на 35,6 тис.грн.;

- коефіцієнт захищеного періоду, що показує, скільки днів підприємство зможу існувати при форс – мажорних обставинах, коли зменшуються грошові потоки достатньо високий, хоча в останній рік показує тенденції зменшення на 32,56 днів;

- коефіцієнт власних оборотних коштів, який показує частку власних оборотних коштів у загальній сумі активів, достатньо невисокий – менше 70% в 2021 і 2022 роках, хоч в 2020 році складав 75%;

- коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів, який показує частку грошових коштів у сумі власних оборотних коштах, значно більший за критичне значення 0, зростає в 2021 році на 0,74 і в 2022 році на 0,11;

- коефіцієнт забезпеченості реалізації власним оборотним капіталом, який показує частку власного оборотного капіталу у обсязі реалізації, більше 0, хоча зменшився в 2021 і 2022 роках на 0,02 і 0,08 відповідно;

- показник частки запасів в поточних активах достатньо невисокий і складає 0,07 в 2020 році, зростає на 0,09 в 2021 році, знов зменшується в 2022 році на 0,14, що говорить про те, що в оборотних активах не домінують повільнореалізовані активи;

- коефіцієнт Бівера, який діагностує задовільну структуру балансу, значно більший за критичне значення 0,2;

- коефіцієнти довгострокового фінансового забезпечення першого, другого та третього ступенів вищі менші за критичні значення в 2020 році (0,5-0,7 для першого коефіцієнта, 1,2-1,6 для другого) і третій показник зростає в 2022 році.

Отже, всі показники платоспроможності вищі за нормативні значення, отже у підприємства відсутні проблеми з розрахунками за власними зобов'язаннями.

На основі розрахованих показників можна розрахувати загальний показник платоспроможності:

$$\text{Кл (2020)} = (8,3 + 0,5 * 222,9 + 0,3 * 35,2) / (10,1 + 0 + 0) = 12,9$$

$$\text{Кл (2021)} = (184,3 + 0,5 * 55,7 + 0,3 * 54,9) / (56,6 + 0 + 0) = 4,04$$

$$\text{Кл (2022)} = (239,9 + 0,5 * 114,6 + 0,3 * 6,4) / (87 + 0 + 0) = 3,44$$

Зменшення значення цього показника в 2021 і 2022 році говорить про зниження платоспроможності підприємства та зміни в бік погіршення структури активів і пасивів підприємства.

Продовжується аналіз складанням платіжного балансу за останній 2022 рік (табл.2.19)

Таблиця 2.19

Платіжний баланс ТОВ «Імперія дитячих розваг» на початок і кінець
2022 року

Актив			Пасив		
наявні кошти для покриття заборгованості	на початок звітного періоду	на кінець звітного періоду	негайні та інші платежі	на початок звітного періоду	на кінець звітного періоду
1. Кошти (гроші) та їх еквіваленти	184,3	239,9	1. Заборгованість за позицією	-	-
2. Розрахунки з дебіторами	55,7	114,6	2. Заборгованість кредиторів	56,6	87
			3. Векселі видані	-	-
Усього	240	354,5	Усього	56,6	87
Сальдо	167,2	101,1			
Баланс	407,2	455,6	Баланс	407,2	455,6

Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності

Проведений аналіз платіжного балансу підтвердив, що для погашення кредиторської заборгованості, заборгованості за позичками та виданих векселів, коштів і дебіторської заборгованості достатньо, навіть виникає певний надлишок активів.

РОЗДІЛ 3.
ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ
ЗАБОРГОВАНОСТЕЙ ТА ПІДВИЩЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Застосування МСФЗ як напрям удосконалення обліку розрахункових операцій

Принципи регулювання дебіторської та кредиторської заборгованості засновані на актуальній законодавчій та нормативній базі.

На сьогоднішній день у МСФЗ відсутній спеціальний стандарт, що регулює облік дебіторської заборгованості, окремі аспекти її обліку регулюються МСБО 1 «Подання фінансової звітності» (щодо відображення заборгованості у фінансовій звітності), МСФО 18 «Дохід» (щодо дисконтування майбутніх грошових потоків й використання ефективної ставки процента під час оцінювання довгострокової товарної дебіторської заборгованості), МСФО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка», МСФЗ 32 «Фінансові інструменти: подання» і МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» (щодо визнання й обліку дебіторської заборгованості у якості фінансового інструменту й завершення визнання її активом), МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації» (щодо розкриття інформації про дебіторську заборгованість у фінансовій звітності), МСБО 16 «Основні засоби» (щодо визнання поточної дебіторської заборгованості без оголошеної ставки проценту).

Відповідно до даних стандартів, підприємство визнає дебіторську заборгованість в балансі, коли воно є стороною контрактних зобов'язань та унаслідок цього має юридичне право одержувати грошові чи інші цінності. Дебіторську заборгованість класифікують на ініційовану (нею є фінансовий актив, який створено підприємством через надання товарів або послуг

безпосередньо боржникові) та неініційовану (заборгованість, яка не є товарною); непоточну (довгострокову) і поточну.

Під час первісного визнання дебіторської заборгованості її слід оцінювати за собівартістю, яка являється справедливою вартістю компенсації, яка надана чи одержана за неї.

Часом визнання дебіторської заборгованості в звітності як активу є дотримання двох критеріїв: достовірність визначення суми заборгованості та ймовірність одержання в майбутньому економічних вигід.

Під час оцінки дебіторської заборгованості за товари, роботи або послуги на дату балансу дебіторська заборгованість визнається за амортизованою собівартістю із використанням методу визначення за ефективною ставкою проценту. Торгівельна заборгованість відображається у звітності за чистою вартістю реалізації без визначення первісної вартості і суми резерву сумнівних боргів.

Принципи формування резерву сумнівних боргів МСФЗ наступні:

1. Визначення ймовірності погашення заборгованості за кожним дебітором і нарахування резерву тільки за тими дебіторами, погашення заборгованості за якими виявиться сумнівним;

2. Нарухування резерву сумнівних боргів у процентному співвідношенні до виручки від реалізації;

3. Розподіл дебіторської заборгованості на декілька груп в залежності від термінів відстрочки та нарахування резерву у відсотковому відношенні, яке визначене для кожної групи.

На сьогоднішні основним нормативним документом, яким регулюється облік зобов'язань, у тому числі і кредиторської заборгованості, являється Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи». Ним кредиторська заборгованість визначена як існуюча заборгованість суб'єкта господарювання, що виникає у результаті минулих подій та погашення котрої, за очікуваннями, призведе до вибуття ресурсів з підприємства, котрі втілюють у собі економічні вигоди.

Окремі питання обліку кредиторської заборгованості в міжнародному обліку виділяють такі стандарти як: МСБО 19 «Виплати працівникам» (визначає порядок визнання та розкриття інформації про виплати працівникам, встановлює категорії виплат працівникам – короткострокові, довгострокові, виплати при звільненні та після завершення трудової діяльності); МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання» (надає класифікацію фінансових інструментів, взаємозалік фінансових активів та зобов'язань); МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» (встановлює порядок визнання, припинення визнання і оцінки фінансових активів, фінансових зобов'язань, ведення обліку хеджування, зокрема розкриті питання амортизації премії чи дисконту облігацій).

Відповідно до міжнародних стандартів обліку всі зобов'язання підприємства, до яких відноситься і кредиторська заборгованість, поділяються на поточні (короткотермінові) і непоточні (довготермінові) (на відміну від національного стандарту, який виділяє ще непередбачувані зобов'язання та доходи майбутніх періодів).

В системі міжнародних стандартів фінансової звітності виділяються також існуючі (ті, які сформувались унаслідок фактичного придбання активів) й майбутні зобов'язання (що виникли при укладанні невідмовного договору про купівлю активів у майбутньому, що містить штрафні санкції за невиконання зобов'язань).

Відповідно до п.10 МСБО 37 забезпечення є зобов'язаннями із невизначеним терміном або сумою. У цьому контексті слід виділити наступні види зобов'язань:

1) конструктивне зобов'язання, що є наслідком дій суб'єкта господарювання, тобто формується у результаті дій, які підтвержені конкретними первинними документами. При цьому суб'єкт господарювання вказує іншим сторонам, що він бере на себе певну відповідальність відповідно до порядку, встановленого його минулою практикою, опублікованими правилами чи достатньо конкретною заявою. Як наслідок

суб'єкт господарювання формує очікування у інших сторін, що він виконає це зобов'язання;

2) умовне зобов'язання, до якого відносять: можливе зобов'язання (виникає унаслідок минулих подій і існування якого буде підтверджене тільки після того, як відбудеться або не відбудеться одна або декілька невизначених майбутніх подій, що не повністю контролюються суб'єктом господарювання); існуюче зобов'язання (виникає унаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки відсутня ймовірність того, що вибуття ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, буде необхідним для погашення зобов'язання чи суму зобов'язання не можливо оцінити достовірно).

Також визначено, що усі зобов'язання і заборгованості, які передбачають погашення грошовими коштами чи іншими фінансовими активами (дебіторська заборгованість, отримані веселі, заборгованість за позиками до одержання, борг за облігаціями до одержання) є фінансовими зобов'язаннями.

Концептуальна основа фінансової звітності виділяє наступні види оцінки зобов'язань, до яких відносять кредиторську заборгованість:

- за історичною собівартістю – відповідно до якої зобов'язання відображають за сумою надходження чи за деяких інших обставин, і за сумами грошових коштів або їх еквівалентів, які, як очікується, будуть виплачені з метою погашення зобов'язання у процесі звичайної діяльності;

- за поточною собівартістю – згідно із якою зобов'язання відображають за недисконтованою сумою грошових коштів чи їх еквівалентів, що була б потрібна для погашення зобов'язань в процесі звичайної діяльності;

- за вартістю реалізації – відповідно до якої зобов'язання відображають за вартістю їх погашення, тобто за недисконтованою сумою грошових коштів, яка як очікується, буде виплачена для погашення зобов'язання в процесі звичайної діяльності;

- за теперішньою вартістю – згідно із якою зобов'язання відображають за теперішньою дисконтованою вартістю майбутнього чистого вибуття

грошових коштів, що, як очікується, будуть потрібні для погашення зобов'язання в процесі звичайної діяльності.

Найчастіше в міжнародному обліку використовується історична собівартість, але в залежності від конкретним умов виникнення зобов'язання, вона може бути поєднана із іншими видами оцінок.

При обліку фінансових зобов'язань, що визнані відповідно до МСФЗ використовується: справедлива вартість при їх первісному визнанні (це вартість, на яку можна обміняти активи чи урегулювати зобов'язання при виконанні договору між обізнаними і незалежними одна від одної сторонами, що бажають здійснити цю угоду); амортизована вартість (це вартість, за якої фінансове зобов'язання оцінюють при первісному визнанні, із врахуванням накопиченої амортизації на базі методу ефективної ставки відсотку і сум часткового списання за рахунок знецінення чи безнадійної заборгованості).

Отже, в цілому вимоги нормативних актів з бухгалтерського обліку зобов'язань в Україні відповідають міжнародним стандартам обліку та фінансової звітності, однак в контексті переходу вітчизняних підприємств на міжнародні стандарти існує необхідність перегляду окремих законодавчих і нормативних актів з метою приведення їх у відповідність до європейської практики, зокрема в розрізі обліку, оцінки, визнання й відображення у звітності інформації про зобов'язання.

3.2. Удосконалення методики аналізу розрахункових операцій

На ТОВ «Імперія дитячих розваг» проводиться аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості, але програму аналізу не складають. Розроблена програма проведення аналізу господарської діяльності з питання «Аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості» для досліджуваного підприємства подана в табл.3.1. Запропонована програма буде доцільна при проведенні аналітичних робіт на підприємстві, що дасть можливість більш поглиблено здійснювати аналіз розрахунків з дебіторами і кредиторами.

Таблиця 3.1

Програма проведення аналізу господарської діяльності
з питання «Аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості»
на ТОВ «Імперія дитячих розваг»

№ з/п	Зміст	Джерела інформації	Періодичність	Використання результатів аналізу
1.	Виявлення розміру, структури та динаміки заборгованості за розрахунками	Фінансовий звіт Баланс, Звіт про фінансові результати, реєстри аналітичного та синтетичного обліку	Щомісяця	Для оцінювання стану розрахунків з дебіторами і кредиторами
2.	Визначення складу заборгованості за розрахунками	Реєстри аналітичного обліку, оборотно-сальдові відомості в розрізі контрагентів	Щомісяця	Для складання аналітичних таблиць за результатами досліджень
3.	Визначення стану заборгованості за розрахунками	Баланс, Звіт про фінансові результати, реєстри аналітичного та синтетичного обліку, договори	Щомісяця	Для детально дослідження причин виникнення заборгованості
4.	Визначення розмірів сумнівної та безнадійної заборгованості	Реєстри аналітичного та синтетичного обліку (машинограми), договори	Один раз на квартал	Для розробки заходів щодо стягнення заборгованості
5.	Визначення оборотності заборгованості	Баланс, Звіт про фінансові результати,	Два рази на рік	Для визначення строків інкасації заборгованості. З метою встановлення поліпшився чи погіршав стан розрахунків
6.	Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості	Баланс, Звіт про фінансові результати, реєстри аналітичного та синтетичного обліку (машинограми)	Два рази на рік	Для оцінки стану та контролю за раціональним співвідношенням дебіторської та кредиторської заборгованості, розрахункових операцій
7.	Визначення показників ефективності використання коштів у розрахунках	Баланс, Звіт про фінансові результати,	Два рази на рік	Для одержання даними щодо покращення ефективності використання коштів у розрахунках
8.	Складання висновків за результатами аналізу	Аналітичні таблиці	Щомісяця	Для розробки заходів і прийняття управлінських рішень за результатами аналізу

Джерело: сформовано автором самостійно

Дослідження основних підходів і показників до аналізу дебіторської і кредиторської заборгованості дозволило дійти висновку стосовно необхідності поєднання традиційного економічного аналізу основних показників і інструментів обліку у системі управління підприємством (рис. 3.1).

Рис. 3.1. Напрями і види аналізу дебіторської заборгованості

Методика комплексного аналізу дебіторської та кредиторської заборгованості, що включає базові елементи традиційного аналізу і управлінського обліку дасть можливість виявити нереалізовані вигоди підприємства, покращити його фінансовий стан, підвищити стійкість і ефективно контролювати грошові надходження та вибуття у погашення дебіторської і кредиторської заборгованості. Крім того, застосування методики управлінського обліку сприятиме збереженню власного капіталу підприємства.

Комплексний аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості у системі управління підприємством необхідно здійснювати за наступними етапами:

1. Вибір політики кредитування покупців та залучення коштів від продавців (агресивна, помірна або лояльна);

2. Розрахунки відволікання активів вдебіторську заборгованість, що передбачає використання декількох методик:

- а) методики аналізу граничного розміру дебіторської заборгованості;
- б) методики традиційногоеконімічногоаналізу дебіторської заборгованості;
- в) модифікованіметодики аналізу приросту дебіторської заборгованості.

На наступному етапі здійснюється моніторинг дебіторської та кредиторської заборгованості за видами товарів, розмірами заборгованості, строками погашення, що пов'язано із необхідністюпокращення стану дебіторської і кредиторської заборгованості. В необхідності слід перейти до етапу «вибір шляхів покращення стану дебіторської і кредиторської заборгованості», що передбачає:

- а) рефінансування дебіторської і кредиторської заборгованості;
- б) розроблення й впровадження положення про заохочення дебіторів і розрахунок знижок для дисциплінованих покупців та штрафних санкцій для недисциплінованих;
- в) створення схеми організації роботи із дебіторами та її впровадження (рис.3.2).

Привідсутності потреби покращувати стан дебіторської і кредиторської заборгованості потрібно проводити її моніторинг за видами товарів, розмірами, строками погашення відповідно до установлених розрахунковим шляхом критичних значень.

Застосування запропонованої методики буде сприяти посиленню економічного ефекту від реалізації товарів та прискоренню отримання грошових коштів віддебіторів й погашення за рахунок цих коштів кредиторської заборгованості.

АВС-аналіз також є одним із методів раціоналізації, що може використовуватися у всіх функціональних сферах діяльності підприємства.

Рис. 3.2. Схема проведення комплексного аналізу дебіторської заборгованості

АВС-аналіз дозволяє:

- виділити найбільш суттєві напрямки діяльності;
- спрямувати ділову активність в сферу підвищеної економічної значущості та одночасно знизити витрати у інших сферах за рахунок усунення зайвих функцій та видів робіт;

– збільшити ефективність організаційних та управлінських рішень дякуючи їх цільовій орієнтації.

XYZ-аналіз дозволяє класифікувати ресурси підприємства в залежності від характеру їх використання та точності прогнозування змін у їх потребі. Основна ідея XYZ-аналізу полягає у групуванні об'єктів за однорідністю параметрів, які аналізуються, іншими словами – за коефіцієнтом варіації.

EVA-аналіз забезпечує одержання кориснішої інформації стосовно ефективності проведених в минулих періодах операцій, ніж облікові засоби вимірювання ефективності діяльності підприємства, такі як прибуток, рентабельність капіталу чи темпи збільшення чистого прибутку в розрахунку на одну акцію. Окрім того, EVA-аналіз дозволить вимірювати й управляти прибутком підприємства із погляду його власника. Водночас даний аналіз дає інформацію менеджерам підприємства щодо того, як вони можуть впливати на прибутковість.

Одним з основних показників, які характеризують стан дебіторської заборгованості, є показник оборотності дебіторської заборгованості, який показує частину заборгованості у виручці від реалізації, але не відображає інтенсивність руху грошових коштів. Тому, для більш детальної характеристики стану дебіторської заборгованості підприємства, запропоновано ввести коефіцієнт інтенсивності руху дебіторської заборгованості (3.1):

$$IP_{дз} = ДЗ(0-3) / ДЗ(3-12) \quad (3.1)$$

де: $IP_{дз}$ - коефіцієнт інтенсивності руху дебіторської заборгованості;

$ДЗ(0-3)$ - прогресивне обертання грошових коштів - вибірка дебіторської заборгованості покупців та замовників за період від 0 до 3 міс. Вибірка може здійснюватися і за менший період, в залежності від обсягів виробництва: чим менші обсяги виробництва в підприємства, тим на менший термін воно може собі дозволити вкладати грошові кошти у дебіторську заборгованість), грн.;

ДЗ(3-12) - регресивне обертання грошових коштів (вибірка дебіторської заборгованості покупців та замовників за період від 3 до 12 міс.), грн.

Даний показник характеризує інтенсивність обороту дебіторської заборгованості покупців та замовників, а також відображає фактичний стан розрахунків підприємства: чим вищий коефіцієнт ІРдз, тим швидше здійснюється обертання грошових коштів і ефективніше функціонує підприємство.

Другим показником, який може відобразити стан розрахунків підприємства і який рекомендовано використовувати при аналізі є коефіцієнт попиту на вироблену підприємством продукцію (3.2):

$$K_{\text{п}} = \text{РПт} / \text{ОВт} \quad (3.2)$$

де $K_{\text{п}}$ – коефіцієнт попиту на вироблену продукцію;

РПт – реалізована продукція за період часу t , грн.;

ОВт – загальний обсяг виробництва продукції за період часу t , грн.

При оптимальній роботі підприємства, коефіцієнт попиту на вироблену продукцію має складати одиницю, але, як правило, частина продукції може бути не реалізована і зберігатись на складі підприємства. Тому, чим меншим буде значення показника $K_{\text{п}}$, тим більше лишилось продукції нереалізованої та, відповідно, не затребуваної на ринку.

Переваги запропонованих показників полягають в простоті їх обчислення, оскільки елементами формул є одні із основних економічних показників роботи підприємства, які у абсолютному вигляді наочно відображають фактичний фінансовий стан, а розрахунок їх результату – відносний фінансовий стан роботи підприємства.

3.3. Шляхи підвищення платоспроможності підприємства

При проведенні аналізу динаміки платоспроможності підприємства досить важливим є етап прогнозування її на наступні періоди. Це дозволяє оцінити майбутні зміни величини ресурсів підприємства і дослідити їх вплив на загальний фінансовий стан підприємства в майбутньому.

Для аналізу було обрано показник абсолютної ліквідності, прогноз якого буде зроблено на наступний період.

Зробити це можливо за допомогою рівняння тренду, яке дозволить показати майбутні показники за допомогою лінійного рівняння. Але, на наш погляд, простого прогнозу грошових коштів на майбутні періоди – недостатньо. Для більш ґрунтовного дослідження необхідно зрозуміти, чи буде достатньо цих коштів для покриття зобов'язань підприємства.

Нормативне значення коефіцієнту абсолютної ліквідності становить 0,2-0,25. Цей показник розраховується як співвідношення між грошовими коштами в касі, на поточному рахунку, поточних фінансових інвестицій і поточних зобов'язань підприємства, що дозволяє зробити висновок, що грошові кошти мають становити не менше, ніж 20-25% від загальної суми поточних зобов'язань. Вихідні дані для прогнозування загальної суми грошових коштів і поточних зобов'язань наведені в наступній таблиці 3.2 і взяті із Балансів підприємства.

Визначимо параметри лінійного рівняння тренду (при прогнозуванні грошових коштів):

$$a_0 = \sum y/n = 432,5/4 = 108,1$$

$$a_1 = \sum yt / \sum t^2 = 655,8/10 = 65,58$$

Рівняння тренду має вигляд (тис.грн.):

$$y_t = 108,1 + 65,58t$$

Таблиця 3.2

Вихідні дані для прогнозування загальної суми грошових коштів та поточних зобов'язань ТОВ «Імперія дитячих розваг», тис.грн.

Роки	2019	2020	2021	2022	Разом
Грошові кошти на кінець року, у	0	8,3	184,3	239,9	432,5
t	-2	-1	1	2	0
yt	0	-8,3	184,3	479,8	655,8
t ²	4	1	1	4	10
yt(p)	0	42,52	173,68	239,26	X
Поточні зобов'язання на кінець року, У	3,8	10,1	56,6	87	157,5
T	-2	-1	1	2	0
YT	-7,6	-10,1	56,6	174	212,9
T ²	4	1	1	4	10
YT(p)	0	17,5	61,3	83,2	X

Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності

Визначаємо розрахункові значення показників на минулі періоди (тис.грн.):

$$y_t (2019) = 108,1 + 65,58 * (-2) = 0$$

$$y_t (2020) = 108,1 + 65,58 * (-1) = 42,52$$

$$y_t (2021) = 108,1 + 65,58 * 1 = 173,68$$

$$y_t (2022) = 108,1 + 65,58 * 2 = 239,26$$

Аналогічно визначимо параметри лінійного рівняння тренду (при прогнозуванні поточних зобов'язань):

$$a_0 = \sum Y / n = 157,5 / 4 = 39,4$$

$$a_1 = \sum YT / \sum T^2 = 212,9 / 10 = 21,9$$

Рівняння тренду має вигляд (тис.грн.):

$$Y_t = 39,4 + 21,9T$$

Визначаємо розрахункові значення показників на минулі періоди (тис.грн.):

$$Y_t (2019) = 39,4 + 21,9 * (-2) = 0$$

$$Y_t (2020) = 39,4 + 21,9 * (-1) = 17,5$$

$$Y_t (2021) = 39,4 + 21,9 * 1 = 61,3$$

$$Y_t (2022) = 39,4 + 21,9 * 2 = 83,2$$

Наступним етапом прогнозування є екстраполяція розрахованого показника на 5 наступних років (тис.грн.). Далі розглянуто прогноз суми грошових коштів та поточних зобов'язань на наступні періоди:

$$y_t (2023) = 108,1 + 65,58 * 3 = 304,84$$

$$y_t (2024) = 108,1 + 65,58 * 4 = 370,42$$

$$y_t (2025) = 108,1 + 65,58 * 5 = 436$$

$$y_t (2026) = 108,1 + 65,58 * 6 = 501,58$$

$$y_t (2027) = 108,1 + 65,58 * 7 = 567,16$$

$$Y_t (2023) = 39,4 + 21,9 * 3 = 105,1$$

$$Y_t (2024) = 39,4 + 21,9 * 4 = 127$$

$$Y_t (2025) = 39,4 + 21,9 * 5 = 148,9$$

$$Y_t (2026) = 39,4 + 21,9 * 6 = 170,8$$

$$Y_t (2027) = 39,4 + 21,9 * 7 = 192,7$$

Похибка прогнозу обчислюється шляхом розрахунку середньоквадратичного відхилення:

а) динаміки грошових коштів:

$$S = \sqrt{\frac{\sum (y - y_t)^2}{n}} = \sqrt{((0-0)^2 + (8,3-42,52)^2 + (184,3-173,68)^2 + (239,9-479,8)^2)/4}$$

$$= 121,3$$

б) динаміки поточних зобов'язань:

$$S = \sqrt{((0-0)^2 + (10,1-17,5)^2 + (56,6-61,3)^2 + (174-83,2)^2)/4} = 45,6$$

Отже, прогнозні значення загальної суми грошових коштів становлять:

$$B \text{ 2023 році} = 304,84 + 121,3$$

$$B \text{ 2024 році} = 370,42 + 121,3$$

$$B \text{ 2025 році} = 436 + 121,3$$

$$B \text{ 2026 році} = 501,58 + 121,3$$

$$B \text{ 2027 році} = 567,16 + 121,3$$

Аналогічно, прогнозні значення загальної суми поточних зобов'язань становлять:

В 2023 році = 105,1+ 45,6

В 2024 році = 127+ 45,6

В 2025 році = 148,9+ 45,6

В 2026 році = 170,8+ 45,6

В 2027 році = 192,7+ 45,6

Таким чином, помітна тенденція до зростання грошових коштів та поточних зобов'язань підприємства. Для більш якісного аналізу необхідно зробити прогноз коефіцієнту абсолютної ліквідності і оцінити, чи буде він відповідати нормативному значенню.

Для цього сформована таблиця 3.3.

Таблиця 3.3

Розрахунок прогнозного значення коефіцієнту абсолютної ліквідності в 2023- 2027 роках на ТОВ «Імперія дитячих розваг»

Показник	2023		2024		2025		2026		2027	
	Песимістичний прогноз	Оптимістичний прогноз	Песимістичний прогноз	Оптимістичний прогноз	Песимістичний прогноз	Оптимістичний прогноз	Песимістичний прогноз	Оптимістичний прогноз	Песимістичний прогноз	Оптимістичний прогноз
Обсяг грошових коштів	183,5	426,1	249,1	491,7	314,7	557,3	380,3	622,9	445,9	688,5
Обсяг поточних зобов'язань	151	59,5	173	81,4	195	103	216	125	238	147
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1,22	7,16	1,44	6,04	1,62	5,39	1,76	4,98	1,87	4,68

Джерело: сформовано автором самостійно

Отже, проаналізувавши як при песимістичному, так і при оптимістичному сценарії грошові кошти збільшуються, але разом із цим зростають і поточні зобов'язання, при чому темп росту останніх нижчий,

тому коефіцієнт абсолютної ліквідності, хоч і не дуже швидко, але підвищується, залишаючись вищим за нормативне значення.

Отже, грошових коштів достатньо, але якщо у підприємства буде збільшуватись дебіторська заборгованість, то грошові кошти будуть акумулюватись в ній, і підприємство може в майбутньому не розплатитись навіть по найбільш термінових зобов'язаннях. Це означає, що потрібно збільшувати грошові потоки підприємства, і насамперед – грошові потоки від операційної діяльності.

Ситуація могла б змінитись, якби частина дебіторської заборгованості могла бути перетворена на грошові кошти і це б покращило фінансовий стан і збільшило ліквідність.

Крім того, якби підприємство мало достатньо грошових коштів, йому б не було необхідності залучати довгострокові і короткострокові кредити (або залучати їх в меншому обсязі).

Аналіз балансу показав, що у структурі активів значну питому вагу має дебіторська заборгованість. Наприклад, в 2019 році її частка складала 65,4% ($222,9/340,6*100$), в 2020 році – 13,7% ($55,7/407,2*100$), в 2021 році – 25,2% ($114,6/455,6*100$). Через нестачу грошових коштів в 2019 році у підприємства виникла нестача коштів для оплати найтерміновіших зобов'язань. Дана ситуація не є нормальною, оскільки кошти вилучаються з обігу, заморожуються у заборгованості і не можуть обертатись і приносити підприємству прибуток. Через це може виникнути їх нестача і підприємству доведеться брати кредит.

Пропонується вжити заходів щодо зниження дебіторської заборгованості і перетворення її на грошові кошти.

Методи впливу на боржників найбільш узагальнено можна класифікувати наступним чином:

Психологічні. Найпростіший - постійні нагадування по телефону (факсу, пошті і т. п.) різного емоційного забарвлення (в залежності від ситуації). Більш складний - поширення інформації про затримки платежів

серед суміжних постачальників та інших зацікавлених осіб або використання різних ЗМІ (це вже в крайньому випадку, змирившись з втратою покупця і порівнюючи вартість розміщення інформації та розмір заборгованості). Багато фірм розуміють, що іміджеві втрати іноді дорожче грошових. При цьому психологічний вплив виявляється дуже ефективним для сумлінних дебіторів.

Економічні. До економічних методів впливу слід віднести фінансові санкції (штраф, пеня, неустойка) і заставні відносини. Застава є найбільш дієвим важелем впливу на боржника, так як може бути продана за заниженою ціною. Якщо постійний покупець порушує умови оплати, першою економічною санкцією проти нього може стати призупинення подальших поставок або подальше його бойкотування з боку інших постачальників. Слід враховувати і той факт, що припинення поставок може привести до подальшого збільшення фінансового стану боржника або до його банкрутства. Тому правильне застосування економічних санкцій повинно ґрунтуватися на знанні тих причин, по яких боржник не платить.

Юридичні. Претензійна робота, досудове листування і, нарешті, подача позову до суду. У тому випадку, якщо боржник виявився несумлінним: займався фіктивним підприємництвом, підбркою документів та іншими кримінально-карними діями, то судовий розгляд буде вирішено користь підприємства в самі найкоротші терміни але, швидше за все, отримано буде не гроші, а тільки лише ще одне підтвердження законності ваших претензій у вигляді постанови суду. Якщо ж боржник відноситься до першої або другої групи («сумлінний» неплатник), будь-які юридичні розгляди також можуть виявитися досить ефективними в плані повернення грошових коштів, проте, швидше за все, після такого впливу ви можете назавжди викреслити цю компанію з числа своїх клієнтів.

Для українських підприємств проблема несвоєчасної оплати стоїть гостро, і в цій ситуації диференційована система знижок може стати одним з найдійовіших інструментів підвищення якості оплат. На практиці

застосовують три підходи до розрахунків системи знижок: залежно від строку дострокової оплати, від важливості дебіторів, від вартості банківського фінансування на покриття «касових» розривів.

Пропонуємо для дебіторів ТОВ «Імперія дитячих розваг» наступну систему знижок в залежності від строку оплати:

оплата в момент надання послуг: знижка 2% із ціни продукції;

оплата від 1 до 5 днів після надання послуг: знижка 1,5%;

від 6 до 10 днів: 1,4%;

від 11 до 15 днів: 1,3%;

від 16 до 20 днів: 1%;

від 21 до 25 днів: 0,5%;

від 26 до 29 днів: 0,25%;

через 30 і більше днів знижки не надаються.

Таке застосування знижок дозволить прискорити оплату рахунків споживачами. Але при цьому необхідно прорахувати, чи перекриє вигода від прискорення процесу погашення дебіторської заборгованості витрати, які понесе підприємство при збільшенні наданої знижки за термінову оплату рахунків. Враховуючи, що в 2022 році ТОВ «Імперія дитячих розваг» отримав чистого доходу від реалізації продукції на суму 3284,5 тис. грн. розрахуємо витрати на надання знижки та розрахункове число дебіторів, що скористаються знижкою (табл. 3.4). Для аналізу фінансової ефективності системи знижок для дебіторів необхідно розрахувати такі показники, як період обороту дебіторської заборгованості, який показує через яку кількість днів розраховуються дебітори. Чим менше цей показник, тем краще.

Тривалість обороту дебіторської заборгованості в 2022 році – 12,74 днів.

Тривалість обороту дебіторської заборгованості в проектному році розраховується виходячи з наступного:

- для 5% дебіторів середній термін оплати становитиме 0 днів;
- для 18% дебіторів – 3 дні;

- для 10% дебіторів – 8 днів;
- для 5% дебіторів – 13 днів;
- для 2,5% дебіторів – 18 днів;
- для 1% дебіторів – 23 дні;
- для 0,5% дебіторів – 27,5 днів;
- для 58% дебіторів – 10,21 днів.

Таблиця 3.4

Кількість дебіторів підприємства, що скористаються знижкою

Вид знижки	Частка дебіторів, що скористаються знижкою, %	Витрати, які виникнуть в результаті застосування знижок, тис.грн.
оплата в момент поставки продукції: знижка 4% із ціни продукції;	5	$3284,5 * 0,05 * 0,02 = 3,28$
оплата від 1 до 5 днів після поставки продукції: знижка 3%;	18	$3284,5 * 0,18 * 0,015 = 8,87$
від 6 до 10 днів: 2%;	10	$3284,5 * 0,1 * 0,014 = 4,6$
від 11 до 15 днів: 1,5%;	5	$3284,5 * 0,05 * 0,013 = 2,13$
від 16 до 20 днів: 1%;	2,5	$3284,5 * 0,025 * 0,01 = 0,82$
від 21 до 25 днів: 0,5%;	1	$3284,5 * 0,01 * 0,005 = 0,16$
від 26 до 29 днів: 0,25%;	0,5	$3284,5 * 0,005 * 0,0025 = 0,04$
через 30 і більше днів знижки не надаються.	58	-
Разом	100	19,9

Джерело: сформовано автором самостійно

Розраховуємо середнє значення терміну обороту, використовуючи формулу середньої арифметичної зваженої:

$$0,05 * 0 + 0,18 * 3 + 0,1 * 8 + 0,05 * 13 + 0,025 * 18 + 0,01 * 23 + 0,005 * 27,5 + 0,58 * 10,21 = 8,7 \text{ днів}$$

Розраховуємо суму дебіторської заборгованості, яка прогнозовано зможе бути на підприємстві в результаті використання знижок. При цьому враховуємо, що чистий дохід підприємства скоротиться на 19,9 тис.грн.

$$8,7 * (3284,5 - 19,9) / 365 = 77,81 \text{ тис.грн.}$$

Показники, що характеризують ефективність управління дебіторською заборгованістю представлені в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Показники управління дебіторською заборгованістю на підприємстві

Показник	Значення
Сума поточної дебіторської заборгованості, тис.грн.	77,81
Сума чистої виручки, тис.грн.	3264,6
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, об.	41,96
Термін оборотності дебіторської заборгованості (термін погашення дебіторської заборгованості), днів	8,7

Джерело: сформовано автором самостійно

Отже, в проектному році середній період погашення дебіторської заборгованості складе 8,7 проти 12,74 днів в 2022 році, коефіцієнт оборотності збільшиться з 28,7 до 41,96, а середня сума поточної дебіторської заборгованості скоротиться з 114,6 тис. грн. до 77,81 тис. грн., тобто сума вивільнених коштів становитиме 36,79 тис. грн. При мінімальній ставці за кредит 25% сума відсотків по кредиту на рік становитиме 19,9 тис. грн. Як видно з таблиці, економія за рахунок зниження можливих витрат в результаті прискорення розрахунків така ж як і витрати, які понесе підприємство, запропонувавши покупцям продукції знижку за своєчасні розрахунки. Отже, не понісши додаткових витрат підприємство знизить дебіторську заборгованість, додасть кошти в обіг. Ці кошти можуть бути використані для закупівлі запасів, оновлення основних засобів (оскільки розраховані показники майнового стану виявили їх дуже значний знос), погашення найтерміновішої кредиторської заборгованості. Крім того, підприємство за рахунок даних коштів може розширити обсяги своєї діяльності та отримувати додаткові прибутки.

Таким чином, підприємству доцільно запровадити систему знижок за своєчасну оплату за послуги і товари, оскільки це дозволить підвищити абсолютну ліквідність за рахунок зменшення дебіторської заборгованості та сприятиме отриманню більшого чистого прибутку, так як відпаде потреба в короткострокових кредитах на покриття поточних потреб.

ВИСНОВКИ

В першому розділі кваліфікаційної роботи були розглянуті теоретичні аспекти обліку дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства.

Дебіторська заборгованість – це частина оборотного капіталу, а також вимоги на його отримання у вигляді готівки, матеріальних та інших ресурсів від господарюючих суб'єктів. Тому найбільш точна її дефініція наступна: «Дебіторська заборгованість – це сума боргів фізичних і юридичних осіб підприємству, які є наслідком господарських операцій, які мали місце в минулому та підлягають поверненню у майбутньому».

Дебіторська заборгованість може бути класифікована за такими ознаками: за зв'язком з нормальним операційним циклом – поточна і довгострокова; пов'язана і не пов'язана із продажем продукції і послуг; товарна і нетоварна; нормальна, сумнівна та безнадійна.

Кредиторська заборгованість є елементом кругообігу капіталу, заборгованість, яка виникла в результаті здійснених раніше подій, оцінена в гривнях і стосовно якої у підприємства є зобов'язання щодо її погашення.

Кредиторська заборгованість також можна класифікувати як комерційну заборгованість, позики чи кредити, заборгованість на базі забезпечення цінними паперами, заборгованість, яка виникла на базі трудових відносин, заборгованість перед державою по податках і зборах.

Нормативно-правове забезпечення обліку дебіторської та кредиторської заборгованості складається із низки законодавчих та нормативних актів, основними із яких є: Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність», НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» і НП(С)БО 11 «Зобов'язання».

Платоспроможність підприємства характеризує його можливість та здатність повністю та своєчасно виконувати власні фінансові зобов'язання перед зовнішніми та внутрішніми партнерами, а також державою. Безпосередньо платоспроможність впливає і на умови й форми здійснення

комерційних угод, у тому числі на можливості отримання кредитів та позичок.

Оцінювання платоспроможності підприємства відбувається на базі характеристики ліквідності його поточних активів. Для оцінки платоспроможності підприємств використовують такі базові методи: аналіз ліквідності балансу, що відображає відповідність структури балансу базовим вимогам платоспроможності; розрахунок й оцінка фінансових коефіцієнтів платоспроможності, які дозволяють встановити ступінь забезпечення поточних зобов'язань ліквідними активами; оцінка грошових потоків, що дозволяє оцінити здатність підприємства генерувати грошові засоби в необхідному обсязі та у терміни, що потрібні для понесення майбутніх витрат та платежів.

В другому розділі дипломної роботи розглянуто організацію обліку заборгованостей підприємства і аналіз його платоспроможності на матеріалах ТОВ «Імперія дитячих розваг».

Товариство діє у сфері розваг та організує: безлімітні атракціони, шоу – програми, дні народження, майстер – класи, аква-грим тощо. ТОВ «Імперія дитячих розваг» є суб'єктом малого підприємництва та платником єдиного податку 3 групи. підприємство працює хоча і прибутково, але прибутковість зменшується, активи збільшуються, але значно зростає дебіторська заборгованість та зобов'язання.

Аналіз майнового стану виявив проблеми із значною зношеністю основних засобів і невисокою часткою основних засобів у активах; аналіз фінансової стійкості показав, що підприємство є фінансово стійким та фінансується в основному за рахунок власних коштів; ділова активність підприємства суттєво зменшилась в 2021 році, але незначно покращилась в 2022 році; прибутковість і рентабельність підприємства зменшились в 2021 і 2022 роках.

Основними первинними документами, які підприємство використовує для обліку дебіторської та кредиторської заборгованості є: видаткові

накладні, податкові накладні, рахунки – фактури, Звіти про використання коштів, наданих на відрядження чи під звіт, акти надання послуг, платіжні доручення, касові ордери, чеки тощо.

В організації синтетичного обліку для оформлення розрахунків використовують рахунок 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками», 37 «Розрахунки з іншими дебіторами», 63 «Розрахунки з покупцями і замовниками», 64 «Розрахунки з бюджетом», 65 «Розрахунки за страхуванням», 66 «Розрахунки з оплати праці» та 68 «Розрахунки за іншими операціями».

Аналітичний облік ведеться за кожним дебітором і кредитором, підзвітною особою, за кожним податком тощо. За три роки відбувається зниження дебіторської заборгованості та зростання кредиторської, в дебіторській та кредиторській заборгованості домінує заборгованість за товари, роботи та послуги. Також спостерігається прискорення оборотності як дебіторської, так і кредиторської заборгованості, скорочення фінансового і операційного циклу, зменшення питомої ваги заборгованості, але негативним є значне перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською.

Аналіз ліквідності балансу виявив, що в 2020 році існують проблеми з сплатою найбільш термінових зобов'язань, але в 2021 і 2022 роках ситуація виправилась. Всі показники платоспроможності вищі за нормативні значення, отже у підприємства відсутні проблеми з розрахунками за власними зобов'язаннями. Зменшення значення загального показника платоспроможності в 2021 і 2022 році говорить про зниження платоспроможності підприємства та зміни в бік погіршення структури активів і пасивів підприємства.

Проведений аналіз платіжного балансу підтвердив, що для погашення кредиторської заборгованості, заборгованості за позичками та виданих векселів, коштів і дебіторської заборгованості достатньо, навіть виникає певний надлишок активів.

Отже, платоспроможність підприємства достатньо висока, хоча за останні два роки дещо і зменшилась.

В третьому розділі було розглянуто шляхи удосконалення обліку і аналізу заборгованості та підвищення платоспроможності підприємства. В цілому вимоги нормативних актів з бухгалтерського обліку заборгованості в Україні відповідають міжнародним стандартам обліку та фінансової звітності, однак в контексті переходу вітчизняних підприємств на міжнародні стандарти існує необхідність перегляду окремих законодавчих і нормативних актів з метою приведення їх у відповідність до європейської практики, зокрема в розрізі обліку, оцінки, визнання й відображення у звітності інформації про заборгованості. В результаті проведеного аналізу запропоновано поглибити загальну методику аналізу дебіторської заборгованості розрахунком нових показників. За результатами аналізу, проведеному в роботі, в структурі активів значну частку займає дебіторська заборгованість, що може викликати нестачу грошових коштів для розрахунків. Дана ситуація не є нормальною, оскільки кошти вилучаються з обігу, заморожуються у заборгованості і не можуть обертатись і приносити підприємству прибуток. Тому для підприємства пропонується використати систему знижок, залежно від строку оплати: від 2 до 0,25%. Впровадження пропозиції дасть наступний ефект: середній період погашення дебіторської заборгованості складе 8,7 проти 12,74 днів в 2022 році, коефіцієнт оборотності збільшиться з 28,7 до 41,96, а середня сума поточної дебіторської заборгованості скоротиться з 114,6 тис. грн. до 77,81 тис. грн., тобто сума вивільнених коштів становитиме 36,79 тис. грн. Ці кошти можуть бути використані для закупівлі запасів (оскільки запаси підприємства не псуються і не вимагають значних витрат на зберігання, в існуючих умовах високої інфляції це є доцільним, хоча кошти і будуть вкладені у неліквідні активи), оновлення основних засобів (оскільки розраховані показники майнового стану виявили їх дуже значний знос), погашення найтерміновішої кредиторської заборгованості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безкоровайна Л.В. Особливості бухгалтерського обліку дебіторської і кредиторської заборгованості у вітчизняній та зарубіжній практиці: веб-сайт. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5310>(дата звернення 15.01.2024)
2. Бланк І.А. Словник – довідник фінансового менеджера. Київ: Ніка Центр, 2020. 480 с.
3. Бондар М.І., Верига Ю.А., Орищенко М.М. Звітність підприємств. К.: Центр учбової літератури, 2015. 570 с.
4. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами. Київ: Лібра, 2014. 657 с.
5. Господарський кодекс України. Затв. ВРУ 16.01.2003 р., № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення 15.01.2024)
6. Грицаєнко Г.І., Грицаєнко М.І. Аналіз господарської діяльності. Мелітополь: Люкс, 2021. 260 с.
7. Дебіторська заборгованість: Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10, затв. наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999р. №237. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>(дата звернення 15.01.2024)
8. Демиденко В.І., Бабенко Л.В. Дебіторська та кредиторська заборгованості підприємства: особливості обліку, інвентаризації та оподаткування. Матеріали міжнародної науково – практичної конференції «Економіко – правові та управлінсько – технологічні виміри сьогодення: молодіжний погляд». Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2023. т.1.С.61-65
9. Єгорова О.В., Дорогань – Писаренко Л.О., Тютюнник Ю.М. Економічний аналіз. Полтава: РВВД ПДАА, 2018. 290 с.

10. Загальні вимоги до фінансової звітності: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1, затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 15.01.2024)

11. Загородній А.Г., Партин Г.О., Пилипенко Л.М. Бухгалтерський облік. Основи теорії та практики. К.:Знання, 2012. 422 с.

12. Захарченко П.В., Грищенко М.П. Фінансовий аналіз. Мелітопіль: Тіпографія міської ради, 2019. 226 с.

13. Зобов'язання: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11, затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 № 20. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 15.01.2024)

14. Іванчук Н.В. Звітність підприємств. Острог: Острозька академія, 2021. 208 с.

15. Інструкція про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг №163 від 29.07.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0163500-22#Text> (дата звернення 15.01.2024)

16. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій, наказ Міністерства фінансів України від 30.10.1999 року № 291. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення 15.01.2024)

17. Киян А.В., Ярмолюк О.Ф. Облік і контроль розрахунків з постачальниками та підрядниками. Молодий вчений, 2015. №9. Ч.1. С.77-80

18. Косяк А.П., Зубенко А.В. Бухгалтерський облік II. Харків: ХНУМГ ім.О.М. Бекетова, 2020. 326 с.

19. Краєвський В.М., Колісник О.П., Гуріна Н.В. Бухгалтерський облік. Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. 388 с.

20. Крупка Я.Д., Задорожний З.В., Денчук П.Н. Фінансовий облік. Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 488 с.

21. Майборода О.Є., Косарева І.П., Лесняк А.О. Платоспроможність підприємства та формування системи її забезпечення. Економіка та управління підприємствами, 2017. №18. С.256-260
22. Мельник С.І., Горбан І.М., Марушко Н.С. Фінансовий облік і звітність. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 388 с.
23. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку. URL: http://www.minfin.gov.ua/control/publish/article/main?art_id=92410&cat_id=92408 (дата звернення 15.01.2024)
24. Мулик Т.О. Аналіз господарської діяльності. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 288 с.
25. Облік, аудит і оподаткування / за ред.Н.Ю. Мардус. Харків: НТУ «ХП», 2022. 523 с.
26. Облік, аудит і оподаткування: теорія та практика / за ред.Т.В. Давидюк. Харків: НТУ «ХП», 2021. 607 с.
27. Організація бухгалтерського обліку / за ред. В.С.Леня. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2021. 664 с.
28. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99> (дата звернення 15.01.2024)
29. Податковий кодекс України: Кодекс від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 15.01.2024)
30. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999р. № 996-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi> (дата звернення 15.01.2024)
31. Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Постанова Управління Національного банку України № 148 від 29 грудня 2017 р. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text> (дата звернення 15.01.2024)

32. Рибалко О.М., Бондаренко А.В. Облік кредиторської заборгованості та її аналіз. Проблеми економіки, 2022. №3(53). С.137-142

33. Сидоренко О., Клименко Т., Гливенко В. Окремі аспекти обліку дебіторської заборгованості та резерву сумнівних боргів. Проблеми і перспективи економіки та управління, 2022. №3(31). С.201-212

34. Сніткіна І.А. Підходи визначення сутності платоспроможності та класифікація факторів впливу. Науковий вісник Ужгородського університету, 2019. №1(53). С.179-183

35. Соколова Е., Чернявська Г. Проблеми управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства. Збірник наукових праць ДЕГУТ. Серія «Економіка і управління», 2016. № 35. С.330-338

36. Терен Г.М. Система показників аналізу ліквідності підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2016. №8. С.36-41

37. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність. К.: Алерта, 2016. 928 с.

38. Тютюнник Ю.М., Дорогань – Писаренко Л.О., Тютюнник С.В. Фінансовий аналіз. Полтава: Астроя, 2020. 434 с.

39. Фінансові інструменти: Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13, затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2001р. №559. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01> (дата звернення 15.01.2024)

40. Цал – Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз. К.: Центр учбової літератури, 2008. 566 с.

41. Цивільний кодекс України. Затв. ВРУ 16.01.2003 р., № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення 15.01.2024)

42. Чайка Т.Ю. Платоспроможність, ліквідність і фінансова стійкість: теоретичні і методичні аспекти аналізу. Вісник Національного технічного

університету "ХПІ" (економічні науки). Харків: НТУ "ХПІ", 2018. № 37 (1313). С. 82-89

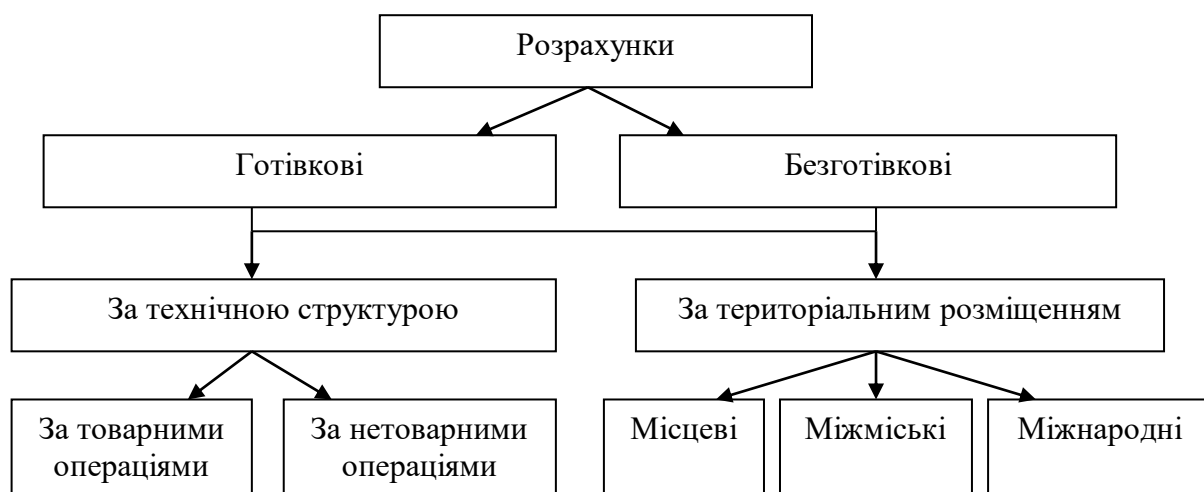
43. Чацкіс Ю.Д., Геє Е.С., Наумчук О.А. Організація бухгалтерського обліку. К.: Центр учбової літератури, 2021. 564 с.

44. Чебанова Н.В., Василенко Ю.А. Бухгалтерський фінансовий облік. К.: Академія, 2012. 672 с.

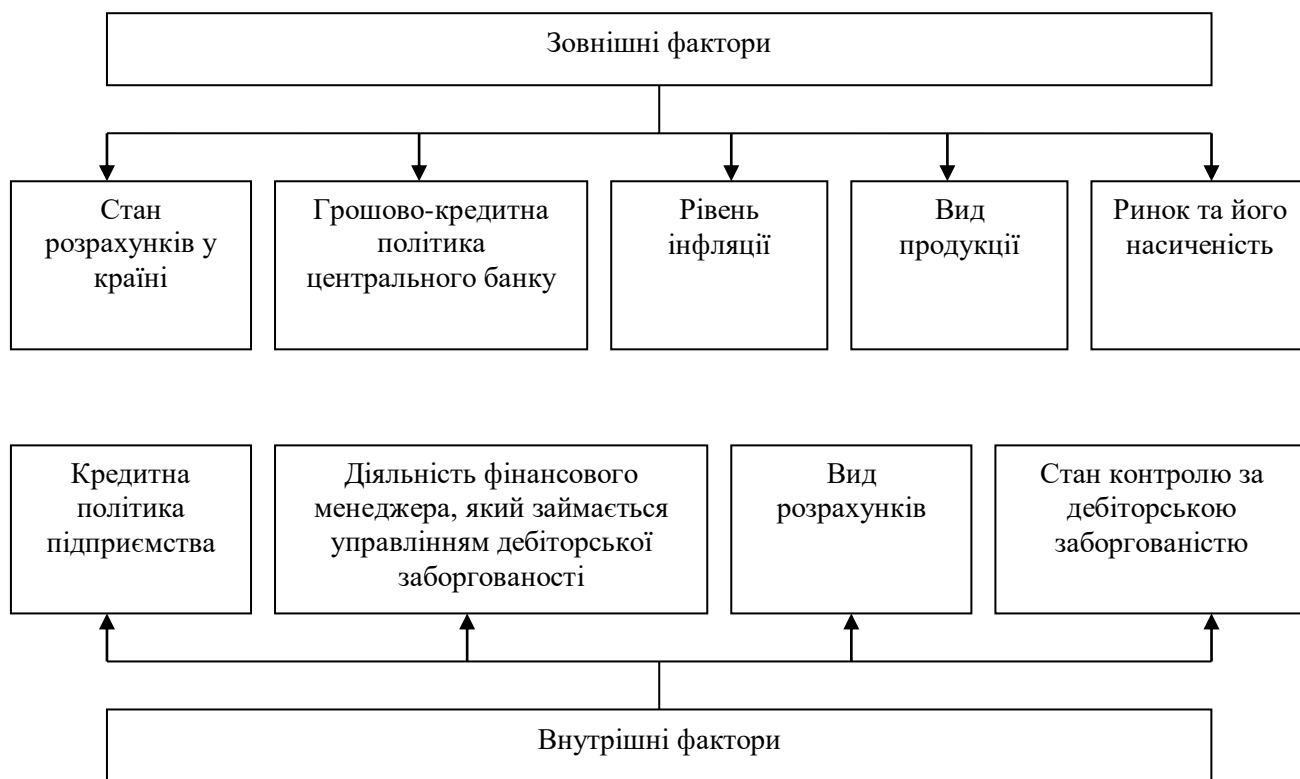
45. Череп А.О., Гамова І., Козачок І. Фінансовий аналіз. К.: Кондор, 2020. 268 с.

46. Яструбський М.Я., Левкович І.Р. Проблеми обліку розрахунків з дебіторами і кредиторами. Економіка та суспільство, 2022. №38. С.18-24

Класифікація розрахунків суб'єктів господарської діяльності

Зовнішні та внутрішні фактори, що визначають розмір
дебіторської заборгованості

Статут підприємства

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Протокол Загальних зборів
засновників (учасників)

ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«РЕАЛ-АВТО СЕРВІС»
від 01 червня 2016 року
Протокол №1/2016

СТАТУТ
ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«ІМПЕРІЯ ДИТЯЧИХ РОЗВАГ»

м. Кіровоград – 2016

Сідоно з Гушляк

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. **ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ІМПЕРІЯ ДИТЯЧИХ РОЗВАГ»** є Товариством, заснованим у встановленому Законом порядку.

Засновниками (учасниками) Товариства є:

1. Громадянин України **Ярков Сергій Вікторович**, паспорт серії ЕА 322605, виданий Кіровським РВ УМВС України в Кіровоградській області, 15.07.1997 року.
Місце проживання: Україна, м. Кіровоград, вул. Беляєва, буд. 25, корпус 1 кв.6; реєстраційний номер облікової картки платника податків 2912511116;
2. Громадянка України **Оцабрик Ірина Володимирівна**, паспорт серії ЕО 997942, виданий Центральним РВ ММУ УМВС України в Миколаївській області, 29.11.2001 року.
Місце проживання: Україна, м. Кіровоград вул. Суворова 18А кв.4; реєстраційний номер облікової картки платника податків 3028713928;

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ІМПЕРІЯ ДИТЯЧИХ РОЗВАГ» (надалі - Товариство) діє на підставі та у повній відповідності до Цивільного та Господарського Кодексів України, Законів України "Про господарські товариства", інших чинних законодавчих та нормативних актів України, а також цього Статуту (при цьому в регулюванні діяльності Товариства перевага надається чинному законодавству України).

1.2. Товариство є самостійним господарюючим суб'єктом, має права юридичної особи, володіє відокремленим майном, від свого імені набуває майнові та особисті немайнові права і несе визначені обов'язки, виступає в суді від свого імені, здійснює виробничу, комерційну, посередницьку та іншу господарську діяльність, що не суперечить чинному законодавству і цьому Статуту з метою одержання прибутку.

Товариство має самостійний баланс, поточний та інші (в тому числі і валютний) рахунки в установах банків, відповідні штампи та бланки зі своєю назвою.

1.3. Діяльність Товариства будується на комерційних засадах при повному дотриманні принципу законності.

1.4. Товариство є володільцем та/або розпорядником баз персональних даних та обробляє персональні дані. Товариство є володільцем бази персональних даних співробітників Товариства, які були прийняті на роботу в Товаристві. Обробка персональних даних Товариства здійснюється для конкретних і законних цілей. Метою оброблення бази персональних даних співробітників є реалізація прав та виконання обов'язків у сфері трудових правовідносин відповідно до закону. Обробкою персональних даних контрагентів проводиться з метою здійснення Товариства його господарської діяльності відповідно до норм чинного законодавства України та норм цього Статуту.

1.5. Товариство самостійно відповідає по своїх зобов'язаннях всім своїм майном, на яке у відповідності з чинним законодавством може бути звернене стягнення.

Учасники Товариства з обмеженою відповідальністю не відповідають за його зобов'язаннями і несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, у межах вартості своїх вкладів.

Учасники товариства, які не повністю внесли вклади, несуть солідарну відповідальність за його зобов'язаннями у межах вартості невнесеної частини вкладу кожного з учасників.

1.6. Товариство може бути учасником інших господарських товариств; створювати спільні, малі та дочірні підприємства; відкривати філії, представництва, відділення та інші відокремлені підрозділи, як на території України, так і за її межами.

1.7. Товариство на добровільних засадах вправі входити до складу різних союзів, асоціацій, корпорацій, консорціумів, концернів та інших об'єднань підприємств з метою підвищення ефективності виробничої, посередницької та іншої господарської діяльності.

1.8. Найменування Товариства.

1.8.1. Повне найменування Товариства:
українською мовою - **ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ІМПЕРІЯ ДИТЯЧИХ РОЗВАГ»;**

англійською мовою: LIMITED LIABILITY COMPANY «Empire of child's entertainments»,
 1.8.2. Скорочене найменування Товариства:
 українською мовою – ТОВ «ІМПЕРІЯ ДИТЯЧИХ РОЗВАГ»;
 англійською мовою – LTD «Empire of child's entertainments».

1.9. Місцезнаходження Товариства: 25031, м. Кіровоград, вул. Героїв України, буд.6/13

2. ПРЕДМЕТ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТА ТОВАРИСТВА

2.1. Метою діяльності Товариства є одержання прибутку, задоволення суспільних потреб в його продукції, роботах, послугах та реалізація на підставі одержаного прибутку соціальних та економічних інтересів Учасників.

2.2. Предметом основної діяльності Товариства є:

2.2.1. ОПЕРАЦІЇ З НЕРУХОМИМ МАЙНОМ:

- операції з нерухомим майном (купівля та продаж власного нерухомого майна; надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна; операції з нерухомим майном за винагороду тощо).

2.2.2. СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО, ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО ТА РИБНЕ ГОСПОДАРСТВО:

- сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг (вирощування однорічних і дворічних культур, багаторічних культур; відтворення рослин; тваринництво; змішане сільське господарство; допоміжна діяльність у сільському господарстві та після урожайна діяльність; мисливство, відловлювання тварин і надання пов'язаних із ними послуг);

- лісове господарство та лісозаготівлі (лісівництво та інша діяльність у лісовому господарстві; лісозаготівлі; збирання дикорослих не деревних продуктів; надання допоміжних послуг у лісовому господарстві);

- рибне господарство (рибальство та рибицтво (аквакультура)).

2.2.3. БУДІВНИЦТВО:

- будівництво будівель (організація будівництва будівель; будівництво житлових і нежитлових будівель);

- будівництво споруд (будівництво доріг і залізниць, комунікацій та інших споруд);

- спеціалізовані будівельні роботи (знесення та підготовчі роботи на будівельному майданчику; електромонтажні, водопровідні та інші будівельно-монтажні роботи; роботи із завершення будівництва; інші спеціалізовані будівельні роботи).

2.2.4. ОПТОВА ТА РОЗДРІБНА ТОРГІВЛЯ; РЕМОНТ АВТОТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ І МОТОЦИКЛІВ:

- оптова та роздрібна торгівля автотранспортними засобами та мотоциклами, їх ремонт (торгівля автотранспортними засобами, мотоциклами, деталями та приладами до них; технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів, мотоциклів);

- оптова торгівля (оптова торгівля за винагороду чи на основі контракту, сільськогосподарською сировиною та живими тваринами, продуктами харчування, напоями та п'ютовими виробами, товарами господарського призначення, інформаційним і комунікаційним устаткуванням, іншими машинами й устаткуванням; інші види спеціалізованої оптової торгівлі; неспеціалізована оптова торгівля);

- роздрібна торгівля (роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах, продуктами харчування, напоями та п'ютовими виробами в спеціалізованих магазинах; роздрібна торгівля пальним, роздрібна торгівля залізними виробами, будівельними матеріалами та санітарно-технічними виробами в спеціалізованих магазинах; інформаційним і комунікаційним устаткуванням у спеціалізованих магазинах; роздрібна торгівля іншими товарами господарського призначення в спеціалізованих магазинах; роздрібна торгівля товарами культурного призначення та товарами для відпочинку в спеціалізованих магазинах; роздрібна торгівля іншими товарами в спеціалізованих магазинах; роздрібна торгівля з лотків і на ринках); інші види роздрібно торгівлі поза магазинами;

- діяльність посередників, що спеціалізуються в торгівлі іншими товарами; діяльність посередників у торгівлі товарами широкого асортименту, діяльність посередників у торгівлі меблями, господарськими товарами, залізними та іншими металевими виробами;

2.2.5. ТИМЧАСОВЕ РОЗМІЩУВАННЯ Й ОРГАНІЗАЦІЯ ХАРЧУВАННЯ:

- тимчасове розміщування (діяльність готелів і подібних засобів тимчасового розміщування, діяльність засобів розміщування на період відпустки та іншого тимчасового проживання; надання місць кемпінгами та стоянками для житлових автофургонів і причепів; діяльність інших засобів тимчасового розміщування);

- діяльність із забезпечення стравами та напоями (діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування; постачання готових страв; обслуговування напоями);

2.2.6. ІНФОРМАЦІЯ ТА ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЇ

- комп'ютерне програмування, консультування та пов'язана з ними діяльність; надання інформаційних послуг

2.2.7. ФІНАНСОВА ТА СТРАХОВА ДІЯЛЬНІСТЬ:

- надання фінансових послуг (грошове посередництво; діяльність холдингових компаній; створення трастів, фондів та подібних фінансових суб'єктів; надання інших фінансових послуг);

- страхування, перестраховування та недержавне пенсійне забезпечення (страхування; перестраховування; недержавне пенсійне забезпечення);

- допоміжна діяльність у сферах фінансових послуг, страхування та пенсійного забезпечення; управління фондами; страхування життя;

- інші види страхування (страхування від нещасних випадків та пожежі, страхування здоров'я, туристичне страхування, страхування майна, страхування автомобільного, водного, авіаційного транспорту, страхування на випадок фінансових ризиків і втраг, страхування загальної цивільної відповідальності та ін.); перестраховування; інша допоміжна діяльність у сфері страхування та пенсійного забезпечення; інша допоміжна діяльність у сфері фінансових послуг, крім страхування та пенсійного забезпечення; діяльність страхових агентів і брокерів;

2.2.8. ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ АДМІНІСТРАТИВНОГО ТА ДОПОМІЖНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ:

- оренда, прокат і лізинг (надання в оренду автотранспортних засобів; прокат побутових виробів і предметів особистого вжитку; надання в оренду інших машин, устаткування, обладнання та товарів; лізинг інтелектуальної власності та подібних продуктів, крім творів, захищених авторськими правами);

- діяльність із працевлаштування (діяльність агентств працевлаштування та агентств тимчасового працевлаштування, інша діяльність із забезпечення трудовими ресурсами);

- діяльність туристичних агентств, туристичних операторів, надання інших послуг із бронювання та пов'язана з цим діяльність;

- діяльність охоронних служб та проведення розслідувань, в т.ч. обслуговування систем безпеки;

- обслуговування будинків і територій (комплексне обслуговування об'єктів; діяльність із прибирання; надання ландшафтних послуг);

- адміністративна та допоміжна офісна діяльність, інші допоміжні комерційні послуги (діяльність телефонних центрів; організація конгресів і торговельних виставок; надання інших допоміжних комерційних послуг).

2.2.9. МИСТЕЦТВО, СПОРТ, РОЗВАГИ ТА ВІДПОЧИНОК

- діяльність у сфері творчості, мистецтва та розваг;

- діяльність у сфері спорту, організування відпочинку та розваг;

- функціонування атракціонів і тематичних парків

- організування інших видів відпочинку та розваг

2.2.10. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ:

- зовнішньоекономічна діяльність може здійснюватись в усіх перелічених вище напрямках діяльності, з врахуванням положень Розділу 10 цього Статуту.

2.3. Товариство має право здійснювати також інші види діяльності, не заборонені чинним законодавством України.

2.4. Всі види діяльності, що потребують спеціального дозволу (ліцензії), здійснюються при наявності таких дозволів (ліцензій).

3. СТАТУТНИЙ КАПІТАЛ ТОВАРИСТВА

5

3.1. Статутний капітал Товариства поділений на частки та відповідає вартості вкладів його учасників.

3.2. Для забезпечення діяльності Товариства за рахунок вкладів учасників шляхом внесення власних грошових коштів або майна створюється Статутний капітал у розмірі 1000,00 (одна тисяча) гривень 00 копійок.

Вклади учасників у Статутному капіталі Товариства складають:

Прізвище, ім'я та по-батькові Засновника (Учасника)	Сума внеску, грн.	Часток у статутному капіталі Товариства, %
Ярков Сергій Вікторович	500,00	50
Оцабрник Ірина Володимирівна	500,00	50
Всього	1000,00	100

3.3. Учасники можуть здійснювати свої вклади до Статутного капіталу у вигляді грошових коштів, матеріальних цінностей та майнових прав, в тому числі на інтелектуальну власність, іншим майном, яке може бути передане в якості вкладу до Статутного капіталу Товариства відповідно до чинного законодавства України.

3.4. Для вирішення статутних завдань Товариство має право змінювати (збільшувати або зменшувати) розмір Статутного капіталу. Збільшення Статутного капіталу Товариства може здійснюватись лише після внесення всіма учасниками своїх вкладів в повному обсязі. Порядок внесення додаткових вкладів встановлюється законом і цим Статутом.

3.5. Зменшення Статутного капіталу Товариства допускається після повідомлення в порядку, встановленому законом, усіх його кредиторів. У цьому разі кредитори мають право вимагати дострокового припинення або виконання відповідних зобов'язань товариства та відшкодування їм збитків.

Внесення змін у Статутному капіталі Товариства здійснюється за рішенням Загальних Зборів засновників (учасників) Товариства, з врахуванням обмежень, встановлених Законом та цим Статутом.

3.6. Рішення про зміну розміру Статутного капіталу Товариства підлягає відображенню в установчих документах Товариства; при цьому такі зміни підлягають державній реєстрації (порядок і іншими змінами та доповненнями до установчих документів) в порядку, встановленому чинним законодавством України.

3.7. Статутний капітал Товариство формує протягом одного року з моменту державної реєстрації.

Рішення про зміну розміру Статутного капіталу Товариства набирає чинності в порядку передбаченому законодавством України.

4. МАЙНО ТА ФОНДИ ТОВАРИСТВА

4.1. Товариство є власником набутого ним майна, в тому числі такого, що передане йому учасниками, продукції та послуг, які вироблені Товариством в результаті господарської діяльності доходів, одержаних в результаті господарської діяльності Товариства, та іншого майна, яке придбане (набуто) на підставах, передбачених законодавством.

4.2. Джерелами формування власності Товариства є:

- придбане рухоме та нерухоме майно;
- внески учасників Товариства;
- кредити банків та інших кредиторів;
- доходи, одержані від цінних паперів;
- доходи, одержані від реалізації продукції, робіт та послуг;

- інші джерела, що не суперечать чинному законодавству.

4.3. У Товаристві утворюється Резервний фонд у розмірі 25% Статутного капіталу. Резервний (страховий) фонд формується за рахунок щорічних відрахувань, розмір яких встановлюється Загальними Зборами засновників (учасників) і не може бути менше 5 відсотків від суми чистого прибутку.

За рішенням Загальних Зборів засновників (учасників) у Товаристві формуються й інші фонди, які необхідні для вирішення завдань і цілей, передбачених цим Статутом.

5. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ ТОВАРИСТВА

5.1. Учасниками Товариства є його засновники, а також інші особи, яких введено до його складу в порядку і на умовах, передбачених цим Статутом; які висловили бажання брати участь у реалізації завдань, передбачених Статутом Товариства, визнають і виконують його, а також внесли свій вклад, визначений рішенням Загальних Зборів засновників (учасників).

5.2. Учасники Товариства мають право:

- брати участь в управлінні справами Товариства в порядку, передбаченому цим Статутом;
- брати участь у розподілі прибутку і одержувати його частину (дивіденди);
- вийти в установленому порядку з Товариства;

- одержувати інформацію про діяльність Товариства і знайомитися на вимогу з різними балансами, звітами, протоколами зборів.

5.3. Учасники Товариства зобов'язані:

- виконувати Статут, а також рішення Загальних Зборів засновників (учасників);
- виконувати свої обов'язки перед Товариством, в тому числі пов'язані з майновим внеском, а також вносити у встановленому порядку і в строки, передбачені цим Статутом, свої вклади;
- не розголошувати комерційну таємницю, а також інші відомості про діяльність Товариства, які носять конфіденційний характер.

5.4. Учасник Товариства може за згодою решти учасників відступити свою частку (її частину) одному або декільком учасникам Товариства, а також третім особам. Учасники Товариства користуються переважним правом придбання частки (її частини) учасника, що її відступає, пропорційно їх часткам у Статутному капіталі Товариства або в іншому порядку за згодою (домовленістю) між учасниками.

Передача частки (її частини) третім особам можлива лише після внесення вкладу учасником, що передає її, в повному обсязі. При передачі частки (її частини) третій особі відбувається односторонній перехід до неї всіх прав і обов'язків, які належали учаснику, що передає цю частку (її частину).

5.5. Учасник Товариства, що систематично не виконує або виконує неналежним чином обов'язки або перешкоджає своїми діями досягненню завдань Товариства, може бути виключений зі складу учасників Товариства в порядку, встановленому законодавством.

5.6. Учасник Товариства вправі звернутися до суду з заявою про визнання недійсним рішення Загальних Зборів учасників, яке винесене з порушенням вимог чинного законодавства або цього Статуту.

5.7. Порядок переходу частки (її частини) учасника до спадкоємців, або до правонаступників або до самого Товариства в частині, не врегульованій цим Статутом, регулюється чинним законодавством.

6. УПРАВЛІННЯ ТОВАРИСТВОМ

6.1. Вищим керівним органом Товариства є Загальні Збори засновників (учасників) (далі – Збори учасників). Вони складаються з учасників або призначених ними представників. Представники учасників можуть бути постійними, або призначаються на певний термін.

Учасник вправі у будь-який час замінити або відкликати свого представника, сповістивши про це інших учасників не пізніше як за 5 днів після прийняття рішення про заміну або відклик представника, але в будь-якому випадку сповістити про це завчасно до проведення зборів учасників, щодо участі в котрих учасник уповноважує нового представника.

Учасник вправі передати свої повноваження на Зборах учасників іншому учаснику або представникові іншого учасника.

Учасник має кількість голосів на засіданнях Загальних Зборів учасників відповідно його частці у

Статутному капіталі, яка визначена Статутом.

Збори учасників обирають Голову та секретаря Зборів.

6.2. До виключної компетенції Загальних Зборів учасників належить:

а) визначення основних напрямків діяльності Товариства, затвердження планів його діяльності та звітів про їх виконання;

б) внесення змін і доповнень до Статуту;

в) створення та відкликання виконавчого органу Товариства та членів ревізійної комісії Товариства;

г) затвердження річних результатів діяльності Товариства, враховуючи його філії, підприємства, та представництва, затвердження звітів та висновків ревізійної комісії, розподілу прибутку, визначення порядку відшкодування збитків;

д) створення, реорганізація та ліквідація дочірніх підприємств, філій, представництв, відокремлених підрозділів, затвердження їх статутів та положень, прийняття рішення про якості учасника інших господарських товариств, спільних та інших підприємств, підприємств;

е) винесення рішень про притягнення до матеріальної відповідальності посадових осіб виконавчого органу Товариства;

ж) затвердження внутрішнього регламенту, правил процедури та інших внутрішніх актів Товариства, визначення організаційної структури Товариства;

з) затвердження умов оплати праці посадових осіб Товариства, його філій, підприємств, відокремлених підрозділів та дочірніх підприємств;

і) вирішення питання про придбання Товариством частки учасника, який вибуває;

к) виключення учасника зі складу Товариства;

л) прийняття рішення про припинення діяльності Товариства, призначення ліквідації, затвердження ліквідаційного балансу, а також припинення діяльності філій, підприємств, відокремлених підрозділів;

м) вирішення питання про прийняття нових учасників до Товариства;

н) встановлення розміру, форми та порядку внесення учасниками додаткового Статутного капіталу Товариства.

о) купівлю чи продаж майна яке належить Товариству;

Рішення про визначення основних напрямків діяльності товариства і затвердження звітів та звітів про їх виконання; про внесення змін до статуту товариства, відчуження майна на суму, що становить п'ятдесят і більше відсотків майна товариства, про ліквідацію та про виключення учасника зі складу Товариства, вважається прийнятими, якщо за нього проголосували учасники, що володіють у сукупності більш як 50 відсотками загальної кількості голосів учасників товариства.

З решти питань рішення приймається простою більшістю голосів.

Учасник товариства не має права голосу при вирішенні Загальними зборами учасників товариства питань щодо вчинення ним правочину та щодо спору між ним і товариством.

6.3. Загальні Збори учасників вважаються повноважними, якщо в них беруть участь учасники (або їх представники), що мають більше 60 відсотків голосів.

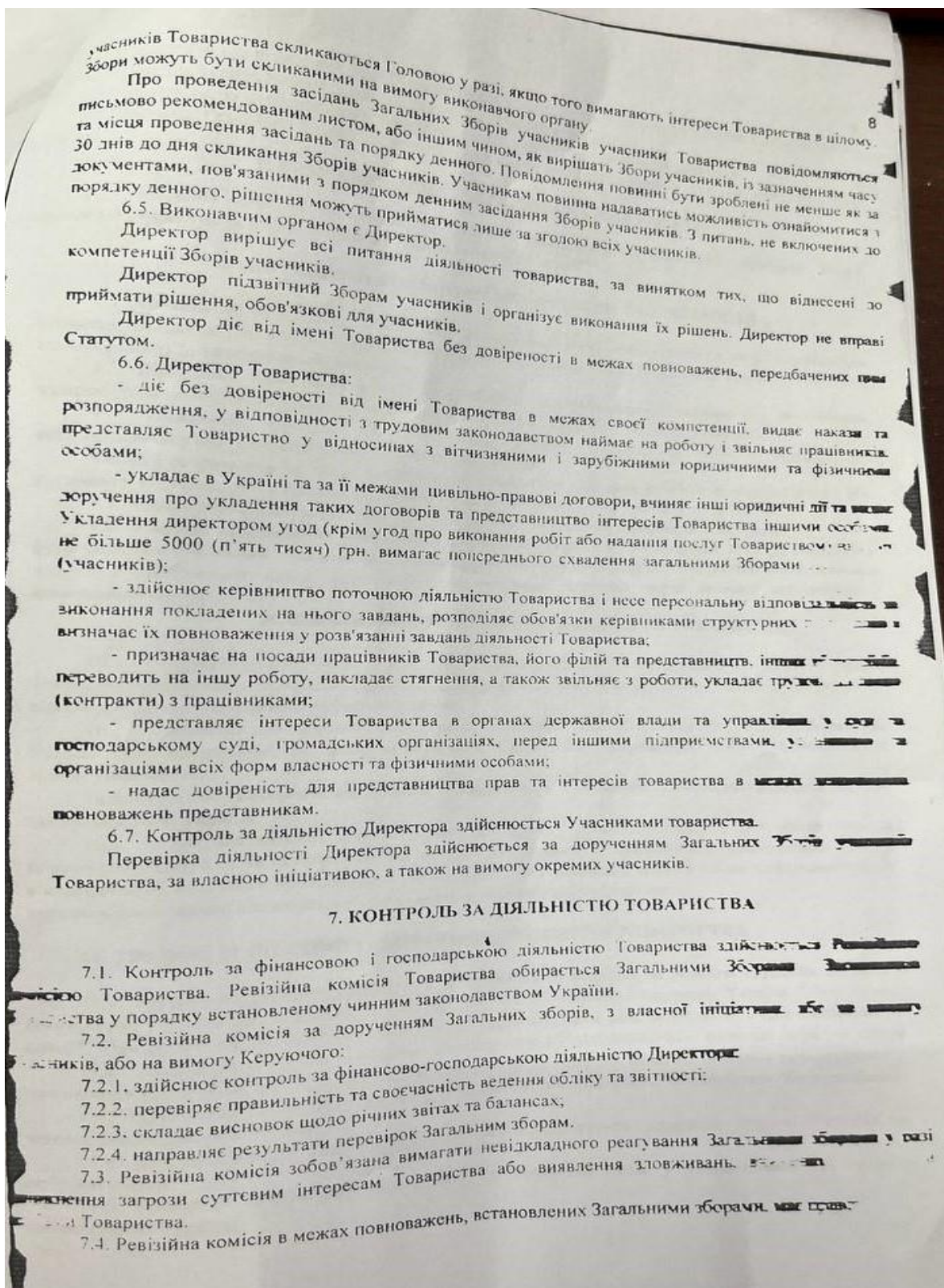
Брати участь у засіданнях Загальних Зборів учасників з правом дорадчого голосу можуть члени виконавчого органу, які не є учасниками Товариства.

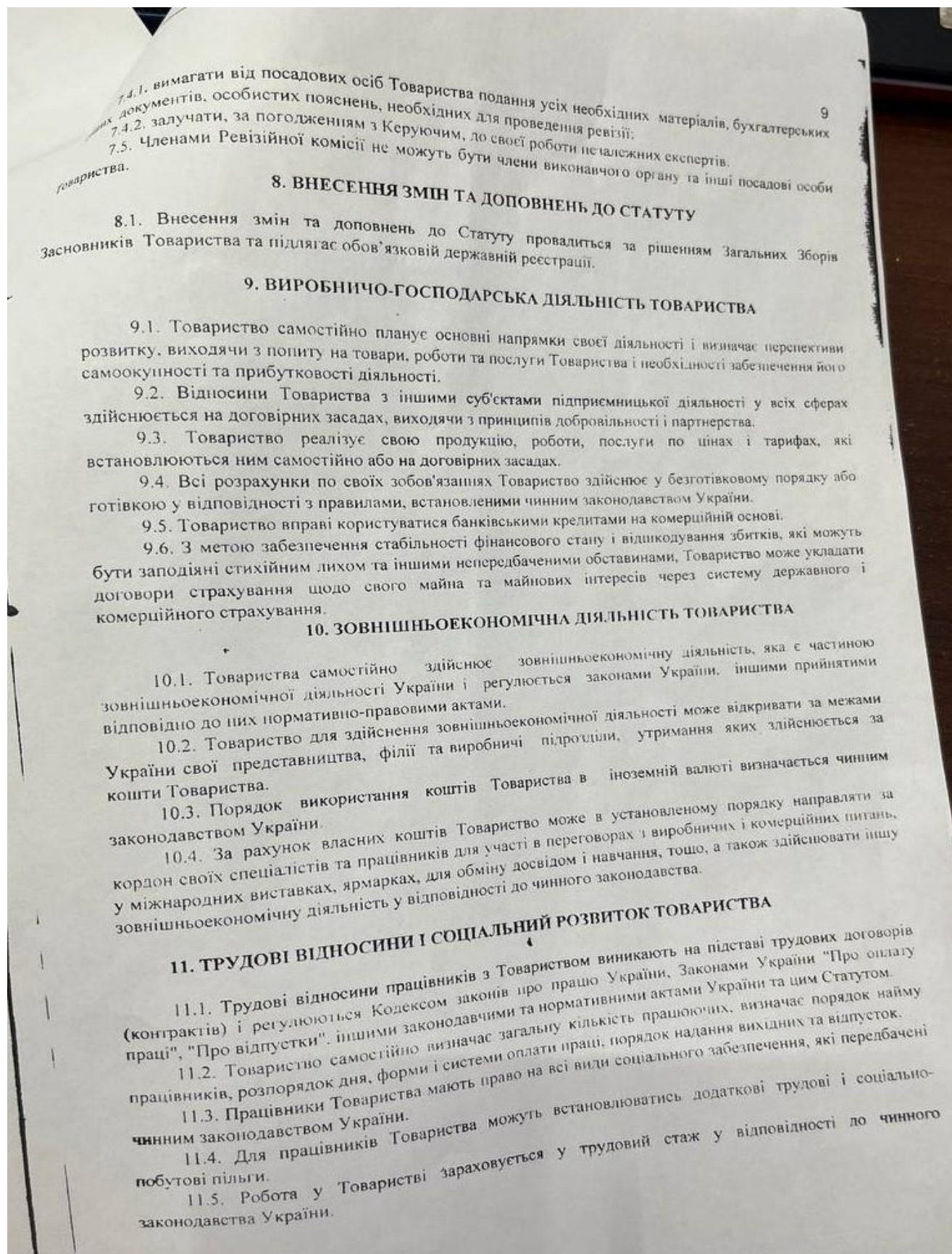
Будь-хто з учасників товариства з обмеженою відповідальністю вправі вимагати розгляду питання на загальних зборах учасників за умови, що воно було ним поставлено не пізніше як за 25 днів до початку зборів.

У випадках, передбачених установчими документами або затвердженими товариством правилами процедури, допускається прийняття рішення методом опитування. У цьому разі проект рішення або питання для голосування надсилається учасникам, які повинні у письмовій формі повідомити щодо нього свою думку. Протягом 10 днів з моменту одержання повідомлення від останнього учасника голосування всі вони повинні бути проінформовані головою про прийняте рішення.

Голова Загальних Зборів учасників організує ведення протоколу засідань Загальних Зборів учасників.

6.4. Загальні Збори учасників скликаються не рідше двох разів на рік. Позачергові Збори

Додаток Г

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

			КОДИ	
			2021	01
Підприємство	ТОВ "Імперія дитячих розваг"	Дата (рік, місяць, число)	39315931	
Територія	Кіровоградська обл.			
Організаційно-правова форма господарювання	ТОВ			
Вид економічної діяльності	Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна		68.20	
Середня кількість працівників, осіб	4			
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком			
Адреса, телефон	б.4, вул. Героїв України, м.Кропивницький, Кіровоградська обл., Україна			

1. Баланс **Форма N 1-м** Код за ДКУД 1801006
на 31 грудня 2020 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002	()	()
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010	107,7	74,2
первісна вартість	1011	304,8	349,2
знос	1012	-197,1	-275
Довгострокові біологічні активи	1020		

Продовження Додатка Г

Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	107,7	74,2
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100		19,5
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	78,4	99,4
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135		0,4
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	98,2	123,1
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165		8,3
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		15,7
Усього за розділом II	1195	176,6	266,4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	284,3	340,6

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	10	10
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	270,5	320,5
Неоплачений капітал	1425	()	()
Усього за розділом I	1495	280,5	330,5
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		

Продовження Додатка Г

товари, роботи, послуги	1615	3,8	3,4
розрахунками з бюджетом	1620		0,7
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		0,8
розрахунками з оплати праці	1630		5,2
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695	3,8	10,1
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	284,3	340,6

2. Звіт про фінансові результати

за рік 2020 р.

Форма № 2-м

Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1436,5	1962,2
Інші операційні доходи	2120		
Інші доходи	2240		
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	1436,5	1962,2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-1374,6	-1886,7
Інші операційні витрати	2180	-11,9	-3,6
Інші витрати	2270	()	-1,8
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	-1386,5	-1892,1
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	50	70,1
Податок на прибуток	2300	()	()
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	50	70,1

Керівник

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Додаток Д

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу І)

Фінансова звітність малого підприємства

		КОДИ	
		2022	01
Підприємство	ТОВ "Імперія дитячих розваг"	за ЄДРПОУ	39315931
Територія	Кіровоградська обл.	за КАТОТТГ ¹	
Організаційно-правова форма господарювання	ТОВ	за КОПФГ	
Вид економічної діяльності	Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна	за КВЕД	68.20
Середня кількість працівників, осіб	4		
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком			
Адреса, телефон б.4, вул. Героїв України, м.Кропивницький, Кіровоградська обл., Україна			

1. Баланс **Форма N 1-м** Код за ДКУД 1801006
на 31 грудня 2021 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002	()	()
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010	74,2	112,3
первісна вартість	1011	349,2	393,3
знос	1012	-275	-281
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	74,2	112,3

Продовження Додатка Д

II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	19,5	47,5
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	99,4	20,1
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0,4	0,5
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	123,1	35,1
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	8,3	184,3
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190	15,7	7,4
Усього за розділом II	1195	266,4	294,9
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1200		
	Код	На початок звітного	На кінець звітного
Пасив	рядка	року	періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	10	10
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	320,5	340,6
Неоплачений капітал	1425	()	
Усього за розділом I	1495	330,5	350,6
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
1595			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	3,4	30,1
розрахунками з бюджетом	1620	0,7	0,6
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	0,8	3,9
розрахунками з оплати праці	1630	5,2	22

Продовження Додатка Д

Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695	10,1	56,6
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	340,6	407,2

2. Звіт про фінансові результати

за рік 2021 р.

Форма N 2-м

Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1496,9	1436,5
Інші операційні доходи	2120		
Інші доходи	2240		
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	1496,9	1436,5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-1464,3	-1374,6
Інші операційні витрати	2180	-12,5	-11,9
Інші витрати	2270	()	
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	-1476,8	-1386,5
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	20,1	50
Податок на прибуток	2300	()	()
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	20,1	50

Керівник

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)

1 Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

Додаток Е

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена
фінансова звітність"
(пункт 4 розділу І)

Фінансова звітність малого підприємства

			КОДИ	
			2023	01
Підприємство	ТОВ "Імперія дитячих розваг"	Дата (рік, місяць, число)	за ЄДРПОУ	39315931
Територія	Кіровоградська обл.		за	
Організаційно-правова форма господарювання	ТОВ		КАТОТТГ ¹	
	Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна		за КОПФГ	
Вид економічної діяльності	нерухомого майна		за КВЕД	68.20
Середня кількість працівників, осіб	5			

Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон б.4, вул. Героїв України, м.Кропивницький, Кіровоградська обл., Україна

1. Баланс **Форма N 1-м** Код за ДКУД **1801006**
на 31 грудня 2022 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002	()	()
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010	112,3	94,7
первісна вартість	1011	393,3	322
знос	1012	-281	-227,3
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	112,3	94,7

Продовження Додатка Е

II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	47,5	6,4
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	20,1	55,6
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0,5	0,8
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	35,1	58,2
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	184,3	239,9
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190	7,4	
Усього за розділом II	1195	294,9	360,9
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1200		
Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	10	10
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	340,6	358,6
Неоплачений капітал	1425	()	
Усього за розділом I	1495	350,6	368,6
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
1595			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	30,1	44,3
розрахунками з бюджетом	1620	0,6	1,7
у тому числі з податку на прибуток	1621		

Продовження Додатка Е

розрахунками зі страхування	1625	3,9	7
розрахунками з оплати праці	1630	22	34
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695	56,6	87
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	407,2	455,6

2. Звіт про фінансові результати
за рік 2022 р.

Форма N 2-м

Стаття	Код рядка	Код за ДКУД	1801007
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3284,5	1496,9
Інші операційні доходи	2120		
Інші доходи	2240		
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	3284,5	1496,9
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-3250,5	-1464,3
Інші операційні витрати	2180	-16	-12,5
Інші витрати	2270	()	
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	-3266,5	-1476,8
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	18	20,1
Податок на прибуток	2300	()	()
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	18	20,1

Керівник

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)

1 Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

Расходная накладная № 19 от 04 августа 2023 г.

Поставщик: CRAZY LAND м. Дніпро
т/с 2600 в банке Приватбанк, МФО 305299

Покупатель: CRAZY LAND м. Суми

Договор: Договір товар

№	Товар	Количество	Цена	Сумма
1	Шкарпетки 39-42	100 шт	15,50	1 550,00
2	Шкарпетки 43-46	80 шт	15,50	1 240,00
3	Шкарпетки 35-38	60 шт	15,50	930,00
4	Шкарпетки 31-34	150 шт	15,50	2 325,00
5	Шкарпетки 27-30	150 шт	15,50	2 325,00

**Ит
ог
о:** **8 370,00**

Всего наименований 5, на сумму 8 370,00 грн.

Восемь тысяч триста семьдесят гривен 00 копеек

От Поставщика*

Получил(а)

Демиденко Валерія

* Ответственный за осуществление хозяйственной операции и правильность её оформления

По доверенности № от

Додаток К

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства фінансів України

28 вересня 2015 року № 841

(у редакції наказу Міністерства фінансів України

від 10 березня 2016 року № 350)

Звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт

№ CR00000090 від 13.12.2023 року

Найменування податкового

агента CRAZY LAND м. Дніпро

Код за ЄДРПОУ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Відділ

Посада

Цех

Професія

Звіт затверджено в сумі

Чотири тисячі триста тридцять три гривні 00 копійок

(словами)

Керівник

(підпис)

"___" _____ 20__ року

П. І. Б. Федько Віталій Леонидович

Податковий номер (або серія і номер паспорта*)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Звіт перевірено

4 333,00 грн

13.12.2023 року

Призначення авансу

Бухгалтер

	Сума (грн,коп.)
Залишок попереднього авансу	2 000,00
Перевитрата	
Одержано (від кого, № та дата)	
1. Видатковий касовий ордер №13 150 від 13.12.2023	5 000,00
2.	
3.	
Усього отримано	5 000,00
Витрачено	4 333,00
Залишок	2 667,00
Перевитрата	

Дебет	Кредит
209	3721
201	3721
92	3721

Додаток _____ документів

Залишок унесений _____ в сумі _____ грн,коп. за касовим ордером № _____ від _____ 20__ року

Перевитрата видана _____ платіжним дорученням

"___" _____ 20__ року Підпис _____ Перелік документів наведено на звороті.

Продовження Додатка К

При неповерненні суми надміру витрачених коштів протягом звітного місяця, на який припадає граничний строк повернення:

Сума податку _____ (грн, коп.) = неповернута сума** _____ (грн, коп.) x ставка податку*** ____ : 100

Підпис особи, яка склала розрахунок _____ Дата складання розрахунку _____ 20__ року

З розрахунком ознайомлений: підпис _____

Федько Віталій Леонидович

(прізвище, ім'я, по батькові)

* Серія та номер паспорта для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовились від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті.

** Сума розраховується з урахуванням пункту 164.5 статті 164 розділу IV Податкового кодексу України.

*** Ставка податку відповідно до пункту 167.1 статті 167 розділу IV Податкового кодексу України.

№ з/п	Дата документа	Кому, за що і на підставі якого документа заплачено	Сума(грн, коп.)
1		Контр. "Приватна особа" за "Сир Сулугуні"	2 400,00
2		Контр. "Приватна особа" за "Доставка"	29,00
3		Контр. "Приватна особа" за "Сир Бринза"	1 764,00
4		Контр. "Приватна особа" за "Госптовари в асортименті"	140,00
		Усього	4 333,00

Підпис підзвітної особи _____ 20__ року

Прибуткова накладна № CR00000803 от 12 грудня 2023 р.

Постачальник: **Дрім Тойс**

Покупець: **ТОВ «Імперія дитячих розваг»**

т/с 2600 в банку Приватбанк, МФО 305299

Договір: **Основний договір**

№	Товар	Кількість	Цена с НДС	Сумма с НДС
1	Пакет подарунковий паперовий 30 x 40 см	12 шт	25,04	300,49
2	Пакет подарунковий паперовий малий	12 шт	15,59	187,12
3	Обруч вушка котика різнокольоровий	5 шт	92,46	462,29
4	Обруч з пухнастими вушками	4 шт	161,80	647,21
5	Тролейбус Автопром зелений	4 шт	144,19	576,77
6	Машинка Kinsmart Ford F-150 Raptor біла	2 шт	141,26	282,51
7	Машинка Kinsmart Mercedes-Benz SLS AMG сірий	2 шт	140,53	281,05
8	Машинка Kinsmart Corvette C7R	2 шт	140,53	281,05
9	Машинка Kinsmart Mercedes Benz X class червона	2 шт	141,63	283,25
10	Машинка Kinsmart Chevrolet Silverado червона	4 шт	138,69	554,75
11	Машинка Автосвіт Chevrolet Camaro SS помаранчева	2 шт	185,29	370,57
12	Машинка Автосвіт BMW X6 біла	2 шт	86,22	172,44
13	Машинка Автопром Монстр Трак металевий білий	4 шт	108,97	435,86
14	Машинка Автопром Mercedes Benz ML 63 AMG вишнева	2 шт	135,02	270,04
15	Машинка Автопром BMW X7 чорна	2 шт	135,02	270,04
16	Машинка Автопром Поліція сіра металева	2 шт	121,45	242,89
17	Машинка Автопром Hummer H3 чорна	2 шт	123,28	246,56
18	Машинка Автопром Hummer сіра	2 шт	123,28	246,56

Всього: 6 111,45

В тому числі ПДВ: 0,00

Всього найменувань 18, на суму 6 111,45 грн.

Відпустив _____

Отримав _____

**Міністерство освіти і науки України
Університет митної справи та фінансів
Рада молодих вчених
Університету митної справи та фінансів**

**«ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ
ТА УПРАВЛІНСЬКО-ТЕХНОЛОГІЧНІ
ВИМІРИ СЬОГОДЕННЯ:
МОЛОДІЖНИЙ ПОГЛЯД»**

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

Том 1

03 листопада 2023 р.

Дніпро

Гальчинський В. А. Особливості формування системи антикризового управління підприємством	55
Гречина А. Р. Фінансова безпека України в умовах війни	57
Григоращ О. В. Ринок освітніх послуг в Україні: фінансовий аспект	59
Демиденко В. І. Дебіторська та кредиторська заборгованості підприємства: особливості обліку, інвентаризації та документування	61
Дубина М. В., Белінський Ю. А., Лобко О. М. Маркетингові інструменти розвитку кредитних послуг	65
Дворецька А. О. Аналіз формування та використання фінансових ресурсів санаторно-курортного закладу	67
Захарчук С. В. Проблематика впровадження технології штучного інтелекту в бухгалтерському аутсорсингу	69
Зінченко О. В., Смоляр М. В. Особливості організації аудиту основних засобів	72
Зінченко О. В., Чучкевич Д. Ю. Особливості методики аналізу основних засобів	74
Златьєва В. В. Аналіз формування доходів бюджету курортно-рекреаційних територій	76
Іванків С. Я. Практика та проблематика регулювання ринку факторингових послуг в Україні	78
Ігнатенко С. Є. Кошториси бюджетних установ: особливості формування в сучасних умовах	80
Ісай В. О. Фінансове забезпечення розвитку сфери охорони здоров'я в Україні	83
Ісаханян С. Р. Засоби фінансового впливу на соціально-економічний розвиток держави	85
Кабацька В. В. Проблематика фінансування соціальної сфери та шляхи її розв'язання	87
Кам'янович М. О. Проект фінансового додатку для інвестиційних цілей	90
Капрап Р. В. Розвиток банківської системи України в контексті процесів цифровізації	91
Кищенко А. А., Кіося Р. Г. Імплементация директив ЄС із фінансового контролю у внутрішній аудит українських підприємств	94
Ковтун К. О. Переваги та недоліки використання послуг бухгалтерського аутсорсингу	96
Кожаліна Д. Ю. Особливості функціонування місцевих бюджетів в умовах нестабільності в Україні	98
Комисарик С. О., Денисова М. О. Керування фінансовими ризиками: сучасні підходи та практики	100

Демиденко Валерія Ігорівна
студент Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – Бабенко Л. В., доцент кафедри обліку, аудиту, аналізу і оподаткування Університету митної справи та фінансів)

ДЕБІТОРСЬКА ТА КРЕДИТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТІ ПІДПРИЄМСТВА : ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ, ІНВЕНТАРІЗАЦІЇ ТА ДОКУМЕНТУВАННЯ

Дебіторська та кредиторська заборгованість – це поняття, які відображають стан розрахункових взаємовідносин підприємства з іншими організаціями або особами.

Дебіторська заборгованість, рахунки до одержання – суми, які нараховуються підприємству від покупців за товари або послуги, продані в борг. Дебіторська заборгованість включає в себе суму неоплачених рахунків, які клієнти підприємства повинні оплатити в майбутньому. У бухгалтерському обліку дебіторська заборгованість фігурує в активах підприємства.

Кредиторська заборгованість – це заборгованість підприємства іншим юридичним і фізичним особам, що виникла в результаті раніше здійснених дій, оцінена в гривнях і щодо якої в підприємства існують зобов'язання її погашення в певний строк. Кредиторська заборгованість включає в себе несплачені рахунки, які підприємство має оплатити в майбутньому. У бухгалтерському обліку кредиторська заборгованість фігурує в зобов'язаннях підприємства.

Облік дебіторської та кредиторської заборгованості на підприємстві має свої особливості і вимагає дотримання певних правил та стандартів бухгалтерського обліку, а саме:

- дебіторська заборгованість повинна бути чітко визначена і класифікована залежно від терміну сплати, ступеня ризику неплатежів та інших факторів. Підприємство повинно проводити оцінку кредитоспроможності своїх дебіторів для зменшення ризику неплатежів. При нарахуванні боргу дебіторів в обліку відображаються доходи підприємства, і відповідно до Податкового кодексу повинні бути нараховані до бюджету суми податкового зобов'язання з ПДВ та акцизного податку [1]. Підприємство має регулярно аналізувати свою дебіторську заборгованість, правильно її класифікувати та приймати заходи для зменшення ризику неплатежів;

кредиторська заборгованість також повинна бути чітко визначена і класифікована в залежності від термінів оплати та інших умов. Підприємство може використовувати кредиторську заборгованість як джерело фінансування, спрощуючи тим самим управління оборотним капіталом. У певних випадках кредитори можуть надавати знижки за швидку оплату.

- Підприємство має розглядати такі можливості для зменшення витрат. Якщо на підприємстві використовується кредиторська заборгованість, вона повинна правильно відображати дату платежу та обліковувати її відповідно до стандартів бухгалтерського обліку.

Облік дебіторської та кредиторської заборгованості важливий для ефективного фінансового управління підприємством. Він підтримує фінансову стійкість, зменшує ризики та оптимізує роботу з оборотним капіталом. Точність та чіткість обліку є ключовими, і вони повинні відповідати національним бухгалтерським стандартам та вимогам.

Здійснення інвентаризації заборгованостей є важливою частиною бухгалтерського обліку та підготовки фінансової звітності підприємства. Як зазначено у Положенні № 879, мета інвентаризації заборгованостей полягає в забезпеченні достовірності бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства. Іншими словами, інвентаризація має на меті підтвердження правильності та достовірності інформації про заборгованість, яка включається до фінансової звітності [4]. Саме під час інвентаризації визначається сума не своєчасно отриманих чи не сплачених грошових коштів, перехід заборгованостей з поточної в довгострокову, виникнення сумнівної та безнадійної заборгованостей, що підтверджується актами інвентаризації, які підписуються контрагентами в особі керівників та головних бухгалтерів підприємств. Дебітори (кредитори) повинні представити виписки з аналітичних рахунків про свою заборгованість. Це додатково підтвердить реальність заборгованостей та дасть зрозуміти стан платежів.

Інвентаризація заборгованостей, як правило, повинна проводитися протягом трьох місяців перед складанням річної фінансової звітності. Дотримання цього терміну важливо для забезпечення своєчасності відображення інформації у фінансових звітах.

Інвентаризація дебіторської та кредиторської заборгованості також включає перевірку строку позовної давності. Це важливо для визначення можливості стягнення заборгованості. Бухгалтерська служба повинна складати звіряльні відомості, в яких відображаються розбіжності між даними бухгалтерського обліку та даними актів інвентаризації.

Документування створення резерву сумнівних боргів та проблеми його обліку на підприємствах – це важливий аспект бухгалтерської практики. Це змушує підприємство вести облік фінансових ризиків та встановлювати резерви на можливі збитки, що пов'язані з неплатоспроможністю клієнтів.

Першим кроком документування резерву сумнівних боргів є ідентифікація дебіторів, які можуть стати сумнівними. Це можуть бути клієнти зі значними заборгованостями або ті, які мають фінансові труднощі.

Потрібно проведення аналізу фінансової стабільності та кредитоспроможності дебіторів для визначення ризику неплатежу. Цей аналіз може включати кредитні звіти, фінансову звітність та інші джерела інформації.

Після визначення сумнівних боргів та оцінки ризику підприємство встановлює резерв на можливі збитки. Усі рішення щодо резерву сумнівних боргів повинні бути детально задокументовані, включаючи основи встановлення резерву та суми, які були зарезервовані.

Підприємство може стикатися зі змінами умов контрактів з дебіторами або кредиторами. Це може вимагати переоцінки резервів і оновлення документації. Якщо збільшиться ризик неплатежів через економічні труднощі, кризові ситуації тощо, підприємство повинно провести збільшення резерву сумнівних боргів. Підприємство може підлягати аудиторській перевірці, яка включає оцінку методів і оцінок, використаних при визначенні резерву сумнівних боргів.

Документування резерву сумнівних боргів є важливою частиною фінансового управління підприємством, через що воно зменшить ризики та забезпечить точність фінансової звітності. Точність та чіткість документування є ключовими, і вони повинні відповідати бухгалтерським стандартам та вимогам.

Усі підприємства, які складають фінансову звітність з НП(С)БО, зобов'язані дисконтувати довгострокові дебіторські та кредиторські заборгованості. Жодної альтернативи щодо оцінки довгострокових боргів ні НП(С)БО 10, ні НП(С)БО 11 не передбачають[2],[3].

Тут не важливі ні розміри підприємства (мікро-, мале, середнє), ні система оподаткування (загальна чи спрощена зі сплатою єдиного податку).

Норми НП(С)БО щодо дисконтування довгострокових заборгованостей не стосуються лише:

- підприємств, які ведуть облік по МСФЗ. Для них міжнародні стандарти встановлюють свої правила дисконтування;
- фізосіб-підприємців, самозайнятих осіб, які не ведуть бухоблік і не повинні застосовувати НП(С)БО.

Для визнання довгострокової заборгованості з метою дисконтування орієнтиром є договір, а не те, що дебіторська чи кредиторська заборгованість значиться у балансі.

Оскільки не дисконтується короткострокова (поточна) заборгованість /зобов'язання, то вихід можна знайти якраз не «допустивши» довгостроковості.

А досягти цього можна такими способами:

- 1) не вказувати у договорі термін повернення позики. За ст. 1049 ЦКУ, якщо договір не містить терміну повернення позики або цей термін визначено моментом її треба повернути протягом 30 днів з дня вимоги [5];
- 2) термін повернення - до запитання (за запитом);

Продовження Додатка М

Не підлягають дисконтуванню також прострочені зобов'язання та сумнівні дебіторські заборгованості. Навіть якщо за договором ці заборгованості є довгостроковими, але терміни погашення, встановлені у договорі (у тому числі продовжені чи відкладені), вже пройшли.

Ні П(С)БО 10, ні П(С)БО 11 не містять орієнтирів щодо визначення ставки дисконтування з метою оцінки довгострокових заборгованостей. Єдине, там зазначено, що визначення реальної вартості залежить від умов та виду заборгованості. Тобто єдиної ставки дисконтування для всіх і на всі випадки немає. Податківці рекомендують орієнтуватися на середньорічну облікову ставку рефінансування НБУ. На практиці, ставка дисконтування залежить від конкретних обставин виникнення заборгованості та вимагає професійного судження.

Щодо прострочених заборгованостей, як вже зазначалося, працюватимуть лише спеціальні правила їх обліку: під фінансову дебіторську заборгованість створюють резерв сумнівних боргів, безнадійну заборгованість підприємства списують.

Отже, важливо дотримуватися всіх вимог і процедур документального оформлення, оцінки розміру заборгованостей підприємства, проведення інвентаризації заборгованостей та відображення її результатів в обліку для забезпечення правильності та достовірності фінансової звітності підприємства.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 15.10.2023).

2. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 "Дебіторська заборгованість". Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text> (дата звернення: 15.10.2023).

3. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання". Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text> (дата звернення: 15.10.2023).

4. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення: 15.10.2023).

5. Цивільний кодекс України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 15.10.2023).

ДЕМОНСТРАЦІЙНИЙ МАТЕРІАЛ
ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

За спеціальністю «Облік і оподаткування»

на тему:

Організація обліку, аналізу дебіторської і кредиторської заборгованостей та їх вплив на платоспроможність підприємства (за матеріалами ТОВ «Імперія дитячих розваг»)

Дипломник: Демиденко В.І.

Науковий керівник: к.е.н., доц. Бабенко Л.В.

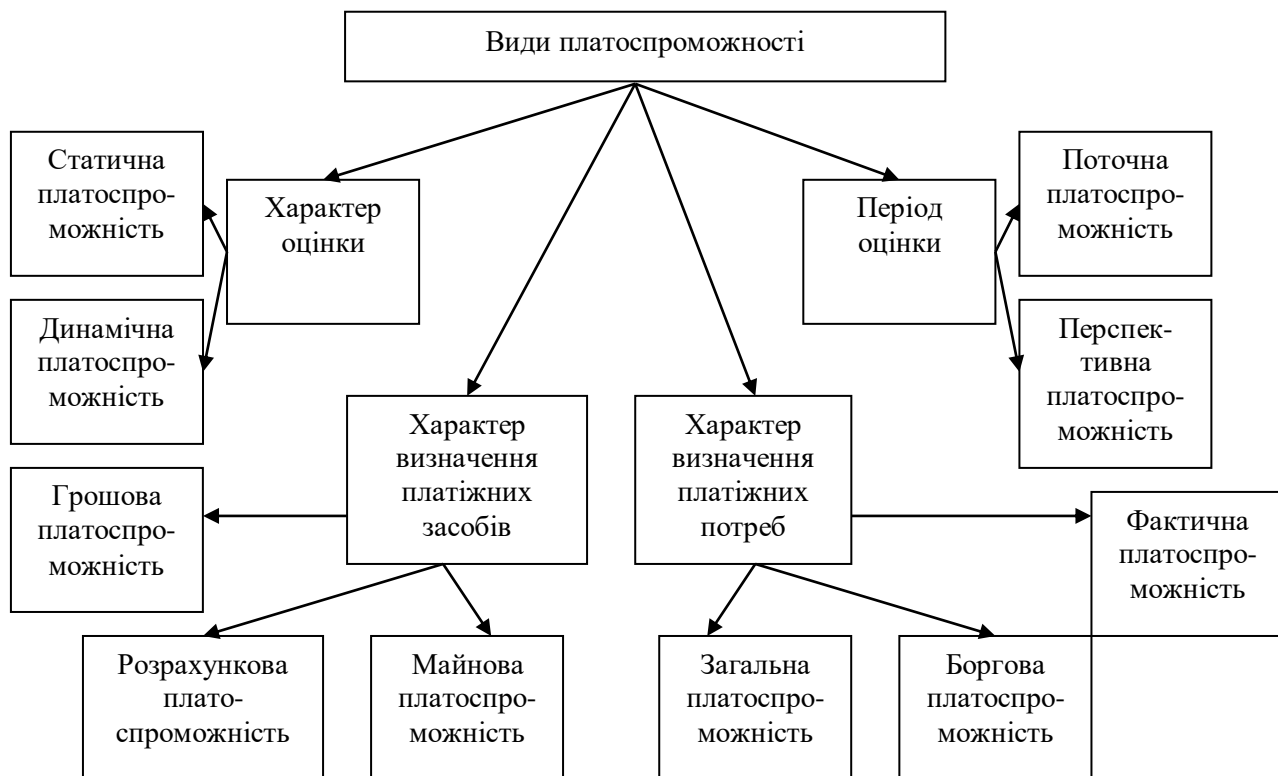
МЕТОЮ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ є дослідження методологічних особливостей та організації обліку дебіторської та кредиторської заборгованості та їх впливу на платоспроможність підприємства, виконання комплексного економічного аналізу за даною темою та виявлення і мобілізація внутрішніх джерел покращення організації обліку заборгованості та підвищення платоспроможності підприємства.

ЗАВДАННЯ:

- дослідження економічної сутності розрахункових операцій підприємства та заборгованостей, що виникають при їх проведенні;
- аналіз нормативно – правового регулювання обліку дебіторської та кредиторської заборгованості;
- розгляд та узагальнення теоретичних основ аналізу платоспроможності підприємства;
- оцінка фінансово – економічного стану ТОВ «Імперія дитячих розваг» та особливостей його діяльності;
- визначення особливостей організації синтетичного і аналітичного обліку заборгованостей на підприємстві і їх документального оформлення;
- проведення аналізу дебіторської і кредиторської заборгованості та платоспроможності підприємства;
- обґрунтування можливостей застосування МСФЗ як напрямку удосконалення обліку розрахункових операцій;
- дослідження напрямків удосконалення методики аналізу розрахункових операцій і шляхів підвищення платоспроможності підприємства.

ОБ'ЄКТОМ ДОСЛІДЖЕННЯ є процес організації обліку, контроль та аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості, їх впливу на платоспроможність підприємства.

ПРЕДМЕТОМ ДОСЛІДЖЕННЯ є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів організації обліку дебіторської і кредиторської заборгованості, їх впливу на платоспроможність підприємства.

Види платоспроможності підприємства

Основні фінансово – економічні показники діяльності ТОВ «Імперія
дитячих розваг» за 2020- 2022 рр.

Показник	Роки			Відхилення, +/-		Темп приросту,%	
	2020	2021	2022	2021 від 2020	2022 від 2021	2021 до 2020	2022 до 2021
1. Сума майна і джерел його утворення, тис.грн., в т.ч.	340,6	407,2	455,6	66,6	48,4	19,55	11,89
- необоротні активи, з них	74,2	112,3	94,7	38,1	-17,6	51,35	-15,67
основні засоби	74,2	112,3	94,7	38,1	-17,6	51,35	-15,67
- оборотні активи, з них:	266,4	294,9	360,9	28,5	66	10,7	22,38
- запаси	19,5	47,5	6,4	28	-41,1	143,59	-86,53
- дебіторська заборгованість	222,9	55,7	114,6	-167,2	58,9	-75,01	105,75
- грошові кошти	8,3	184,3	239,9	176	55,6	2120,48	30,17
- власний капітал	330,5	350,6	368,6	20,1	18	6,08	5,13
- зобов'язання, з них	10,1	56,6	87	46,5	30,4	460,4	53,71
довгострокові зобов'язання та забезпечення	-	-	-	-	-	-	-
поточні зобов'язання та забезпечення	10,1	56,6	87	46,5	30,4	460,4	53,71
2. Чистий дохід від реалізації, тис.грн.	1436,5	1496,9	3284,5	60,4	1787,6	4,2	119,42
3. Собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	1374,6	1464,3	3250,5	89,7	1786,2	6,53	121,98
4. Валовий прибуток, тис.грн.	61,9	32,6	34	-29,3	1,4	-47,33	4,29
5. Інші операційні і неопераційні доходи, тис.грн.	-	-	-	-	-	-	-
6. Інші операційні і неопераційні витрати, тис.грн.	11,9	12,5	16	0,6	3,5	5,04	28
7. Операційний прибуток (збиток), тис.грн.	50	20,1	18	-29,9	-2,1	-59,8	-10,45
8. Чистий прибуток (збиток), тис.грн.	50	20,1	18	-29,9	-2,1	-59,8	-10,45
9. Собівартість на 1 грн. реалізованої продукції, коп.	95,7	97,8	99	2,1	1,2	2,19	1,23
10. Чисельність персоналу, осіб	4	4	5	-	1	-	25
11. Продуктивність праці, тис.грн.	359,13	374,23	656,9	15,1	282,67	4,2	75,53

Продовження Додатка Н

Лист 4

Відображення в обліку розрахунків з покупцями і замовниками

№ оп.	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
Реалізація товарів покупцям на умовах наступної оплати			
1.	Відвантажено товари покупцю (дохід від реалізації)	361	702
2.	Відображене податкове зобов'язання	702	641
3.	Списано собівартість відвантажених товарів	902	281
4.	Зараховано на поточний рахунок кошти в погашення заборгованості від покупця	311	361
Реалізація товарів покупцям на умовах попередньої оплати			
5.	Зараховано на поточний рахунок кошти (аванс) від покупця	311	681
6.	Відображене виникнення податкового зобов'язання	643	641
7.	Відображено дохід від реалізації товарів	361	702
8.	Закрито розрахунки по ПДВ	702	643
9.	Проведено залік заборгованості (зарахування авансу в оплату)	681	361
10.	Списано собівартість відвантажених товарів	902	281
Реалізація послуг			
11.	Реалізація послуг	301,311, 361	702
12.	Списано собівартість наданих послуг	902	23

Основні бухгалтерські проведення за рахунком 37 «Розрахунки з іншими дебіторами»

№ п/п	Зміст операцій	Кореспонденція	
		Дебет	Кредит
1.	Надання авансу постачальникам	371	311
2.	Виникнення податкового кредиту з ПДВ	641	644
3.	Закриття розрахунків по авансу	631	371
4.	Видача сум під звіт з каси підприємства	372	301
5.	Придбання підзвітними особами:		
	- будівельних матеріалів;	205	372
	- бензину;	203	372
	- МШП;	22	372
	- товарів	282	372
	- ПДВ з придбаних матеріальних цінностей	641	372
6.	Списання використаних підзвітних сум за службовими відрядженнями	23, 92	372
7.	Повернення невикористаних підзвітних сум	301, 311	372
8.	Утримання невикористаних підзвітних сум із заробітної плати за згодою працівника	661	372
9.	Відображено частину суми шкоди від псування (нестачі) цінностей, заподіяної підприємству, яку має відшкодувати особа	375	716
10.	Відображено частину суми шкоди, яку має відшкодувати винна особа та яку необхідно перерахувати до бюджету	375	642
11.	Винна особа внесла до каси підприємства кошти для погашення заподіяної шкоди	301	375
12.	Утримано із заробітної плати винної особи, з її згоди, в погашення заподіяної шкоди	661	375
13.	Перераховано частину суми заподіяної шкоди до бюджету	642	311
14.	Надання поворотної фінансової допомоги власникам	377	311,301
15.	Погашення поворотної фінансової допомоги	311,301	377

Продовження Додатка Н

Лист 5

Відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з постачальниками і підрядниками

№ п/п	Зміст операцій	Кореспонденція	
		Дебет	Кредит
1.	Сплачено постачальникам та підрядникам з поточного рахунку	631	311
2.	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	644
3.	Отримано від постачальників товари	28	631
4.	Закрито розрахунки по ПДВ	644	631
5.	Отримано послуги	23	631
6.	Повернуто зайве сплачені кошти постачальникам	311	631
7.	Отримано від постачальників малоцінні необоротні активи	153	631

Відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з обліку податків і зборів

№ п/п	Зміст операцій	Кореспонденція	
		Дебет	Кредит
1.	Перераховано податки і збори до бюджету	641,642	311
2.	Відображено податковий кредит з ПДВ	641,644	631
3.	Перераховано податки і збори зі спеціального рахунку	641,642	313
4.	Утримано податок із доходів фізичних осіб та військовий збір із заробітної плати працівників	661	641
5.	Відображене податкове зобов'язання з ПДВ з реалізованих товарів	702	641,643
6.	Відображене податкове зобов'язання з ПДВ з наданих послуг	703	641,643
7.	Відображене нарахування єдиного податку за підсумками звітного періоду	92	641

Відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з обліку розрахунків за страхуванням

№ п/п	Зміст операцій	Кореспонденція	
		Дебет	Кредит
1.	Сплачено до бюджету єдиний соціальний внесок	651	311
2.	Нараховано єдиний соціальний внесок на заробітну плату працівників	23	651
3.	Зроблено нарахування єдиного соціального внеску на заробітну плату адміністративного персоналу	92	651

Відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з обліку
розрахунків з оплати праці

№ п/п	Зміст операцій	Кореспонденція	
		Дебет	Кредит
1.	Виплачена заробітна плата з поточного рахунку	661	311
2.	Здійснено утримання податку на доходи фізичних осіб та військового збору із заробітної плати працівників	661	641,642
3.	Спрямовано частину заробітної плати на виплату аліментів	661	685
4.	Нарахована заробітна плата працівникам основного виробництва	23	661
5.	Нарахована заробітна плата адміністративному персоналу	92	661

Відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з обліку
розрахунків за іншими операціями

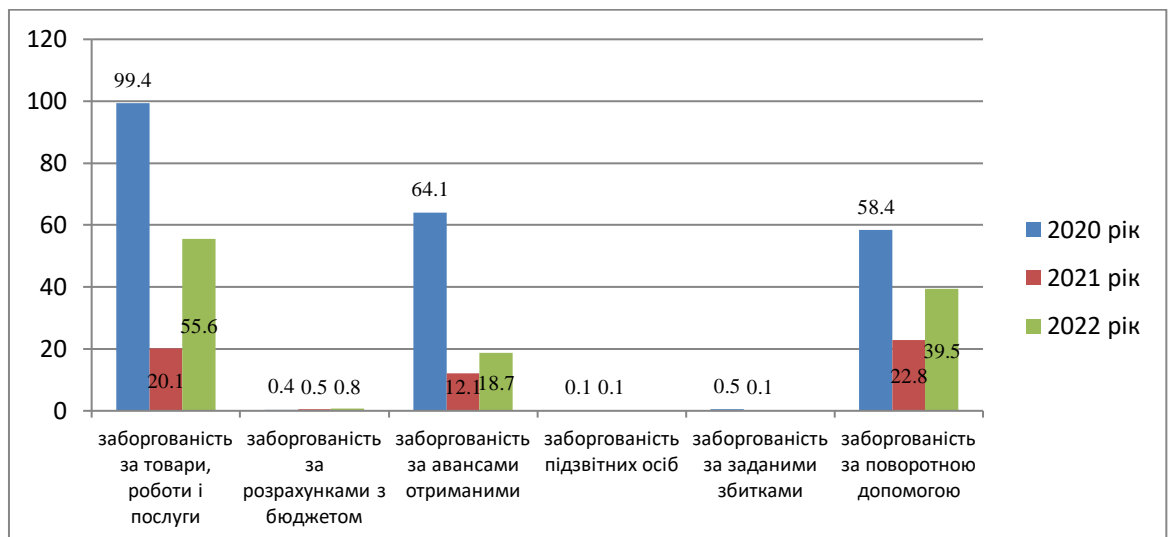
№ п/п	Зміст операцій	Кореспонденція	
		Дебет	Кредит
1.	Сплачені відсотки за користування короткостроковим кредитом	684	311
2.	Сплачена з поточного рахунку заборгованість перед іншими кредиторами	685	311
3.	Отримано зайве сплачені кошти від інших кредиторів готівкою	301	685
4.	Утримано із заробітної плати аліменти	661	685

Продовження Додатка Н

Лист 7

Оцінка динаміки дебіторської заборгованості за її видами, тис.грн.

Показник	Роки			Відхилення, +/-		Темп приросту, %	
	2020	2021	2022	2021 від 2020	2022 від 2021	2021 до 2020	2022 до 2021
Дебіторська заборгованість, всього, в т.ч.	222,9	55,7	114,6	-167,2	58,9	-75,01	105,75
- за товари, роботи і послуги	99,4	20,1	55,6	-79,3	35,5	-79,78	176,62
- з бюджетом	0,4	0,5	0,8	0,1	0,3	25	60
- за авансами отриманими	64,1	12,1	18,7	-52	6,6	-81,12	54,55
- за розрахунками з підзвітними особами	0,1	0,1	-	-	-0,1	-	-100
- за розрахунками за відшкодування збитків	0,5	0,1	-	-0,4	-0,1	-80	-100
- за розрахунками за поворотною фінан-совою допомогою	58,4	22,8	39,5	-35,6	16,7	-60,96	73,25

Динаміка дебіторської заборгованості за її видами

Оцінка структури дебіторської заборгованості за її видами, тис.грн.

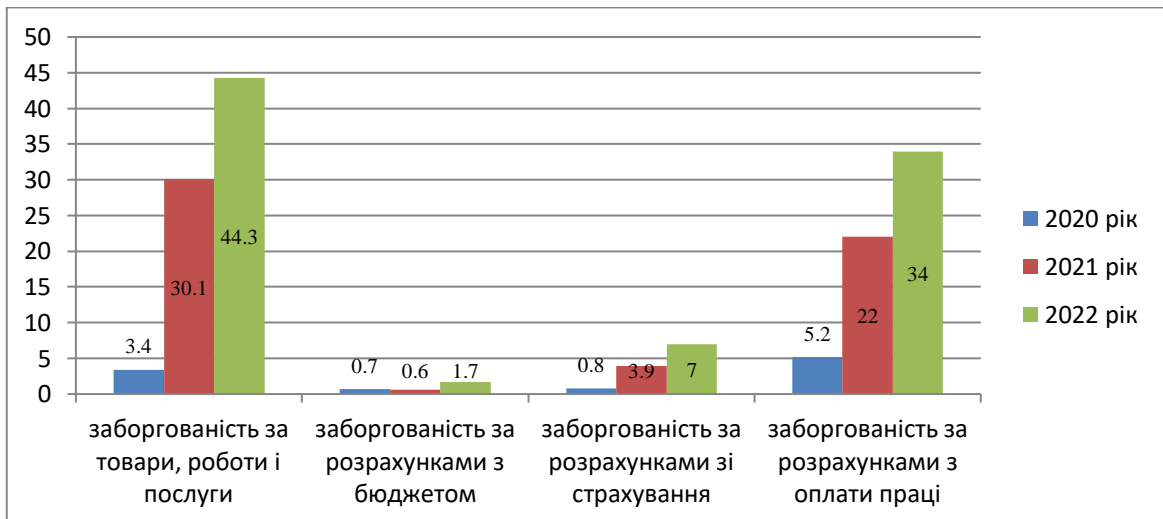
Показник	Роки			Питома вага, %		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Дебіторська заборгованість, всього, в т.ч.	222,9	55,7	114,6	100	100	100
- за товари, роботи і послуги	99,4	20,1	55,6	44,59	36,09	48,52
- з бюджетом	0,4	0,5	0,8	0,18	0,9	0,7
- за авансами отриманими	64,1	12,1	18,7	28,76	21,72	16,32
- за розрахунками з підзвітними особами	0,1	0,1	-	0,04	0,18	-
- за розрахунками за відшкодування збитків	0,5	0,1	-	0,22	0,18	-
- за розрахунками за поворотною фінансовою допомогою	58,4	22,8	39,5	26,2	40,93	34,47

Продовження Додатка Н

Лист 8

Оцінка динаміки кредиторської заборгованості за її видами, тис.грн.

Показник	Роки			Відхилення, +/-		Темп приросту, %	
	2020	2021	2022	2021 від 2020	2022 від 2021	2021 до 2020	2022 до 2021
Кредиторська заборгованість	10,1	56,6	87	46,5	30,4	460,4	53,71
- за товари, роботи і послуги	3,4	30,1	44,3	26,7	14,2	785,29	47,18
- за розрахунками з бюджетом	0,7	0,6	1,7	-0,1	1,1	-14,29	183,33
- за розрахунками зі страхування	0,8	3,9	7	3,1	3,1	387,5	79,49
- за розрахунками з оплати праці	5,2	22	34	16,8	12	323,08	54,55

Динаміка кредиторської заборгованості за її видами

Оцінка структури кредиторської заборгованості за її видами, тис.грн.

Показник	Роки			Питома вага, %		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Кредиторська заборгованість	10,1	56,6	87	100	100	100
- за товари, роботи і послуги	3,4	30,1	44,3	33,66	53,18	50,92
- за розрахунками з бюджетом	0,7	0,6	1,7	6,93	1,06	1,95
- за розрахунками зі страхування	0,8	3,9	7	7,92	6,89	8,05
- за розрахунками з оплати праці	5,2	22	34	51,49	38,87	39,08

Продовження Додатка Н

Лист 9

Оцінка показників, які характеризують дебіторську і кредиторську заборгованість

Показник	Роки			Відхилення, +/-	
	2020	2021	2022	2021 від 2020	2022 від 2021
1. Середньорічна дебіторська заборгованість, тис.грн.	199,75	84,3	85,15	-115,45	0,85
2. Чистий дохід від реалізації, тис.грн.	1436,5	1496,9	3284,5	60,4	1787,6
3. Середньорічні активи, тис.грн.	312,45	373,9	431,4	61,45	57,5
4. Середньорічні оборотні активи, тис.грн.	221,5	280,65	327,9	59,15	47,25
5. Середньорічна кредиторська заборгованість, тис.грн.	6,95	33,35	71,8	26,4	38,45
6. Собівартість реалізації, тис.грн.	1374,6	1464,3	3250,5	89,7	1786,2
7. Середньорічні запаси, тис.грн.	9,75	33,5	26,95	23,75	-6,55
8. Оборотність дебіторської заборгованості (р.2/р.1)	7,19	17,76	38,57	10,57	20,81
9. Тривалість обороту дебіторської заборгованості (р.1*365/ р.2)	50,75	20,56	9,46	-30,19	-11,1
10. Частка дебіторської заборгованості в активах (р.1/р.3)	0,64	0,23	0,2	-0,41	-0,03
11. Частка дебіторської заборгованості в оборотних активах (р.1/р.4)	0,9	0,3	0,26	-0,6	-0,04
12. Оборотність кредиторської заборгованості (р.6/р.5)	197,78	43,91	45,27	-153,87	1,36
13. Тривалість обороту кредиторської заборгованості (р.5*365/ р.6)	1,85	8,31	8,06	6,46	-0,25
14. Частка кредиторської заборгованості в пасивах (р.5/р.3)	0,02	0,09	0,17	0,07	0,08
15. Тривалість операційного циклу, днів (р.7*365/р.6 + р.9)	53,34	28,91	12,49	-24,43	-16,42
16. Тривалість фінансового циклу, днів (р.15-р.13)	51,49	20,6	4,43	-30,89	-16,17
17. Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості (р.1/р.5)	28,74	2,53	1,19	-26,21	-1,34

Динаміка показників платоспроможності ТОВ «Імперія дитячих
розваг» в 2020-2022 роках

Показник	Роки			Відхилення, +/-	
	2020	2021	2022	2021 від 2020	2022 від 2021
1.Грошові кошти, тис.грн.	8,3	184,3	239,9	176	55,6
2.Поточні зобов'язання, тис.грн.	10,1	56,6	87	46,5	30,4
3.Дебіторська заборгованість, тис.грн.	222,9	55,7	114,6	-167,2	58,9
4.Оборотні активи, тис.грн.	266,4	294,9	360,9	28,5	66
5.Запаси, тис.грн.	19,5	47,5	6,4	28	-41,1
6.Кредиторська заборгованість, тис.грн.	10,1	56,6	87	46,5	30,4
7.Необоротні активи, тис.грн.	74,2	112,3	94,7	38,1	-17,6
8.Операційні витрати, тис.грн.	1386,5	1476,8	3266,5	90,3	1789,7
9.Активи, тис.грн.	340,6	407,2	455,6	66,6	48,4
10.Чистий дохід від реалізації, тис.грн.	1436,5	1496,9	3284,5	60,4	1787,6
11.Чистий прибуток, тис.грн.	50	20,1	18	-29,9	-2,1
12.Амортизація, тис.грн.	5,1	6	7	0,9	1
13.Власний капітал, тис.грн.	330,5	350,6	368,6	20,1	18
14.Коефіцієнт абсолютної ліквідності (р.1/р.2)	0,82	3,26	2,76	2,44	-0,5
15.Коефіцієнт термінової ліквідності ((р.1+р.3)/р.2)	22,89	4,24	4,07	-18,65	-0,17
16.Коефіцієнт загальної ліквідності (р.4/р.2)	26,38	5,21	4,15	-21,17	-1,06
17.Коефіцієнт ліквідності запасів (р.5/р.2)	1,93	0,84	0,07	-1,09	-0,77
18.Коефіцієнт ліквідності коштів у розрахунках (р.3/р.2)	22,07	0,98	1,32	-21,09	0,34
19.Коефіцієнт співвідношення кредиторської і дебіторської заборгованості (р.6/р.3)	0,05	1,02	0,76	0,97	-0,26
20.Коефіцієнт мобільності активів (р.4/р.7)	3,59	2,63	3,81	-0,96	1,18
21.Власні оборотні кошти (р.4-р.2)	256,3	238,3	273,9	-18	35,6
22.Коефіцієнт захищеності періоду (р.4*365/р.8)	70,13	72,89	40,33	2,76	-32,56
23.Коефіцієнт власних оборотних коштів (р.21/р.9)	0,75	0,59	0,6	-0,16	0,01
24.Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів (р.1/р.21)	0,03	0,77	0,88	0,74	0,11
25.Коефіцієнт забезпеченості реалізації власним оборотним капіталом (р.21/р.10)	0,18	0,16	0,08	-0,02	-0,08
26.Частка запасів в поточних активах (р.5/р.4)	0,07	0,16	0,02	0,09	-0,14
27.Коефіцієнт Бівера ((р.11+р.12)/р.2)	5,46	0,46	0,29	-5	-0,17
28.Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення першого ступеня (р.13/р.7)	4,45	3,12	3,89	-1,33	0,77
29.Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення другого ступеня (р.13/р.7)	4,45	3,12	3,89	-1,33	0,77
30.Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення третього ступеня (р.13/(р.7+р.5))	3,53	2,19	3,65	-1,34	1,46

Програма проведення аналізу господарської діяльності
з питання «Аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості»
на ТОВ «Імперія дитячих розваг»

№ з/п	Зміст	Джерела інформації	Періодичність	Використання результатів аналізу
1.	Виявлення розміру, структури та динаміки заборгованості за розрахунками	Фінансовий звіт Баланс, Звіт про фінансові результати, реєстри аналітичного та синтетичного обліку	Щомісяця	Для оцінювання стану розрахунків з дебіторами і кредиторами
2.	Визначення складу заборгованості за розрахунками	Реєстри аналітичного обліку, оборотно-сальдові відомості в розрізі контрагентів	Щомісяця	Для складання аналітичних таблиць за результатами досліджень
3.	Визначення стану заборгованості за розрахунками	Баланс, Звіт про фінансові результати, реєстри аналітичного та синтетичного обліку, договори	Щомісяця	Для детально дослідження причин виникнення заборгованості
4.	Визначення розмірів сумнівної та безнадійної заборгованості	Реєстри аналітичного та синтетичного обліку (машинограми), договори	Один раз на квартал	Для розробки заходів щодо стягнення заборгованості
5.	Визначення оборотності заборгованості	Баланс, Звіт про фінансові результати,	Два рази на рік	Для визначення строків інкасації заборгованості. З метою встановлення поліпшився чи погіршав стан розрахунків
6.	Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості	Баланс, Звіт про фінансові результати, реєстри аналітичного та синтетичного обліку (машинограми)	Два рази на рік	Для оцінки стану та контролю за раціональним співвідношенням дебіторської та кредиторської заборгованості, розрахункових операцій
7.	Визначення показників ефективності використання коштів у розрахунках	Баланс, Звіт про фінансові результати,	Два рази на рік	Для одержання даними щодо покращення ефективності використання коштів у розрахунках
8.	Складання висновків за результатами аналізу	Аналітичні таблиці	Щомісяця	Для розробки заходів і прийняття управлінських рішень за результатами аналізу

Схема проведення комплексного аналізу дебіторської заборгованості

Розрахунок прогнозного значення коефіцієнту абсолютної ліквідності в
2023- 2027 роках на ТОВ «Імперія дитячих розваг»

Показник	2023		2024		2025		2026		2027	
	Песимістичний прогноз	Оптимістичний прогноз	Песимістичний прогноз	Оптимістичний прогноз	Песимістичний прогноз	Оптимістичний прогноз	Песимістичний прогноз	Оптимістичний прогноз	Песимістичний прогноз	Оптимістичний прогноз
Обсяг грошових коштів	183,5	426,1	249,1	491,7	314,7	557,3	380,3	622,9	445,9	688,5
Обсяг поточних зобов'язань	151	59,5	173	81,4	195	103	216	125	238	147
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1,22	7,16	1,44	6,04	1,62	5,39	1,76	4,98	1,87	4,68

Кількість дебіторів підприємства, що скористаються знижкою

Вид знижки	Частка дебіторів, що скористаються знижкою, %	Витрати, які виникнуть в результаті застосування знижок, тис.грн.
оплата в момент поставки продукції: знижка 4% із ціни продукції;	5	$3284,5 * 0,05 * 0,02 = 3,28$
оплата від 1 до 5 днів після поставки продукції: знижка 3%;	18	$3284,5 * 0,18 * 0,015 = 8,87$
від 6 до 10 днів: 2%;	10	$3284,5 * 0,1 * 0,014 = 4,6$
від 11 до 15 днів: 1,5%;	5	$3284,5 * 0,05 * 0,013 = 2,13$
від 16 до 20 днів: 1%;	2,5	$3284,5 * 0,025 * 0,01 = 0,82$
від 21 до 25 днів: 0,5%;	1	$3284,5 * 0,01 * 0,005 = 0,16$
від 26 до 29 днів: 0,25%;	0,5	$3284,5 * 0,005 * 0,0025 = 0,04$
через 30 і більше днів знижки не надаються.	58	-
Разом	100	19,9

Показники управління дебіторською заборгованістю на підприємстві

Показник	Значення
Сума поточної дебіторської заборгованості, тис.грн.	77,81
Сума чистої виручки, тис.грн.	3264,6
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, об.	41,96
Термін оборотності дебіторської заборгованості (термін погашення дебіторської заборгованості), днів	8,7

В проектному році:

середній період погашення дебіторської заборгованості складе 8,7 проти 12,74 днів в 2022 році

коефіцієнт оборотності збільшиться з 28,7 до 41,96

середня сума поточної дебіторської заборгованості скоротиться з 114,6 тис.грн. до 77,81 тис.грн., тобто сума вивільнених коштів становитиме 36,79 тис.грн.